הצופה

ב"ה, יום שישי, כ"ב טבת תשמ"ז (23.1.1987) • שנה נ' • גליון 14300 • המחיר: 1.— ש"ח, כולל מע"מ

עתון התנועה העולמית של המזרחי והפועל-המזרחי

מייסד ועורך ראשון: ד"ר מאיר בר אילן ז"ל

היום — פרשת שמות

	יום שישי	יום שבת
הפרק:	ישעיה לבדו	ישעיה להלו
המשנה:	טהרות ה"י, ס"א	טהרות ו', ב"ג
הדף — בבלי:	בבא מציעא ה	בבא מציעא ו
ירושלמי:	כתובות כח	כתובות כט
ההלכה:	או"ח רפא"ב, א"ב	או"ח רפב, ר"ה
רמב"ם:	עדות ב"ד	עדות ה"ו
הזריחה:	6.34	6.33
השקיעה:	5.08	5.09
סוף זמן ק"ש:	8.26	8.26

הדלקת הנר

	כ"ש	יצ"ש
ירושלים	4.28	5.43
תל אביב	4.46	5.45
חיפה	4.36	5.42
באר־שבע	4.45	5.44
אילת	24.4	5.43

משכנתאות לזכאים
ומשכנתאות חופשיות
בנק טפחות

פרס מציע עיסקה לברית המועצות:

תנו הקלות ליהודים; קחו ועידה בינלאומית

„אם הסובייטים ישנו את יחסם ליהודים לא נייחס חשיבות כה רבה לנוכחותם של דיפלומטים רוסיים ברמת גן"

ממלא מקום ראש הממשלה ושר החוץ, שמעון פרס, קרא אתמול ביום ה' להסכמת יחסים מיטיב יותר בין ירושלים לבין מוסקווה, והבהיר כי ישראל עשויה ליחס חשיבות רבה יותר להקלת מצוקתם של יהודי בריה"מ מאשר לפתיחת שגרירות סובייטית בישראל, כתנאי להשתתפות ברית־המועצות בועידת שלום מזרח תיכונית.

פרס אמר את דבריו בהרצאה בפני קהל מאזינים יהודי בלונדון, שעה קלה לפני פתיחת שיחותיו עם ראש ממשלת בריטניה, מרגרט תאצ'ר, ומנהיגים פוליטיים אחרים.

פרס נועד ביום ד' בערב עם שר החוץ הבריטי סר ג'פרי האו. הוא שוהה בבריטניה בביקור של יומיים לפני צאתו לבריסל, שם ישתתף בטקס החתימה על הסכם הסחר המתוקן בין ישראל לבין הקהילה הכלכלית האירופית.

במהלך נאומו הבהיר פרס, כי ישראל איננה מתנגדת להשתתפות ברית המועצות בועידה בינלאומית שתסייע להשכנת שלום בין ישראל לבין ירדן, אולם הוא עמד על דעתו שהסובייטים חייבים „לשלם את המחיר" בכך שהם עצמם יעשו שלום עם ישראל.

בהתייחסו לפגישת הנפל שהתקיימה בשנה שעברה בין נציגי סובייטים וישראלים בפינלנד, אמר פרס כי הסובייטים רתחו מזעם כאשר מדינה קטנה כישראל הציגה להם תנאים כאילו היתה מעצמה גדולה. הוא ציין להלן, כי ישראל סבורה שהיתה לה יותר מאשר הצדקה להעלות את הנושא על יהדות בריה"מ, מכפי שהיתה הצדקה לרוסים לדון במעמד נכסיה של הכנסיה האורתודוקסית הרוסית בארץ הקודש. „האם אין בני אדם חשובים יותר מרכוש?" שאל פרס.

להלן התייחס ממלא מקום ראש הממשלה לסוגיית חידוש היחסים הדיפלומטיים, אשר נותקו ע"י ברית המועצות אחרי מלחמת ששת הימים. „אנחנו מקווים כי הם ישנו את עמדתם כלפי יהודי רוסיה. אם יעשו כן, לא נייחס חשיבות כה רבה לנוכחותם של דיפלומטים רוסיים ברמת־גן" אמר פרס.

בהקדמה לדבריו אלה הדגיש פרס את הצורך לקיים את תנופת תהליך השלום עם ירדן. הוא ציין בקשר לכך, כי ישראל „סללה את הדרך" לתהליך זה ע"י הגמשה במדיניותה בשטחים המוחזקים.

בהמשך הרצאתו קרא פרס להגשת סיוע כלכלי ע"י בריטניה ושאר מדינות אירופה למזה"ת, לרבות מדינות מערב ירדן, הסובלות מן התוצאות של הידרדרות מחירי הנפט.

אשר למלחמת אירן־עיראק אמר, כי שורר שם מצב של תיקו, שבו לא ייתכן נצחון לכל צד. הוא ציין כי נצחון איראני יסכן את הערבים מבחינה דתית, ואילו ניצחון עיראקי יסכן את תהליך השלום. (עתי"מ)

ידיעות סותרות על יוסף טחן

ידיעות סותרות נמסרו אתמול על גורלו של יוסף טחן שנדון למוות בקהיר בשל הברחת הרואין.

סוכנות „רויטר" מסרה כי גזר דינו של טחן אושר לאחר שבית משפט לערעורים דחה את ערעורו.

מאידך, לדעתו של טחן לא ידוע כל דבר על כך. פרקליטו הישראלי של טחן, צבי לידסקי, אמר ששוחח עם הסניגורים המצריים והם אישרו לפניו כי ההחלטה הסופית תינתן מחר.

ישראל: נפעל נגד רוצחי יהודים בלבנון

ישראל הזהירה במכתב לאו"ם, כי היא עלולה לנקוט פעולה נגד הקיצוניים המוסלמיים אשר רצחו שבעה יהודים לבנוניים בשנים האחרונות.

„אנו שומרים לעצמנו את הזכות לגלות את הפושעים הללו ולהביאם לדין". אומרת ממשלת ישראל באיגרת ששלחה בראשית השבוע למזכ"ל האו"ם, חוויאר פרז דה־קואייר, אשר תוכנה נמסר אתמול לפרסום.

פקיד במשרד החוץ הישראלי אמר, כי ע"י שיגור האיגרת הזאת מקווה ישראל לעורר את מצפון העולם לגורלם של יהודי לבנון.

כזכור, מסר עיתון ביירותי בחודש שעבר, כי הוא קיבל הודעה מאת גוף הקורא לעצמו „ארגון מדוכאי העולם", ובה נמסר, כי הארגון „הוציא להורג" שלשה יהודים לבנוניים חטופים בין מארס 1985 לבין ספטמבר 1984. הארגון טען בהודעתו, כי היהודים היו „סוכנים ישראליים".

פקידים ישראליים בסיח בזבר כי הם סבורים שהשלושה הם: יוסף בנישתי בן 35, אלי סרור בן 65, והנרי מאן, שגילו לא ידוע. באיגרת הישראלית נאמר, כי אביו של בנישתי, יהודה, נרצח ב־1985 בביירות, ובכך הגיע מספר היהודים שנרצחו בביירות ל[illegible].

„ממשלת ישראל מגנה בצורה חד־משמעית את מעשה האכזריות האנטישמי הזה, והיא קוראת לקהילה הבינלאומית כולה להצטרף לגינוי" — נאמר באיגרת הישראלית.

הקהילה היהודית בביירות מנתה 8,000 נפש לפני מלחמת שלום הגליל ב־1982. כיום ירד מספרם לכמה עשרות, נוכח הרגשות האנטי־ישראליים החריפים ולמלחמת האזרחים הנמשכת בלבנון (עי"ר)

הרב פרץ ושמיר בדקו פתרונות למשבר הגיור

שר הפנים לשעבר דיווח לרב שך על הצעות ראש הממשלה

מאת שאול שיף, סופר „הצופה"

שר הפנים לשעבר הרב יצחק פרץ נועד אתמול לשיחה עם ראש הממשלה יצחק שמיר כדי לבחון האם קיים סיכוי כלשהוא למצוא נוסחה שתאפשר [illegible] ביהדות, אי נוסחה ש[illegible] נישואים לא [illegible] לו באשר אדם שעבר גיור [illegible] ינסה להעלים זאת מהם.

בפגישה הועלו רעיונות שונים, אולם לא סוכם דבר על דעת והרב יצחק פרץ.

בפגישה נכח גם סגן השר רוני מילוא ומזכיר הממשלה אליקים רובינשטיין.

סוכם כי הפגישות בין הרב יצחק פרץ לבין ראה"מ וסגן השר רוני מילוא יימשכו כדי לנסות ולפתור את בעיית ה„גיורים" הרפורמים.

לאחר פגישתו עם ראה"מ נסע הרב פרץ — כך נמסר — אל הגרא"מ שך כדי לדווח לו על תוכן שיחתו עם ראה"מ, נראה כי לפחות בעתיד הקרוב תשאר ש"ס בקואליציה.

המורים והאוצר לפגישה „מכרעת"

מאת סופרנו בתל־אביב

מזכיר הסתדרות המורים [illegible], אמור להיפגש היום, עם שר האוצר משה נסים, לדון בעניין קיצוץ תקציב החינוך. הסתדרות המורים מגדירה את הפגישה כ„מכרעת".

בינתיים הודיע ארגון המורים הארצי, על החלטה שלא לשלוח את ילדיהם לבתי הספר ביום ראשון הקרוב, לפני השעה 9 בבוקר. ביום ראשון יערך בתל־אביב כנס כלל ארצי של ארגון המורים התיכוניים בישראל, כדי להתריע על הסכנה לעתיד החינוך הדתי בישראל מגזירות קיצוצי התקציב של מערכת החינוך.

מכבי ת"א ניצחה את ריאל מדריד על חודה של נקודה

מאת סופרנו בת"א

לאחר משחק מותח ושקול ניצחה מכבי תל־אביב את ריאל מדריד על חודה של נקודה 80:81, לאחר 48:45 לריאל מדריד במחצית הראשונה. המשחק נערך ביד אליהו.

ריאל מדריד לא הפגינה משחק מעולה, אולם מגבי, הזהה ג'מצ'י נפצע בדקה השלישית ולא שותף במשחק, הסרוגו הודגש. קורנליוס נכנס במקומו והמשחק לבש אופי של מלחמת גבהים. מיקי ברקוביץ בלט במריצות, מגי בקליעות וג'ונסון בריבאונד. ליפין תפקד היטב במחליפו של ארואסטי, ואף קלע לסל.

קלעו למכבי: מגי — 27, ג'ונסון — 23, ברקוביץ — 20, ליפין — 8 וקורנליוס — 3.

עובדי בתי החולים שבו לעבודה סדירה

שר האוצר התחייב לדון על השוואת תנאיהם לעובדי קופ"ח

מאת חיים פיקריס

עשרות אלפים עובדי המינהל והמשק חזרו אתמול לעבודה סדירה בבתי החולים הממשלתיים לאחר ששר האוצר משה נסים נענה לדרישתם לכנס ביום את ועדת „פדה" לדון בתיקונים ובהשוואת שכרם לעובדי קופת חולים.

ההחלטה על השיבה לעבודה בהתאם לצו הביניים שהוצא נגדם בבית הדין לעבודה התקבלה בישיבה סוערת של מועצת ועד העובדים.

במהלך הישיבה תבעו חלק מחברי הוועד להמשיך בשביתה, אך הרוב תבע להיענות גם לפנייה דחופה של ההסתדרות ולקריאתו של יו"ר האגף לאיגוד המקצועי, [illegible].

שעות מספר לאחר שובם לעבודה של העובדים התכנסה ועדת „פדה" בבית החולים „שיבא" בתל השומר ופתחה בדיונים תוך הבטחה להשלימם בהקדם האפשרי.

חיים הבריפלד אמר כי הוא אינו שבע רצון בכך שהוועד הארצי של העובדים בבתי החולים הממשלתיים, לא ביקש את אישור ההסתדרות לשביתה שנמשכה שלושה ימים רצופים וגרמה לשיבושים חמורים ביותר בתפקוד בתי החולים ובסבל רב לחולים המאושפזים.

אמש קראה ההסתדרות לאוצר [illegible].

ראשי משרד הבריאות מעריכים כי תוך 24 שעות תשוב עבודת בתי החולים הממשלתיים לתיקונה.

הנהלות בתי החולים יתגברו את המשמרות בצוותים רפואיים ובעובדי משק נוספים כדי להשיב את המצב בבתי החולים לסדירה. משרד הבריאות ביקש להודיע לכל המטופלים אשר עקב השביתה לא התקבלו בבתי החולים הממשלתיים, לפנות למחלקות המטפלות ולוודא המשך הטיפול.

יום של הפרות סדר וידויי אבנים בעזה

שורה של הפרות סדר אירעו אתמול בבוקר בעזה ובסביבתה. [illegible] נחבל צעיר, שידה אבנים לעבר רכב צה"ל ונפצע תוך כדי [illegible] מהחיילים. באותה שעה נפצע שוטר [illegible], מדקירה בסכין של צעיר, שביקש להסית את התלמידים לשביתה ולהפגנה נגד ישראל.

סמוך לשעה 9.30 בבוקר הגיעו צעירים אחדים לבית הספר „אחמד אל שוורקי" בעזה, כשהם רעולי־פנים ומחופשים בכאפיות. הם ביקשו להסית את הילדים ולהוציא את התלמידים להפגנות, אך צוות בית הספר מנע מהם את הכניסה. אחד מהם דקר את השוטר בסכין. הפצוע אושפז בבית החולים [illegible] „שיבא" והמתפרעים הסתלקו מהמקום. לאחר מכן נעצרו אחדים מהם לחקירה.

באותה שעה היו הפרות סדר גם בבית הספר „פלוג'ה" בעזה, תלמידי

(סוף בעמוד 2)

אפילו הקברן התייפח בלוויית הנערה מצפת

„החינוך דפוק, קרא הרב דוד עזרן, צריך לזעזע את המדינה"

מאת שלמה דיה, כתב הצופה בצפון — [illegible] בת ה־17 [illegible].

כ־1500 איש ליוו אתמול [illegible] האחרונה לבית העלמין בצפת.

גם הקברן הראשי של צפת [illegible].

[illegible]

„הלך לי פרח, הרך לי יהלום" — זעקה האם [illegible].

[illegible]

(סוף בעמוד 2)

ראש גרעין מטה הבחירות:

המפד"ל תהיה מוכנה לבחירות בכל עת"

מאת שאול שיף

[illegible]

אל הקוראים!

בשל תקלה במכונת ההדפסה נדפס הגיליון של היום בשלוש חלקים.

אנו מקווים כי בימים הקרובים יתוקנו התקלות והעתון יחזור למתכונתו הרגילה.

הנהלת הצופה

התנועה הדתית לאומית — ירושלים

במלאת 17 שנה לפטירתו של חברנו היקר [illegible]

ר' חנוך טמפלהוף ז"ל

תתקיים **אזכרה** ביום רביעי כ"ז בטבת תשמ"ז (28.1.78) בשעה 3.00 אחה"צ בבית הקברות בסנהדריה:

דברים לזכרו: [illegible]

תפילת אזכרה: [illegible]

חבריו ומוקיריו זכרו מתבקשים להשתתף

ביום השלושים לפטירת אמנו ושבתנו היקרה

מירה מרים וירצבורגר

ע"ה

נעלה לקברה לגילוי מצבה בבית העלמין נחלת יצחק.

ביום שני, כ"ה טבת תשמ"ז (26.1.87)

בשעה 3.00 אחה"צ בשער בית העלמין.

תודה [illegible]

שמעון ואורי וירצבורגר וב"ב

התנועה הדתית לאומית — לשכת המזכיר הכללי

לחברי הועד הפועל המאוחד

עפ"י החלטת ועד הפועל מיום ג' טבת תשמ"ז (4.1.87) מיניתי ועדת בחירות ליו"ר הועה"פ בהרכב כדלקמן:

מר י. דומיניץ — יו"ר

עו"ד מ. רכטמן

מר נ. סוויד

ישיבת הועה"פ בה נבחר את יו"ר, תתקיים בעז"ה ביום ה', כ' שבט (19.2.87).

על המקום, השעה וסדר היום המפורט — תשלחנה הודעות אישיות.

הרב יצחק לוי
מזכ"ל

ועדת הבחירות ליושב־ראש הועד הפועל המאוחד

1. הבחירות ליו"ר הוועד הפועל המאוחד ולממלא מקומו נקבעו ליום ה', כ' בשבט תשמ"ז (19.2.87).
2. מועמדות לתפקיד הנ"ל יש להגיש עד יום א', ט' בשבט תשמ"ז (8.2.87).
3. שמות מועמדים, חברי הוועד הפועל, צריכים להגיע ללשכת מזכ"ל התנועה בתל אביב, עד ט' בשבט (8.2.87) שעה 12 בצהרים.
4. המועמדות תוגש בכתב, במעטפה סגורה, בצירוף כתב ההסכמה חתום על־ידי המועמד.

י. דומיניץ
יו"ר הוועדה

מכון מאיר

הרצאות קבועות

עיר	מקום	יום	שעה	מרצה
ירושלים	[illegible]	יום א'	21.30	[illegible]
	[illegible]	יום ד'	21.00	[illegible]
קרית שמונה	[illegible]	יום ב'	20.00	[illegible]
			21.00	[illegible]
טבריה	[illegible]	יום ב'	20.00—8.50	[illegible]
חיפה והקריות	[illegible]	יום ב'	18.30	[illegible]
	[illegible]		19.30	[illegible]
	[illegible]	יום ד'	18.30	[illegible]
	[illegible]		19.30	[illegible]
	[illegible]	יום ד'	19.45	[illegible]
בת־ים	[illegible]	יום ד'	19.15	[illegible]
לוד	[illegible]	יום ב'	20.00	[illegible]
אשדוד	[illegible]	יום ב'	20.30	הרב דב ביגון
רחובות	[illegible]	יום ב'	19.30	[illegible]
אילת	[illegible]	יום ב'	20.00	הרצאת [illegible]
אלפי מנשה	בבית הספר	יום ד'	20.00	[illegible]

פסח משפחות, באוירה תורנית

בישיבת כרם ביבנה

בואו לחגוג את חג הפסח הבעל"ט בכרם ביבנה

* שיעורי תורה
* פעילות מיוחדת לילדים
* טיולים
* קמפוס מרווח
* מטבח מעולה
* 5 ארוחות ביום

כשר למהדרין מן המהדרין כולל שמיטה

פרטים והרשמה:

נא להתקשר בשעות העבודה 055-31192

בערב 055-24359, 055-92847, 055-24804

לאליעזר טאובר

מזל טוב לרגל קבלת התואר

דוקטור

בציון „מעולה"

מאחלים:

אמא, רות טאובר

ד"ר ברינה וישראל פרידר

רחל ודוד צימרות

למקס בן־חמו וביתו

ברכת מזל טוב נאמנה

בהיכנס הבן לבריתו של אאע"ה

הצופה

למכובדנו

הרב **רחמים לוי** שליט"א

להיבחרו לראש מחלקת הכשרות

ברבנות הראשית לישראל

ולמר **שלמה לקס**

להיבחרו לממונה על המועצות הדתיות

במשרד לעניני דתות

ברכות ואחולי הצלחה

לחיזוק הדת והכשרות בארצנו

המועצה הדתית אשדוד

גיל עד — גימלאות לעובדים דתיים בע"מ

רח' פינקס 2 תל־אביב

ברכת מזל טוב נאמנה

לחבר ההנהלה

מר **אליעזר שויכור** הי"ו

ולחתנו ולבתו **אריה ורחל שילה** הי"ו

להולדת **הבת—הנכדה** שתחי'

הזכו לראות ממנה ומכל צאצאיכם

רוב אושר ונחת

ההנהלה

וצוות העובדים

בס"ד

ארגון המורים הדתיים

בישראל

כנס חירום

למען החינוך הדתי בישראל

הכנס ייערך עקב הקיצוצים בתקציב החינוך והשפעתם על החינוך הדתי.

בהשתתפותם של

רבנים, אישי ציבור וחינוך בישראל.

הכנס יתקיים אי"ה

ביום א' כ"ד בטבת (25.1.87)

בשעה 16.00

בבית הסתדרות המורים

רח' בן סרוק 8 תל־אביב.

כל מי שהחינוך הדתי יקר ללבו -

נקרא להשתתף בכנס זה!

ברכת מזל טוב חמה

ואחולים לבביים

לחברנו היקר

מר **אליעזר שויכור**

להולדת הנכדה

תזכה לרוות הרבה נחת מכל יוצאי חלציך

ברית ארצית של

יוצאי בני־עקיבא ובחו"ד

בצ'כוסלובקיה ובישראל

הרבנות הראשית — המועצה הדתית

פתח־תקווה

למכובדנו איש רב הפעלים

ורודף צדקה וחסד

ר' **אליעזר שויכור** הי"ו

גזבר המועצה הדתית

לבתו ולחתנו

ברכת מזל טוב חמה ולבבית

להולדת **הנכדה — הבת** בשטו"מ

תזכו לגדלה ברוב נחת לחופה ולמעשים טובים לתפארת המשפחה

הרבנים הראשיים, ורבני השכונות — ראש המועצה, ההנהלה המועצה והעובדים

هكذا عن الاصل

על המצפה

שירותי הבריאות וחיי אדם

עובדי המנהל בבתי החולים הממשלתיים נענו אתמול לצו בית הדין לעבודה והחליטו לשוב לעבודתם התקינה, אחרי שנתקבלה תביעתם לכנס מיד את „ועדת פדה", כדי לדון בתביעותיהם. עם זאת הודיעו שאם עד יום שלישי הבא לא ימצא פתרון הולם לתביעותיהם — מנוי וגמור אתם לפתוח בשביתה כללית שתהיה קשה מזו שהיינו עדים לה בימים האחרונים.

מצד אחד יש לברך את העובדים שסוף סוף נענו לצו בית המשפט, אך מצד אחר, אי אפשר שלא להביע תרעומת כלפיהם על שהיסחו את החלטתם לעזוב לעבודה כמעט ביממה שלמה, [illegible]

[illegible] הצדדים לפתור את הסכסוכים ביניהם בדרך של בוררות מוסכמת ומחייבת.

שירותי הבריאות במדינה שייכים למגזר שעובדיו מוגדרים כ„בעלי מקצועות חיוניים". מן הדין שציבור זה, שעבודתו חיונית ולעתים אף אינה נמדדת בזמן ובתנאים, יימנע מצעדים שיש בהם משום פגיעה בחיי אדם.

עובדי השירות הרפואי, כל אחד בתחום עיסוקו — המנהלן, האחות והרופא — בתפקיד שהוא ממלא נושא אחריות לחיי אדם. זאת נוכחנו לדעת גם בשביתה האחרונה — שביתת העובדים המנהליים. שביתה זו הוכיחה פעם נוספת שכשם שאי אפשר לקיים שירות רפואי בלי רופאים ואחיות, כן לא ניתן לקיים את השירות בלא שיתוף פעולה מלא מצד עובדי המינהל והמשק. שלושתם משלימים זה את זה, והם בבחינת „צבת בצבת עשויה". ברגע שחוליה אחת מתוך המשולש נעצרת — המערכת כולה עלולה להיעצר וגם להתמוטט.

נקווה שהאחראים לשירותי הבריאות במדינה, מזה, ונציגי העובדים למגזוריהם, מזה, יעשו הפעם הכל כדי להגיע להסכם שיבטיח את תיפקודם המלא של שירותי הבריאות כמתחייב משירות שחיי אדם נתונים בידיו.

עיקרו של מאבק

מגוון ההצעות שהועלו בשבוע האחרון על־ידי המערך והליכוד לפתרון משבר „מיהו יהודי", לא זו בלבד שאין בהם משום פתרון הלכתי הולם למניעת רישום גויים כיהודים — כל עיקרן מכוונות למטרה אחת: לרצות את ש"ס כדי שזו תחזור אל שולחן הממשלה.

ההצעה להקים ועדת שרים, שהועלתה על־ידי ראש הממשלה, פירושה המעשי — דחיית הפתרון לתקופה בלתי מוגבלת, דבר שאין בו כדי לעצור בעד הסכנה המאיימת על כלל ישראל והמובילה לערבוב מי שאינם בני ברית בתוך כלל ישראל.

ראשית כל, חובה להזכיר כי הנושא כבר נבחן בוועדות שרים, בלא שיכלו להגיע להצעה מוסכמת, כך שאין לחזור על דבר שנתגלה כבלתי יעיל. שנית, גם הפתרונות האחרים שהועלו, כגון מחיקת סעיף הלאום, או יצירת כרטסת מיוחדת במשרד הפנים שתכלול פרטים על המתגייר ומגיירו, אף הם אינם עומדים במבחן המציאות. מכל מקום אין בהם תשובה לשאלה העקרונית: „מיהו יהודי" ואין בהם קביעה כי גיור הוא מושג הלכתי ואין בלתו.

הפתרון היחיד הוא בהחלטה ברורה וחד־משמעית הקובעת כי רק מי שנתגייר כהלכה הוא יהודי, וכל השאר, המסתמכים על גיורים רפורמים שהם פיקטיביים, חייבים לעבור את הליך הגיור בארץ, על פי ההלכה.

לאור האמור יש להמשיך במאבק הציבורי כדי להביא לפתרון אמיתי של בעיית „מיהו יהודי", כפי שזה מתחייב לאור ההלכה. כל פתרון אחר יש לדחות על הסף, שלא להסיח את הדעת של הציבור הנאמן למורשת והזהות מעיקרי הבעיה שעל הפרק.

אין כל קשר בין התפטרותו של נציג ש"ס מחברותו בממשלה לבין המאבק שלפנינו, ואין לקשור את שובו בפתרונות, שבסופו של דבר, יותר משאלה באים לתקן — רב בהם הקלקול.

סיעת ש"ס צריכה להחליט אם ברצונה להשתתף בממשלה או לא, אך בשום פנים ואופן אין לקבל את מהלכיה הלוליניים בכל הקשור לשאלת „מיהו יהודי". הם שקופים מדי. בולט בהם הרצון לחזור לממשלה ולא הרצון להביא לתיקון המכשלה בכל הקשור ברישום גויים כיהודים.

לא באנו להציע לש"ס להישאר באופוזיציה. כל שר דתי נוסף ליד שולחן הממשלה הוא לברכה. חשוב שבראש משרד הפנים יעמוד שר השומר תורה ומצוות. עם זאת באנו להזהיר מפני הסכמים פוליטיים שבאים לצדת גוש זה או אחר בקואליציה הממשלתית, תוך מתן יד להורדת בעיית „מיהו יהודי" מסדר יומה של הממשלה והכנסת.

אם ש"ס סבורה, כפי שרבים אחרים סבורים, כי עדיף לנהל את המאבק מבפנים מאשר לנהלו מספסלי האופוזיציה — ישובו לממשלה ויצטרפו לציבור הדתי המנהל את מאבקו לתיקון חוק „מיהו יהודי" ואשר עד־כה, כשמשרד הפנים היה בידו, עשה הכל, ובהצלחה, כדי למנוע רישום גויים כיהודים.

על ש"ס להודות כי נכשלה בתצהיר שהגישה בתשובה לבג"ץ שהוגש על־ידי סוזאן מילר, לפיו שר הפנים, איש ש"ס הביע נכונות לרשום אותה כיהודיה בתוספת הערה שנתגיירה. תצהיר זה, למעשה, נתן לגיטימציה לגיורים רפורמיים ורישום גויים כיהודים.

הוויכוח המתנהל סביב שאלת „מיהו יהודי" אינו — כאמור — על תוספת הערה: „נתגייר", אלא על העיקרון שכיהודי יירשם רק מי שעומד בקריטריונים ההלכתיים והוא נולד לאם יהודיה, או שנתגייר ואינו בן דת אחרת.

המאבק בשאלת „מיהו יהודי" חייב להתנהל כשהוא מונחה על ידי האמת ולא על ידי פתרונות רגעיים, כדי לאפשר למישהו לשוב לממשלה.

הציונות הדתית קוראת לחידוש פני התנועה הציונית בעולם

המשבר בתנועה הציונית והמפקד לקראת הבחירות לקונגרס נדונו בישיבת המזכירות של המרכז העולמי של המז' והפוהמ"ז

המשבר הפוקד את התנועה הציונית וההערכות לקראת הבחירות לקונגרס הציוני עמדו במרכז הדיונים בישיבת המזכירות של המרכז העולמי של המזרחי והפועל המזרחי שהתקיימה השבוע בירושלים.

יו"ר המרכז העולמי משה קרונה שפתח את הישיבה התייחס לבעיות שעל הפרק ואמר כי על התנועה [illegible]

מאת סופר „הצופה"

כולל הרפורמים, כדי למנוע את התקשרותם עם מפא"י.

מאיר הלברשטט,
ראש המרכז לחינוך דתי קרא לחיזוק מפעל החברות בתנועה הציונית, בו המפתח להצלחה בבחירות לקונגרס.

דרוש מבנה חדש לתנועה הציונית

השר יוסף שפירא,
אמר כי על התנועה ליזום דיון לקביעת מבנה חדש לתנועה הציונית. לדעתו הציונות היהודית מאבדת את מעמדה בארץ. היא אינה עוסקת עוד בהתיישבות ובעליה, ואילו התנועה הציונית הולכת ומשתעבדת לסוכנות. התוצאה היא שגם היא נמצאת בתהליך של ירידה.

בהמשך דבריו הציג השר שפירא את השאלה: האם יש לציונות הדתית מקום בתנועה הציונית — תנועה שאיבדה את הצפון שלה וחדלה למלא את השליחות המוטלת עליה.

תנועה ציונית הפוגעת בתנועות הנוער הציוניות, שאינה מתמודדת כראוי עם בעיות עליה וכיוב"ז, קיומה מוטל בספק — הדגיש השר.

שמשון קירשנביץ,
בדעה שאין מקום לדיונים על פרישה מהתנועה הציונית. יש מקום לבירורים כיצד לחזק את התנועה מחדש.

הציונות נסוגה מהרעיון הציוני

אברהם דוברובני,
מזכ"ל התנועה העולמית של בני עקיבא הצביע על כך שהתנועה הציונית נסוגה מהרעיון הציוני: כל דבר ציוני בקוצץ ללא שיקול דעת היא חסרת אידאולוגיה מגשימה ופעילותה נבלמת על ידי בעלי המאה שאינם מוכנים להאזין לבעלי הדעה הציונית המקורית.

כמו כן התריע על הקיצוצים הנעשים ללא כל שיקול דעת בתקציב של תנועות הנוער הציוניות דבר שעלול לחבל בפעילות הציונית החלוצית בעולם היהודי.

עיבריה לוין,
חברת ההנהלה העולמית של תנועת „אמונה" הציעה לערוך סקר על פעילותה של הציונות הדתית.

יו"ר המרכז העולמי משה קרונה שסיכם את הדיון צירף את קולו לדעת הסוברים כי התנועה הציונית נתונה במשבר קשה. משבר זה מביא עמו להתפוררות של כלל ישראל וה"ציוניזציה של הקהילה היהודית הגדולה בארצות־הברית.

מ. קרונה,
קרא לתנועה ליטול יוזמה כדי להביא לחידוש פני הציונות בעולם היהודי ולהעמידה ככח מרכזי ומלכד את כלל ישראל.

הישגים לתנועה במפקד הציוני

בישיבה נמסר על ההישגים שהתנועה רשמה במיפקד לקראת הבחירות לקונגרס הציוני, וכן על הצעדים שבדעתה לנקוט כדי להבטיח את הצלחת המזרחי והפועה"מ"ז בבחירות לקונגרס הציוני.

בראשית הישיבה העלה היושב ראש את זכרם של ר' אהרון בקר ז"ל והרב ירחמיאל יעקב דושינסקי ז"ל שהלכו לעולמם. שניהם — ציין, היו חברים נאמנים ופעילים בתנועה ובפעילותם תרמו תרומה נכבדה לחיזוקה של הציונות הדתית בארץ ובעולם היהודי.

[illegible] חבר ההנהלה הציונית והסוכנות היהודית, ראש המחלקה לחינוך ותרבות תורניים בגולה התייחס בדבריו לתוכניות העוסקות בשינוי המבנה של התנועה הציונית והסוכנות היהודית. קיימת מגמה, אמר, למנות ראשי מחלקות במעמד של פקידים ממונים ובעת ובעונה אחת להעניק ליושב ראש ההנהלה והסוכנות סמכויות נרחבות להפסיק ולפטר את הפקידים הבכירים, בלא שיצטרך לבקש אישור מטעם מוסד כלשהוא.

בהמשך דבריו מסר על ההצעה המתגבשת לפיה יוקטן מספר חברי ההנהלה הציונית והסוכנות ותועמד על 11—13 איש במקום 18—20 עד היום.

הרב יהודה אלינסון,
ראש הלשכה לקהילות יהודיות שעל יד ההנהלה הציונית אמר כי מוקדם לפסוק בתוכניות השייכות לתקופה שלאחר הבחירות לקונגרס. קודם כל עלינו להתלכד ולהתמסר כדי להביע את גיבושנו בבחירות לקונגרס.

מה זאת ציונות היום?

ד"ר יוסף בורג,
נשיא התנועה העולמית של המזרחי והפועל המזרחי, אמר כי בבירורים לקראת הקונגרס הציוני יש לשים את הדגש לבירור הסוגיה: מה זאת ציונות היום ומה אומרת ציונות בעולם היהודי. לדעתו, כשם שהמדינה זקוקה כיום לאחדות לאומית, כן התנועה הציונית זקוקה לאיחוד כל הכוחות הקונסטרוקטיביים שבתוכה כדי שזו תוכל למלא את השליחות המוטלת עליה.

אפרים קריצלר (הקיבוץ הדתי),
סובר כי יש להעמיד בראש הבירורים לקראת הבחירות לקונגרס את עניני העליה והקליטה. נשירתם של העולים מרוסיה ואיראן המגיעים לוינה היא מכה אנושה לציונות ולמדינת ישראל.

בהתיחסו לבעיית הזרמים הדתיים שהצטרפו לתנועה הציונית אמר כי לדעתו חשוב להגיע להידברות איתם,

הרב סלומון: התפטרותי סופית

מאת משה דוד, סופר „הצופה" בפ"ת

אם לא תהיה התפתחות של הרגע האחרון, אזי התפטרותו של הרב הראשי לפתח־תקוה, הרב סלומון, תיכנס לתוקפה היום בצהריים ואז יחדל לשמש כרב ראשי.

מקרה זה הוא הראשון מאז קום המדינה.

במכתב אל ראש המועצה הדתית כותב הרב סלומון: „הנני להודיע כי החלטתי להתפטר מכהונתי כרב ראשי לפתח־תקוה, יהא רעוא משמיא שהעיר ירום קרנו על דרך התורה והמצוות ולשאיפת „אשרי גיה"... בידידות ובברכת התורה — הרב ב"ש סלומון". העתקים נשלחו אל הרבנים הראשיים לישראל.

אמש הגיעה אל הרב סלומון משלחת מזכירות המפד"ל בעיר.

הרב מסר, כי כמה נושאים הם שהניעו אותו להסיק מסקנות ולהגיש את מכתב ההתפטרות, וכי ההתפטרות היא סופית.

יו"ר העיר הרב משה מלכא ויו"ר רבני השכונות פקדו אתמול את בית הרב וביקשוהו לשקול מחדש את החלטתו. הרב מלכא מסר, כי הוכה בתדהמה.

ח"כ פרופ' אבנר שאקי מסר כי הוא מקווה שהרב סלומון יחזור בו.

מן העירייה נמסר, „...כי הם מכבדים את החלטתו ומאחלים לרב הצלחה בכל דרך ודשה שיבחר"...

הוודעה למען השבת מסרה אמש, כי הרב תיערך כמתוכנן הפגנת ה־74 במתכונת הרגילה כפי שהיה בחודשים האחרונים.

„ללא גיבוי לצד"ל — נצטרך לבוא במקומם"

מתאם פעולות הממשלה בלבנון, אורי לובראני, אמר, כי „אם לא ניתן גיבוי לחיילי צד"ל, נצטרך אנחנו לבוא במקומם".

בראיון ל„במחנה" אמר לובראני, כי „ניתן גיבוי באותה מידה שתדרש כדי למנוע את קריסתם".

הכיפה והזאבים

בקצה העט
מאת צב

אם יש את נפשכם לדעת עד מה רבה שנאתם של אנשים מסוגם של מרדכי וירשובסקי, יוסי שריד ואחרים, לערכי מסורת כלשהם — בואו וראו כיצד נזדעזעו למשמע הפנייה של ראש עיריית תל־אביב לתלמידי העיר שיחבשו כיפה בעת שיעורי התנ"ך.

אף שהפנייה של ראש עיריית תל־אביב, כפי שהסביר דובר העירייה, איננה מבקשת כלל לנהוג בכפייה כלפי תלמידים שיסרבו לעשות כן —, נזדעזעו אנשי השמאל לראות בפנייה זו, כפשע כבד כלפי הדימוקרטיה.

מה שגרוע יותר הוא שמשרד החינוך נזדרז אף הוא להסתייג מהפנייה של ראש העיר בנימוק מוזר: „הנושא הוא חינוכי ונתון לאחריותו של משרד החינוך". כאילו מינהל החינוך בעיריית תל־אביב וכן ועדת החינוך מטעמה, ממונים על פינוי הזבל. גם מר יוסי שריד, הוציא מאוצר לשונו את הדברים האלה: „יוזמתך היא תערובת של אופורטוניזם ובורות והיא מקוממת שבעתיים מפיו של ליבראל כמוך. תשכח מזה שילדים יחבשו כיפות רק כדי לרצות את עמיתיך הדתיים לקואליציה. כראש עיר עליך לשלוט בכיפה ולא לאפשר לכיפה לשלוט בך". ואילו הזאב וירשובסקי טען שלהט „זקוק לשערוריה מדי כמה חודשים".

„הארץ" בעתון של „אנשים חושבים" רואה בעיני רוחו כיצד לפני כל שיעור תנ"ך יתנהל „במאות כיתות שוק כיפות בין הנוטים לחבוש ובין המתנגדים". אפשר לסמוך, ממשיך „הארץ", על „גסותו של הנער הישראלי הממוצע, שכבוד למסורת לא יתנהל שם". אי לזאת, סבור „הארץ" ש„מבצע ירמולקה של להט יגרום רק רתיעה ממנהג חבישת הכיפה".

אם כן — הבה נראה מה אומרים התלמידים עצמם. במשאל שערך כתב „ידיעות אחרונות" אכן התבטאו תלמידים נגד כפיית כיפה, אבל היו גם שאמרו: „הרעיון של הכיפה דווקא מוצא חן בעיני". או: „למה לא? הרי זה מסמל מסורת. מה רע בזה? הרי זה מסמל מסורת! זה לא יגרום לי לחזור בתשובה. רק יהיה קצת לא נוח להיסתובב לבית הספר עם כיפה". תלמיד אחר אמר שכבר מזמן הוא חובש בשיעורי התנ"ך כיפה ללא שום הוראות".

שנאתם החולנית לחבישת הכיפה, מובילה אותם לבנות על פנייתו של מר להט, תלי תלים של השדות והשנאות וכמובן — כצעד נוסף להשתלטות הדתיים. האמת היא שבציבור הדתי, הפנייה נתקבלה בקרירות ניכרת, משום שאין הציבור הזה מעוניין לעורר רגשות אנטי־דתיים בשל הכיפה הכפויה, כביכול, שחבישתה תהיה הרגת משכמות. מעניין להזכיר שמאמר מערכת ב„יתד נאמן", עתונו של הפלג האגודאי, בראשותו של הרב שך, דוחה את כל הרעיון דווקא „משום כבודו וקדושתו של התנ"ך. הנערים שיתחייבו לחבוש כיפה בביתה יחושו מן הסתם שהם עברו את סיפו של מקום קדושי", אבל התנ"ך כפי שהוא נלמד בבתי הספר התיכוניים בישראל „אינו כלל התנ"ך היהודי הקדוש המחייב שיתייחסו אליו בדרך ארץ וברגש של קדושה". העתון הזה „היה שמח יותר לו מר להט או מישהו אחר היו מציעים לבטל כליל את לימוד התנ"ך בבתי הספר החילוניים".

הנה כי כן אנו נוכחים שהסתערותם של הזאבים וירשובסקי ושריד על הכיפה, יותר משהיא נובעת מהצורך להדוף כיבוש דתי נוסף, כביכול, תוך עצבנות יתירה למה שנדמה להם כצרוך דתי. באה פשוט מתוך שנאה עמוקה לכל מה שנראה כמסמל יחס כבוד כל שהוא למסורת היהודית.

אל תגעו ב...ערבים

כל אימת שיהודי נדקר בעיר העתיקה בירושלים — גוברת הדאגה ל„תושבים הערבים בסביבה. דומה, שזו הדאגה הספונטנית הראשונה והיא קודמת אפילו לדאגה לבטחונם של היהודים. והראיה, שלא לפני הדקירה של השבת האחרונה אלא אחריה הביאו (כמו תמיד) תגבורות ניכרות לשמירת הביטחון והעצורים שנתפסו „על חם" הם יהודים. ושר הביטחון אמר ש„קיצונים יהודים" אינם צריכים להתגורר בסביבה ערבית (וכן להיפך) חרף העובדה ששום „קיצונים יהודים" אינם תוקפים ערבים ומנסים לעשות כן רק בתגובה על רצח יהודים.

מובן ומוסכם שפגיעה בערבים — אפילו לא תמיד בלתי אשמים — אינה האמצעי הטוב והבדוק ביותר למניעת מעשי רצח או נסיונות לכך. לכן מוטב שהממונים על הביטחון ימנעו אירועים שלאחריהם מגיעים לצורך של ענישה, גזירה או קולקטיביות. תמוה, שברחובות ובסמטאות צפופות, שם קשה יותר להיזהר ממגע קרוב וזדוני, לא סובבים משמרות של אנשי ביטחון, והללו באים, כאמור, לאחר מעשה הרצח וכדי להגן על הערבים.

במקומות מועדים לפורענויות יש טעם לשתף באחריות את דיירי הסביבה הקרובה. פירושו של דבר: לתת להם להרגיש שאין הם יכולים עוד להיות אדישים למה שמתרחש תחת האף שלהם, ואם יוסיפו להתייחס כך לרצח יהודים — ישלמו ולו רק מקצת מהמחיר.

כל אחד יודע ומכיר את רגישותו של הנושא וההד בעולם הרחב. גם אש"ף יודע זאת ומצדיק את הפגיעה האחרונה שמדובר, כביכול, באנשי מודיעין שהותקפו בסכינים. משמע שהם הקים צורך להצדיק רצח יהודים בתוככי ירושלים, לאחר עקירת המחבלים ירדה פלאים. דעת הקהל בעולם תוכל להבין אם תרצח, שנערכת באמצעים ממלכתיים — להבדיל מפרטיזנים, כגון מה שאירע אחרי רצח בן הישיבה לפני כחודש — הם הכרח השעה. על כן ההצעות שנשמעו באחרונה והכוללות עונשים קולקטיביים, יש להם טעם. השימוש והפירסומים בתגבורת בטחונית נגד האפשרות שיהודים יתקיפו בפעולות גמול — מטפות גם מהיבט זה, משום שהם ממלטים כחומרת הפשע של הסכינאים התוקפים ומעבירות את נקודת הכובד נגד ה„בריונים יהודים".

אין הדעת סובלת שעדים לרצח — או לנסיון לרצח — המסרבים למסור ידיעות לצורך חקירה לצורך מניעת הישנותם, יימלטו מכל עונש. סגירת הבתים לכמה שבועות, בסביבה הבלתי אמצעית, לא תהיה תגובה קלה מאד כלפי שותפים פסיביים במעשים נתעבים כאלה.

דעות מוזרות בין מבקשי הצלתם של יהודי בריה"מ

לפני כמה ימים יוחסה בעתונות לשר הקליטה יעקב צור, אמירה של [illegible]. הוא אמר כי 95 אחוז מיהודי ברית־המועצות אינם רוצים לעלות לישראל. אינני בטוח שאכן אמר זאת; יאמר — באיזה הקשר אמר. לדידי, שום „הקשר" אינו מצדיק אמירה זאת (ועוד מפיו של שר הקליטה).

אמירה אומללה זאת היתה בבחינת קרש הצלה לקבוצה מסויימת של יוצאי ברית־המועצות המתרכזת מסביב לשם הזומרני „מרכז הפידע" שנטלה את האפוטרופסות להצלת יהודי ברית־המועצות, לא מצפרני הרוסים או הקג"ב אלא מידיה של ממשלת ישראל והסוכנות היהודית. אמירה זו נתנה תנופה לגוף זה כדי להוכיח את תפיסתם המעוותת, כביכול, של המוסדות הלאומיים והנתמכים על ידיהם (כגון המועצה הציבורית למען יהודי ברית־המועצות), לגבי הצלתה של יהדות זו. דוברה של הקבוצה הוא מר יוסף מנדלביץ, אשר נכלא על ידי הרוסים ב„עוון" חשיפת המסוה הסובייטי, עמד בגבורה בהערכה על דתו ועל דעתו קרוב לעשר שנים ושוחרר לעלות לישראל, בלחצו של מאבק ציבורי ממושך.

נראה שקבוצה „מקסימאליסטית" זו אינה מיוסדת מהנשירה בוינה; המצירת בפנינו תכונה עגומה של לפחות 70 אחוז מהיוצאים, תחת השם של עולים לישראל ובחסותם של שירותים ומוסדות ישראליים. עם הסתייגויות מאמירתו של השר יעקב צור, הרי ההבדל העקרוני בין מה שאמר — וכאמור: לא היה צריך לומר — ומה שקורה בשטח, אינו גדול. אבל מר מנדלביץ בראיון עם ח"כ עוזי לנדאו ב„זה הזמן" עזר לנו להבין שהקבוצה שהוא מייצג, אינה רואה בנשירה רק שלילה. הוא אפילו ניסה לומר, כי מי שמתנגד לכך שיהודים יצאו לארה"ב, לאוסטרליה או לקנדה, אינו מקיים את מצוות הציונות וכי לגבי מה שקוראים נשירה יש הבדל בין התפיסה הציונית האמיתית לבין התפיסה הישראלית... מר מ. אפילו הרחיק לכת ואמר שבין המתנגדים לנשירה לבין הקג"ב יש מעין נקודת מגע, עד אשר המנחה רם עברון שאל את הח"כ לנדאו את דעתו על הגישה הזהה בעניין זה בין הקג"ב לבין הנשאל. אכן, זאת היתה שאלה פרובוקטיבית למדי שהרי מר מנדלביץ, למען האמת, לא האשים את ח"כ לנדאו שהוא סוכן הקג"ב...

מר מנדלביץ שוב חזר על ההצעות הנדושות, שאת הנשירה אפשר למנוע רק בטיסות ישירות ממוסקבה או מבוקרשט לתל־אביב או על ידי הענקת אזרחות ישראלית למבקשי העלייה (או לפחות למסורבים). הענקת האזרחות הישראלית כאמצעי לקבלת היתר עליה לישראל, היא אמנם רעיון יפה אבל אין לו אחיזה מציאותית בגורמים הבינלאומיים. ואשר ל„טיסה ישירה" — זו יכולה להיות רק חלק מהסכמה והבנה עם בריה"מ ואם נגיע להבנה כזאת תהיה הטיסה הישירה מיותרת מבחינת הנשירה. אבל הרי מר מנדלביץ וחבריו יוצאים חוצץ נגד כל מו"מ עם ברית המועצות לפני שזו תחליט על יציאה חפשית מבריה"מ!

מתנבלים לקופ"ח הכללית

יש לברך על עמידתו של מזכ"ל ההסתדרות, ישראל קיסר, במאבקה הצודק של קופת חולים הכללית.

צריך להיות מנותק מהמציאות הישראלית, כדי שלא להעריך כי הסירוב שממשלת ישראל מייחסת לקופת־חולים זעום ביותר ולמטה מכל שיעור הגיוני. אם נעמיד זה לעומת זה, היינו, כמה עולה למדינה העזרה הרפואית לצרכים אחרים מהתושבים וכמה היא נותנת לשמונים האחוזים האחרים, יתגלה האבסורד במלוא משמעותו.

הדוברים הממשלתיים גילו באחרונה פטנט חדש, כדי לאחז עיני הבריות: הם [illegible] בסעיף „תמיכת הממשלה לקופת־ח[illegible]", גם את ההכנסות מהמס המקביל! כידוע, מס זה הוא על פועלי ישראל והוא מתחלק בין כל קופות החולים בישראל. גם בשיטת החלוקה טמון אבסורד בתוך אבסורד, כיוון שאינו מתחלק לפי הערכים הלאומיים של קופה מלאה. הרי אין זה סוד שקופת חולים סופגת את ההוצאות וההשקעות והתמורה שהיא מקבלת דלה ביותר. בעוד קופות אחרות אינן מקיימות כלל השקעות כאלה וכל חבר מכסה את חלקו בעלות הרפואה שהוא מקבל. האמת העירומה היא, שהשתתפות הממשלה בתקציב קופת־חולים ירדה בשמונה השנים האחרונות ב־30 אחוז עד שלשה רבעי פחות מזה במציאות. לעומת זה העומס על מבוטחי קופת חולים הולך וגדל.

ההסכם שנחתם בעקבות דו"ח יעקב גדיש בין הממשלה, ההסתדרות וקופת חולים — הולך ונקרים על ידי מוסדות קופת־חולים אבל אותו הסכם כולל סעיף האומר:

„אם אירע בשנת הכספים אירוע חריג במערכת הבריאות שלא היה ידוע בעת הכנת תקציב המדינה לאותה שנת כספים, שהביא להוצאה חריגה ובלתי צפוייה מראש והדבר אושר על ידי המדינה כאירוע חריג תפצה הממשלה את קופת־חולים כפי שייקבע".

כידוע, הממשלה היא שחתמה עם האחיות על הסכם המחייב תוספת ניכרת. דבר זה מטיל על המוסד עול הוצאות חדש, שלא ניצפה קודם.

הגרעונות הגדולים עלולים לסכן את עצם קיומה של קופת־חולים הכללית, ואם זה יקרה, חלילה, הרי תוטל על תקציב הבריאות של המדינה מעמסה כבדה מאד לשרת עוד כשלושה מיליון נפשות. וזאת מלבד מהכמפרות השירות ההנירותים שקופת־חולים זו מעניקה למדינה.

מן הדין שהמיקוח שבין הממשלה וההסתדרות — קופת־חולים, יסתיים במהרה וראשי הקופה יתפנו לטפל בבעיות הארגוניות והזעקות אף הן לריענון והתנערות.

צלם בהיכל

ב„ערב חדש" מיום שלישי סיפר ח"כ פרופ' יובל נאמן כי במשלחת הסובייטית מברית־המועצות נמצאים גם רופאים — או רופא — שכלאו מסורבי עליה ולוחמים למען זכויות האזרח לבתי חולים לחולי נפש. אם זה נכון — חבל שלא סיפר זאת קודם לביקורה של משלחת זו בכנסת, ביום שני השבוע. או־אז אולי היה נמנע בזיון התיגרה שהתחוללה בין הקומוניסטים שלנו לבין כמה מחברי הכנסת מהמפד"ל ומ„התחיה" בבנייני הכנסת. או־אז אולי היה גם בציבור הרחב — ללא ספק היתה קמה התנגדות ציבורית לאירוחם במשכן. ואם הבניין אירח אותם בכל זאת, לא היתה רשות לשום ח"כ ואפילו לא להח"כ המיוחס צ'ארלי ביטון, להפריע להצגת קריאות ותביעות, כלפי האורחים הללו.

כידוע, המשלחת באה אלינו בתפקיד של „שוחרי שלום". שאיפת השלום הסובייטית מוכרת לנו היטב. לנו — יהודים, על פי כלי המשחית שהם נותנים לאויבינו מבית ומחוץ ומפצצות „השלום" בעולם. תמוה, שלא רק הקומוניסטים שלנו אלא גם אנשי המערך, שיודעים היטב את כוונותיהם ומגמותיהם של הסובייטים, נלכדו בפח השלום הכוזב ונותנים להם בעקיפין לגיטימציה וכיסוי.

יש לקוות שהסתייגותו של ח"כ ביטון לא תעמוד לו, והתפרעותו להפגנה הקשה והמכובדת נגד האורחים שגרמה לביזיון הפרלמנט היהודי, תישקל על ידי הגופים המתאימים בכל חומר הדין.

ביום א' הבחירות במערב גרמניה

הקואליציה הנוכחית תמשיך לשלוט

מאת מרדכי זפט
שליח „הצופה" במערב גרמניה

הקואליציה הנוכחית במערב גרמניה, בה שותפים הברית־הנוצרית־סוציאליסטית והמפלגה הליברלית תקבל גם בבחירות שייערכו ביום ראשון את רוב המושבים בבונדסטאג — כך מעריכים מבחני סקרי דעת קהל שנערכו בימים האחרונים ברחבי הרפובליקה הפדרלית.

על פי התחזיות, מפלגת השלטון תקבל כ־46 אחוז מקולות הבוחרים ויחד עם המפלגה הליברלית שתקבל על פי התחזיות כ־7 אחוז מהקולות ירכיבו שוב את הקואליציה. לעומתם, למפלגה הסוציאל־דמוקרטית בראשות יוהנס ראו צופים 38 אחוז ול„ירוקים" כ־8 אחוז. כל אלה מבטאים שינויים מזעריים בלבד לעומת יחסי הכוחות הנוכחים במערב גרמניה. כ־32 מיליון בעלי זכות בחירה ואחוז המצביעים נע בדרך כלל על סביב 90 אחוז.

עם זאת, במפלגת השלטון חוששים שבשל הקור העז השורר ברחבי הרפובליקה יימנעו רבים מלממש את זכותם להצביע בהנחה שזכייתה של המפלגה מובטחת בלאו הכי ולכן מפלגה זו עשויה לאבד מהיתרון הסמן לה בעקבות זאת, פתחה המפלגה בימים האחרונים במתקפת הסברה בקרב מגזרים רבים של האוכלוסיה.

לבד מבעיות האבטלה, האקולוגיה ובעיות ספציפיות של מדיניות ברפובליקה, עומדים במרכז תעמולת הבחירות נושא פירוק הנשק הגרעיני וכן הזהות הלאומית הגרמנית.

בעוד שהמפלגה הסוציאל דמוקרטית מדגישה את אחריותה של גרמניה לפשעי הרייך השלישי, מצהירים ראשי מפלגת השלטון ובתוכם פרנץ יוזף שטראוס כי 12 שנות הנאציזם הם רק חלק קטן מההיסטוריה של העם הגרמני, ואין על הדורים, ובעיקר על הצעירים לחוש אשמה ואחריות למעשים אלה יותר משחשים אזרחי צרפת ובריטניה בגין מלחמות אחרות שניהלו מדינותיהם בעבר.

חוגים ישראליים בבון סבורים כי התבטאותו של שטראוס אינה בגדר בעת מרגשות אנטישמיים אלא מרצון לתת לגיטימציה למכירת נשק גרמני למדינות ערב. מפלגתו מזהירה את נושא החימוש הגרעיני בעוד שהמפלגה הסוציאליסטית קוראת לפירוקו המיידי של נשק זה.

שר החוץ המערב גרמני, גנשר, שהוא מראשי המפלגה הליברלית, הידוע משמש כ„כף מאזניים" משתתף בהישגיה של מדיניות החוץ המערב גרמנית, והצלחתו של שר הכלכלה בנגזום, אף הוא ממפלגה זו, להביא לחיזוק המארק ולהיותה של גרמניה יצואנית המתחרות הגדולה בעולם.

גנשר גם קרא לפעול לשחרורם של יהודי בריה"מ.

כתבנו מציין כי ראשי כל המפלגות נועדו בשבועות האחרונים עם ראשי הקהילות היהודיות בגרמניה. הם הביעו את מחויבותם לשמירה על בטחונם של היהודים ודאגתם מפני התחזקותם של חוגים ימניים קיצוניים.

לבחירות ניגשו 11 מפלגות. מהם אחת ניאו־נאצית שקיבלה בבחירות האחרונות 3 אחוז מקולות הבוחרים.

אחוז החסימה בגרמניה הוא 5 אחוז והצופים כי גם הפעם המפלגה הנאו־נאצית לא תעבור אותו ורק המפלגה הסוציאל־דמוקרטית, הברית־הנוצרית סוציאליסטית, ה„ירוקים" והמפלגה הליברלית, יעברו את אחוז החסימה.

אזון המחיר לאשני
1.5 ש"ח = $1
עד 31.1.87
דירות וקוטג'ים לציבור הדתי
תל-אביב: רח' עמק הברכה.
פתח-תקוה: משכנות גנים רח' יונה גרין - אונטרמן
רעננה: משכנות רעננים רח' ששת הימים - שברץ
גבעתיים: משכנות אביבים רח' מודיעין - ריינס
הרצליה: קוטג'ים רח' הרב קוק
(גם לציבור שאינו דתי)
מחירים לדוגמא:
דירות 3 חדרים במחיר החל מ- ~~$43,100.-~~ 64,650.- ש"ח
דירות 4 חדרים במחיר החל מ- ~~$53,900.-~~ 80,850.- ש"ח
דירות 5 חדרים במחיר החל מ- ~~$116,500.-~~ 174,750.- ש"ח
קוטג' 5 חדרים במחיר החל מ- ~~$125,600.-~~ 188,400.- ש"ח
המחירים אינם כוללים מע"מ
50 משהב תרצ"ו-תשמ"ז 1936-1986
חברה לשכון בנין ופתות בע"מ
תל-אביב: לילינבלום 27, טל: 03-664631 ירושלים: הגידם 1, טל: 02-224181

אפילו הקברן

(סוף מעמוד ראשון)

שספד למנוחה בבית הקברות, אמר בקול זעקה: „החינוך של הארץ דפוק. לא יודעים לחנך ולשמור על נפשות צעירות וטהורות. צריך לחזור בתשובה. המקרה הזה בא רק לעורר אותנו למחשבה ולזעזע את המדינה כדי למנוע בעתיד מקרים דומים".

יעל נטמנה ליד אחותה יפה ז"ל, שנרצחה על ידי בעלה לפני ארבע שנים. יעל הצילה אז את בנותיה של אחותה מהבעל המשתולל והבריחה אותן דרך החלון, וכתוצאה מכך נחבלה.

בבית הספר המקיף־כללי בצפת, בו למדה יעל, נמצא ולא התקיימו הלימודים אתמול. בית הספר היה במרקחה והתלמידים והמורים עסקו באסון הנורא. פסיכולוגים נכחו בכיתות.

יום של

(סוף מעמוד ראשון)

דים יידו אבנים לעבר בית הספר והמפקח הורה להפסיק את הלימודים. הלימודים חודשו רק לאחר שמיידי האבנים הסתלקו, ואחד מהם נעצר לחקירה.

גם במחנה הפליטים ג'בליה בעזה היו הפרות סדר של תלמידי בית־ספר. בבוקר יידו תלמידים אבנים לעבר סיור רגלי של חיילי צה"ל ואלה פתחו במירדף אחרי מיידי האבנים. אחד ממיידי האבנים נפל תוך כדי מנוסתו ונחבל בצורה חמורה. הוא הועבר ע"י חיילי צה"ל לטיפול רפואי ונצטווה להתייצב לחקירה במימשל הצבאי, עם סיום הטיפול הרפואי בפצעיו. תושבי המחנה טענו שהתלמיד נפצע מירי חיילי צה"ל, אך דובר צה"ל הכחיש טענה זו ואמר, שהתלמיד נפצע מנפילה בשעת מנוסה ממקום יידוי האבנים.

מקורים ל־2 מיליון דולר ב"מצעד הפרוטות" — ביום ג'

"מצעד הפרוטות" ה־29 של אילי"ן — איגוד ישראלי לילדים נפגעים — יתקיים ביום ג' בסבי־רואה, מפר אחנזל, יו"ר אילי"ן בארץ, גדליה רכפר במסיבת עתו־נאים במועדון "הסיבקי" ברמת־גן. שאמר כי כל שנה נוספים לאילי"ן 150 ילדים נכים חדשים.

השנה תיוחד ההתרמה בעיקר לפ־תי פתרון בעייתם של הנכים הקשים. רכטר ציין, כי בארץ יש למעלה כ־60 סניפים לאילי"ן המטפלים ב־12,500 נפגעים.

לאילי"ן מוסדות ספורט ומעונות יום לנפגעים קשים וכן מטפלים מוג־בים. הארגון מטפל גם בילדים בבני ילדים ובבתי ספר מיוחדים. התקציב ההפעלתי של אילי"ן יגיע השנה ל־5 מיליון דולר ומקו ים ב"מבצע הפ־רוטות" יכנים 2 מיליון דולר, לעומת הכנסה של 1.5 מיליון ד לר אשתקד. לאילי"ן יש גם מתנדבים רבים בארץ וכן אגודות ידידי אילי"ן בחו"ל, הש־עות פעולות מועילות לאילי"ן.

אחת הדרכים הטובות לשיקום הוא הספורט, בבריכת השחיה המקורה, שוחים ילדים נכים בגילאים 3—6 ש־נים. פעמיים בשבוע ואותו פרק זמן באים לשחות גם ילדים עד גיל בית הספר. השחיה היא חלק מהפעילויות ריפוי והילדים מבצעים פעולות בגופ־הם ובכך גוברת האמונה שלהם ביכולתם הפיזית. הם מרגישים בטים בעצמאות כשאינם קשורים למבוגרים או לעגלות.

יש לציין, כי כל שנה נוספים לאי־לין כ־150 ילדים נכים חדשים. יש ביניהם נפגעי שיתוק מוח שפוגעים לא רק פיזית, אלא גם שכלית.

אילי"ן דואג גם להדריך את ההורים כיצד לטפל בילדם הנפגע.

תוצאות ההגרלה השנתית של "אסותא" סניף תל־אביב

במכונת כביסה זכה המס' 11764.
בכיריים זכה המס' 13862.
לבכ"ס הוצאת נחלים זכה המס' 10876.

שאר המספרים שזכו הם: —

12792	10515	13363	4293	10901
13655	10200	11234	2102	12156
13964	10068	10721	12975	2453
12142	2020	11529	13814	12713
13830	2229	4248	12645	12946
11748	13511	2006	13946	2385
4232	12851	10290	11734	2464
12950	13817	11336	12954	12916
11333	13093	13026	11515	12850
13455	2197	2408	12907	11756
11329	10354	12444	10053	13501
4315	13477	4221	4552	13510
13303	2019	12767	13742	2046
11053	12703	10879	4545	2244
13516	2054	4290	2434	11339
11043	2282	4556	13291	2473
12945	2263	10506	4585	11817
13921	13939	11100	13818	12514
10888	2141	10926	13364	2233
13128	4296	10936	10469	13453
10775	2383	2396	13253	4237
12978	2251	13092	12315	12650
13326	2471	10085	2061	12023
2059	10765	2462	11232	13248
12844	10295	12441	13506	12083
13933	4231	10872	13819	12369
10466	4287	13333	12779	2225
13095	4546	2049	2222	13214
12968	2014	4560	2212	10362
2143	10098	4374	13289	12787
11791	4333	10503	2041	12715
12846	11045	4323	12592	4364
11321	13201	12800	4260	2207
				.2110

לוח מועדים בבורסה

26.1.87 ים־הכלה — אקס הטבה 40%, הקצאה 29.1.
27.1.87 אלקטרה — מסחר בזכויות.
28.1.87 יצהר — מסחר בזכויות. ב.ל.ת. מימון הנפקות — הנפקה בדרך של מכרז של המחדר, פועלים הנפקות — הנפקה בדרך של מכרז על הריבית.
29.1.87 יצהר — תשלום עבור הזכויות. כלל הנפקות — הנפקה בדרך של מכרז על הריבית.
1.2.87 תראה — אקס הטבה 100%, הקצאה 4.2.87.
8.2.87 ת.א.ת. — אקס הטבה 200%.
9.2.87 פרי־אור — אקס הטבה 50%, הקצאה 12.2. מרדול בטון — אקס הטבה 1000%, הקצאה 12.2.
16.2.87 מהדרין — אקס הטבה 50%, הקצאה 19.2. קליל — אקס הטבה 200%, הקצאה 19.2.
17.2.87 גליל משופר סד' 3765 — פתיחת מסחר בקבי 256. שגיא משופר סד' 4213 — פתיחת מסחר בקבי 353. שגיא סד' 4109 — פתיחת מסחר בקבי 339.
23.2.87 נכסים ובנין — אקס הטבה 50%, הקצאה 26.2.78. גבי"ם — אקס הטבה 50%, הקצאה 26.2.87.

הוגש ע"י בנק המזרחי המאוחד בע"מ
אגף ניירות ערך
מדור ייעוץ ומחקר

מזל טוב באסותא

ארנונה ויוסף מיתר — בת
גל דורון קלטר — בן
שרה ועמוס לוזון — בת
רחל ויוסף עולוס — בת
מור ורוני פוקס — בן
אסתר ומיכאל ברצבי — בן
ז'קלין ויוסף מבורך — בן
רינה ויובל גורן — בן
רבקה וברוך ושרמן — בן
מרים ואברהם גרינשטיין — בן
חוה ואילן נחמן — בת
ציונה ודניאל בוגנים — בת
חוה ודוד ברישי (גלס) — בן
שושנה וציון נסקה — בת
חוה וזליג ברזמן — בת
מזל ודני דלל — בת
מזל ויוסף גולני — בן
רחל ומשה אלישיוב — בת
זהבה ושמעון תורג'מן — בת
דליה ומקס בן חמו — בן
דניאל ומיכאל אליעל — בן
לאורי וברוס גרינברג־זיילר — בן
חנה ומאיר תרבט — בן
ויטה ורמי כהן — בת
לאה ורמי אלדד — בת
רוזה ומוטי אלתר — בת
שושנה ויוסף יעקובי — בת
עליזה וגבי דורון — בת
תוה ויצחק ינקלביץ — בן
ברכה ומיכאל וייס — בן
גבריאלה ואלי קורן — בת
רונית ואריה נימני — בת

גם לך מגיע
אסותא — 240185

מעורב במניות ובצמודים

מאת סופרנו הכלכלי

בשוק המניות היתה מגמה מעו־רבת עם נטיה לסלקטיביות. בצמודים היו עדיין ביקושים ע־רים שהביאו לעליות שערים.

לסיכומו של השבוע ניתן לו־מר כי שוק המניות הפגין עוצמה לא מבוטלת כאשר קרנות הנא־מנות גייסו במהלך שבוע עשרות מליוני דולר, אתמול הסתכמו ה־הגבהות ב־10 מליון ש"ח.

אתמול בבורסה

המחזור בשוק המניות הסתכם ב־17 מליון ש"ח. המחזור במניות הוסדר היה קטן יחסית — 4.6 מליון ש"ח, לכניות אלו גרשם גבר עודפי ביקוש קטנים, שהו־ביאו לירידה קלה בתשואות ש־נצות סביב 17.8 אחוז, שערייהן של 122 מניות עלו, שערי 132 מניות ירדו ושערי 131 מניות נס־חרו ללא שינוי.

הציבור המשיך גם אתמול להצ־טרף כאשר קרנות אחד הבנקים רכשו כמויות גדולות בשוק, וכן משקיעים גדולים וכרגיל ביחיים אלו היו גם אלו שנטו למכור. סביר להניח כי בשבוע הקרוב יה־יה שוק סלקטיבי ומניות מבדית יסבלו מחולשה עקב פעילות סלק־טיבית של הקרנות.

באופן כללי ההערכה כי השוק עדיין חזוק אם כי הוא בשלב ש־בו מתקרבים לבלתי נודע. זאת עקב עובדה שהיצע כספים בידי ציבור והקרנות ומניות רבות נמ־כרות כיום בידכן המלא.

צמודים

בשוק אגרות החוב היתה מג־מה מעורבת, בגליל היו הנמדות של עד אחוז אחד, בשיא היו ירידות של אחוז אחד לצמ די מדד היה עודף ביקוש של 5 מליון ש"ח. בצמודי דולר הופיעו ביקו־שים בעיקר לארוכות, בסדרות גל־ברע ורמון היו ירידות שערים ק־לות, לסדרות דולריות היה עו־דף ביקוש 3 מליון ש"ח. המחזור באג"ח — 4.6 מליון ש"ח. בבנ־יות הוסדר היו ביקושים קטנים, בסקטור זה היתה יציבות. תשו־אות למדיון הן כ־17.8 אחוז.

מגמה סלקטיבית

במניות הנפשיות היו בדרך ע־ליות שערים קלות, נראה כי ה־מגמה הופכת לסלקטיבית יותר ד־יותר, כאשר במניות כבדות היו בדרך כלל היצעים שנקלטו בדר־בם ללא שינוי או תוך כדי ירי־דות קלות.

ספנות 0.1, ללא שנוי, סיבי יריזה, במשכנתאות בלמי: משכן — עליה של 4.5 אחוז, מירב — עליה של 1.6 אחוז, כלל ליסינג — עליה של 7.1 אחוז. בביטוח בל־מי: בטוח כשמה — עליה של 5.6 אחוז, סקוריטס — עליה של המי־שה אחוז, ציון — עליה של 1.9 אחוז, במסחר אמפ־מגא — עליה של 6.5 אחוז, כלל סחר — ירי־דה של 0.6 אחוז, שופרסל — על־יה של 1.5 אחוז, קידור — ירידה של 9 אחוז, מלונות דן — עליה של 5.3 אחוז, יצוא — ללא שנוי, ת.ב. — עליה של 3.6 אחוז.

בסקטור המקרקעין היו עליות מתונות: באזורים — עליה של 3.8 אחוז, אלרוב — עליה של 6.7 אחוז, אפריקה (בש') — נכסים — ירידה של 1.7 אחוז, כלל־נדלן עליה של 0.5 אחוז, נכסי אזורים — עליה של עשרה אחוז, רוגובין — ירידה של 4.5 אחוז.

חיובי בתעשיה

במניות תעשיה היו ירידות שע־רים במניות רבות, בלמי: גולד־פרוסט ירידה של 5.6 אחוז, סמ־פו ירידה של 6.8 אחוז, צמסים על־יה של 5.7 אחוז, זוקית ירידה של 6.9 אחוז, לדרויה ירידה של עש־רה אחוז, אוקטגון ירידה של עש־רה אחוז, קופסאות פח בלי שי־נוי, לכיש עליה של 2.3 אחוז, אלרון עליה של 25 אחוז. קדנ־שטיין עליה של 9 אחוז, מוחזל ירידה של עשרה אחוז, חיפה כי־מקלים ללא שנוי, תבל עליה של 7.6 אחוז.

שערי המניות

המניה		השער	השינוי בנק	השינוי ב־%
ספנות	0.1	*1785		
הבינלאומי		4685	+ 42	+ 0.5
פי.בי.		*5969	— 1	
אי.די.בי. דג'		*87650		
אגוד		65250	+150	+ 0.2
דיסקונט א'		112010	+260	+ 0.2
מזרחי ש'		*36050		
פועלים ש'		*59540		
כללי		*152100		
בל"ל		*37850		
כימון	1.0	*50200		
אדנים		35000	+1050	+ 3.1
לאו' משי ש'		9730	+160	+ 1.7
פתמ"ש		3335	— 5	— 0.2
משכן		3500	+150	+ 4.5
צמכאות		14300	+ 80	+ 0.6
טפחות ש'		19700	—300	— 1.5
מירב		7800	+120	+ 1.6
שלטון		*685		
לאו' תפ' ש'		10050	—550	— 5.2
הסנה		*370		
סקוריטס		1055	+ 50	+ 5.0
שופרסל א'		*9320		
דלק		*4175		
אורן	1	802	— 23	— 2.8
אזורים		1105	+ 40	+ 3.8
אפריקה	1.0	*41380		
בבסים		4620	— 80	— 1.7
גב ים	0.5	4800	— 20	— 0.4
הכשרה		*76400		
ישפרו		3410	— 41	— 1.2
ישרס		18800	+ 20	+ 0.1
כלל נדל"ן		601	+ 3	+ 0.5
מגרב		1889	— 11	— 0.6
נאות אביב		10060	+385	+ 4.0
רסקו מ"ל		*7001		
פולגת	4	*3300		
פוליגון		9550	—450	— 4.5
אורדן	1.0	9550	+450	+ 5.0
כבלים		*24700		
קופ' פח	1.0	*3870		
אלקו ש'		4499	—244	— 5.1
אלקטרה	5.0	1287	—143	—10.0
כלל אלקט'		*2630		
אי.פי.		1125	+ 15	+ 1.4
תפי מודול		7040	—782	—10.0
דשנים	5	*1575		
חיפה כימי'		*570		
טבע		12010	+130	+ 1.1
ים המלח		4550	— 20	— 0.4
פטרוכימים		590	— 1	— 0.2
פרוטארום		15600	+300	+ 2.0
מפעלי נייר		332000	—11700	— 3.4
פולק	5	*1331		
מרכזית		10100	+125	+ 1.3
כלל תעשיות		*1950		
אי.די.בי. פי'		6938	— 80	— 1.1
החברה 1		*13450		
אמפא		20090	— 50	— 0.3
פרצ' השי'		*8180		
דיס' השי'		4310	— 45	— 1.0
בורחי השי'		28200	+800	+ 2.9
יצוא		*12920		
ירדן		*3500		
כלל ישי'	10	*1325		
פז השי'		3359		
עיו	0.5	1998	—100	— 4.8
סמה	0.5	7480	—260	— 3.4
פז נפט		*25200		

* ללא שינוי

שערים יציגים

להלן השערים היציגים ל־22.1.87:

סל	1.6775
דולר ארה"ב	1.6159
מר"ג	8859
לי"ש	2.1783
פר"צ	0.2657
ין יפני (100)	1.0603
פל"ה	0.7861
פר"ש	1.0582
כת"ש	0.2479
כת"ם	0.2286
כת"ד	0.2337
דולר קנדי	1.1904
דולר אוסטרלי	1.0659
רנ"ד	0.7833
פר"ב (10)	0.4271
שיל אוס' (10)	1.2602
לירה איטלקית (1000)	1.2464
לירה אירית	2.3592
פזטה ספרדית (100)	1.2561
יחידת מטבע אירופית	1.8289
דינר ירדני	4.6457
לירה לבנונית (10)	0.1971
לירה מצרית	0.8807

"שלח את הורי"

(סוף מעמוד 7)

על בריהים אולי משום שפעל למען חוקיות יציאתם של היהודים מרוסיה.

שנתיים ישב במחנה עבודה ובמרץ 85' שוחרר.

שוב הגיש בקשות ושוב נדחה. מודעים שהיה לו מגע עם מידע חסוי — טענה מגוחכת לנוכח העובדה ששנים איננו עובד במקצועו. בשלב מסוים אמרו לו: האישור בדרך. אבל אז התחלפו אנשים בשלטון — ודרך היסורים שלו התחדשה. מרוב תסכול קיבל התקף לב והוא יושב עדיין עם אמא ומחכה ושומר על קשר איתנו במכתבים ובטלפונים...".

אין ספק שהסובייטיים נוקטים בשיטות של טירטור ביורוקרטי ועינוי קפקאי במכוון — כדי לעייף את מבקשי העליה כמבאבקם. העייפות, במעט תששות נפשית. לא נטשה את אברהם וצילה מרקמן עד היום — שמתה שמועות אחרי שדרכה רגלם על אדמת ישראל, כשהם ניזכרים במה שעבר עליהם השנה במינסק עירם.

הכמאון ליהדות שנולד בנפשו כנראה בעקבות זעזוע מלחמת 6 הימים דחף את מרקמן הצעיר לבקר בבית הכנסת. מוסד שאיש לא סיפר לו עליו. בבית הכנסת פגש מבוגן זקנים בלבד ואחד מהם, שייע גורליק נעשה מורהו הראשון לעברית. אחרי גורליק הזקן נתקל מרקמן בנער בן שבע עשרה שידע עברית מצויינת. הנער היהודי נהג להקשיב לקול־ישראל בעברית מחובר למילון עברי־רוסי וכך לימד את עצמו בכוח רצון עצום ובהחלטיות נחושה את שפת אבותיו. מרקמן נדהם למראה הנער ונעשה מיד תלמידו. תלמודו — סלולה הדרך לתפקיד המו־רה. מרקמן החל ללמד עברית ובמחתרת עשר ביניתיו כיהודיניק היקנה את שפת הקודש לשלושים תלמידים. ההתקלות השלישית החשובה שלו היתה עם הגיד פלדמן, בחור צעיר, חוזר בתשובה שהגד לגדל זקן ליסה את ראשו בקסקט (כיפה ברחוב הסובייטי היא דבר פרובוקטיבי מדי)! והחל לקרב את מרקמן לקיום מצוות. תירים יהודים נתנו לשנים סידורים וציצית וסליחות וגם לימדו אותם להניח טלית. פלדמן הי ביהב החול למשוך עוד חבריו צעירים אחריו וכ־עבור כמה שנים נלהמו קששי היהודים המינסקאים לגלות שבבית הכנסת הישן שלהם יש מניין של צעירים.

צברית־סירובניקית בשם דנה

מרקמן וצילה אשתו הגישו בקשה לעלייה, קיבלו סירוב, נעשו פעילים. בינתיים נולדה להם בתם השניה, דנה, אותה הם מכנים "הצברית" שלנו משום שנולדה שהיו בסירוב. עשר שנים חיכו לרשות לצאת.

כשנואשו — עירנו שביתת שבת עם שתי הילדות ליד דלתו של שר הפנים הבלרוסי. פקידי משרד הפנים הכירו אותם היטב. שב ושוב שלחו אותם הביתה בהבטחה: יהיה בסדר! סבלנות! ושוב ושוב נואשו אברהם וצילה מלחכות. פעם ועוד פעם הגישו מסמכים ותעודות, ומדי כמה חודשים דרשו מהם מחדש את התעודות.

אחרי דרך התחתים ספקנית שהיתה כרוכה בשבי־תות של שעות וימים בפרוזדורי בנייני משרדים ל־מיניהם קראו להם יום אחד למשרדי אוביר. קבוצה גדולה של מסורבי־עליה הוכתה שם עמם, לכולם הלב מפרפר בתקוה.

ואז, הפגנתית, כשאיש בירוקרטי מחושב היטב — אמר הפקיד: אתם כולכם — נשארים. התשובה שלכם שלילית. רק משפחת מרקמן — קיבלה תשובה חיובית.

את פרצופי השעה באב שהקיפו באותו רגע את אברהם וצילה קל לנחש. השניים — מאושרים סוף סוף על שעשר שנות צפיה מורטת עצבים הסתיימו צבורים חשו כיצד נמהלת שמחתם במרירות ובכאב של האחרים, הנישארים. לארץ ישראל הגיעו עם עשרות תצלומי החברים שנשארו שם. הנה הם, מהרהרים להלחם בשבילם — אומרים השניים. במיוחד מכאב להם גורלו של פלדמן, האיש שהחזירם למצוות. קרובי משפחה (שבברזאה נשלחו ע"י הרשויות) שכ־נעו את גברת פלדמן ממינסק שאין לה שום עתיד במחיצת בעלה המסכן את חייו בפעילותו למען היהדות. האשה התגרשה מבעלה, נישאה לאחר, והיום באותה הדירה (תארו לעצמכם באיזה סבל נפשי) צרים גברת פלדמן לשעבר עם בעלה החדש ועם שני ילדיו של פלדמן וגם הבעל הגרוש פלדמן צעמו. מדוע? משום שבבריה"מ אינך יכול להתגורר אלא במקום שהשלטונות נותנים לך בו חדר ואוי לך אם תנטוש את החדר ותגדל נגיה בין בתי חבריך — מיד יאסרו אותך בעוון שוטטות ופרזיטיות. "הם אורבים לפלדמן ידידי מחכים להזדמנות הראשונה שאפשר יהיה לזרוק אותו לכלא" אמר מרקמן בדאגה ומצבית על ידידו בתצלום מוקף חבריו צעירים, כולם חוזרים־בתשובה.

לשמוע את הסיפורים האלה, מצעירים, כואבים, כל שיהיו, זה כמו לחזות, עין בעין, בנס. הנה הבטחת הבורא לאבות האומה על נצח הקיום היהודי — בוואריאציה מהדרנית. הנה זריקת־החיסון למי שאמונתו התרופה מול נטיות ההשמדה הפיזיים (היטלר) והרוחניים (בריה"מ) של עם ישראל ב־דורנו. ניצוץ יהודי — מסתבר, הוא דבר שממשיך לחיות אפילו אצל מי שנולד בסיביר הרחוקה וגדל ללא אנטישמיות ובלי שאיש יגלה לו את דבר יהדותו.

ב"ה

אל ציבור החברים במפד"ל

רב־שיח בנושא: "מיהו יהודי"

כבודו מוזמן לדיון מקיף וממצה בנושא "מיהו יהודי" ובבעיית רישומה של הגב' סוזאן מילר כיהודיה במרשם התושבים.

הכנס יתקיים אי"ה ביום שני, כ"ה טבת תשמ"ז — 26.1.87, בשעה 17.30 בדיוק במלון רמדה רנסנס בירושלים (רח' הרצל פינת וולפסון)

בדיון יקחו חלק:
- הרב **שלום מאשש** שליט"א — רבה של ירושלים
- ח"כ פרופ' **אבנר־חי שאקי** — מחבר הספר "מיהו יהודי"
- הרב **עדין שטיינזלץ** — מחבר התלמוד המבואר
- הרב **שמואל חפר** — יו"ר הועד למען שלמות העם
- הרב **משה סלומון** — מנכ"ל משרד הדתות, לשעבר
- הרב **שמריהו בן צור** — יו"ר ארגון המורים הדתיים
- עו"ד **אליה** — משפטן

החברים הנוכחים יטלו חלק בדיון.

מנחה: מר משה חנ'ה — חבר לשכת המפד"ל.
כיבוד קל.

פרטים נוספים בטל. 72288, 03—958433, 069—71510

בתנועה

בתנועת הפועהמ"ז — סניף תל אביב

במועדון רבת אביב, ברודצקי 33 שעור בתלמוד מסכת חולין מ־פי הרב מ. אהרוני בשבת בבוקר.

במועדון קרית שלום בליל שבת ב"8 שעור בדף היומי מפי הרב י. שולמן.

בשבת בבוקר ב"11 שעור בפר־שת השבוע מפי מר י. פישמן 12 שעור במסכת בבא מציעא ע"י הרב סגל ישעור בדף יומי מפי הרב י. שולמן. אחה"צ ב"4 מסי־בת עונג שבת על פרשה השבוע ירצה י. שולמן.

בביהכנ"ס צילי אפנג'יסטן בכפר שלם א' שעור תורה מפי הה־מאיר רבי. בביהכנ"ס שבת אחים רבת ישראל ב"4.30 שעור בה־לכה מפי הרב מ. מזרחי.

במועדון רבת ישראל דם המכ־בים ב־19 שעור בפרשת השבוע ב־2.30 שעור בגמרא ב"3.30 מפי מר אהרנברג.

בביהכנ"ס בר אילן בשבת ב־10 שעור במסכת רבה ביצה מפי הרב אפרים לדיי.

בביהכנ"ס הפועהמ"ז בהמשך שנ־קין שעור במדרש רבא אחרי קבי־לת שבת שעור בגמרא מסכת יר־מא לפני מנחה מפי הרב מרדכי בהרב.

בביהכנ"ס שער שכים רזוב הי־מצפילים ב"1.30 שעור בפרשת ה־שבוע מפי הרב מלאכי.

בביהכנ"ס ראשון לציון מגדל צוז לבנות ב"2 שעור באורח חיים מפי הרב י. מלאכי.

בביהכנ"ס קהל חסידים רח' רי־קה 20 בשעת קודשא רבה ירצה בפרשת השבוע ומעניניא דיומא הר רב ש. ולמן הכהן.

במועדון המכף שנקין שכון ה־פוהכ"ין מניין צעירים בבוקר ב־שעה 10.30 שעור בתלמוד בבא בתרא מגיד שעור מר מרדכי טרור פר.

בביהכנ"ס הפועל המזרחי אבן גבירול 195 בבוקר שעור במס־כת בבא בתרא מפי יוסף טילס. שעור במשנה מפי יוסף טילס ב־שעה 4.00.

בביהכנ"ס המרכזי שד' סמטסס 22 ת"א בליל שבת קודש לאחר קבלת שבת כשעה יומית מפי ר' פנחס שינמן.

בשעה 8 בבוקר מסכת בכו־רות מפי פ. שינמן בשעה 8.45 בבוקר ספר החנוך מ.י. בראון.

בשעה 9.30 בבוקר מדרש רבה מפי ר' י.מ. בראון.

בשעה 4 אחה"צ מסכת יבמות מפי ר' פנחס שיינמן.

בשעה 4 אחה"צ דף יומי מס־כת סנהדרין מפי ר' מ.י. בראון.

בשעה 4 אחה"צ אור חיים והב־רי אגדה ר' י. ענבי.

בסעודה שלישית משנה יומית מפי ר' פנחס שינמן.

בביהכנ"ס עבודת ישראל שדרת 45 בליל שבת אחרי התפילה שעור במסכת סנהדרין מפי הרב אברהם ריגר.

עונג שבת "אהל שם" בשעה 4 אחה"צ עיונים בפרשת השבוע מפי הרב ש. זלמן הכהן ושירת בצי־בור וחזנות מפי החזן מר משה צימרין.

פרשת השבוע

בהמשך שינקין רח' המערכה 40 תל אביב המרצה: הרב פרץ. במנין הנוער הדתי קרית שלום המרצה: שכטר.

בדרך הנצחון בבית הכנסת ע"י ה־רבנית גולדשמיט.

יום שני

יתקיים אי"ה חוג התנ"ך בשעה 8 בערב בבצרון ע"י הרבנית גולדש־מיט.

יום שלישי

שעור התנ"ך — עם הנבי עין חיים יתקיים אי"ה כ"ו טבת תשמ"ז 27.1.87 בשעה 4.30 אחה"צ במועדון אמונה רח' דיזנגוף 209 תל אביב.

חוג התנ"ך עם הנבי' אפיר

יתקיים אי"ה כ"ז טבת תשמ"ז 28.1.87 בהמשך שינקין רח' המערכה 40 תל אביב.

הוג מרים דול יפגש ביום שלישי 27.1.87 כ"ו טבת בשעה 8.30 בערב אצל ההברה נעמי בן שאולי יהודה הנשיא 37 ת"א.

חוג לאף

בכ"ו טבת תשמ"ז 27.1.87 בשעה 8.30 בערב בביתה של החב' מרים רפפורט רח' חנקין 1 ת"א.

חוג גורן

בכ"ז טבת תשמ"ז 28.1.87 בשעה 5.30 אחה"צ בביתה של החב' זלדה כהן רח' סוקולוב 5 ת"א.

המרצה: אילה פלדבלום.
הנושא: האשה החכמה בתנ"ך.

"אמונה" — מחלקת הארגון בהחבי הארץ

יום ראשון

סניף פתח תקוה — בסניף בשעה 10.00 בבוקר — סדנית ספרות עם החברה ברכה שטרנברג במרכז העיר בשעה 8.00 בערב חוג לכלכלת בית לצעירות.

יום שני

סניף לענגה — הרצליה תצוגת אופנה מפאורות תחקים באולם מנורה במלון מגדל דניאל חוף הים הרצליה בשעה 8.30 ברכת אמונה: החברה פ־נינה נמיר.

פתח תקוה — בבית אריאלה ליב־כרמן רח' אונטרמן בשעה 8.00 ב־ערב בבתי משהב בהשתתפות החברה צדה קול והחברה נחמה פוירסטין.

יום שלישי

סניף בת ים בסניף בשעה 10.00 תרצה הרבנית מלי מלכה על טהרת המשפחה.

סניף ראשון לציון בסניף אמונה ב־שעה 4.30 תנועה ומוזיקה לאמהות ו־ילדים.

יום רביעי

סניף פתח תקוה בבית החברה טאוב לאה רח' סעדיה גאון 13 בשעה 4.30 תוכנית אקטואליות טלויזיה ע"י בר־כה שטרנברג.

סניף בת ים בסניף בשעה 10.00 שיעור על חכמי המשנה מירה הראל אמונה — תנועת האשה הדתית ל־אומית מדור לקליטה חברתית רוחנית של עולים.

יום ראשון

ישיבה ועדת קליטה ארצית בשעה 9.30 בבית התנועה ברח' אבן גבירול 156.

כדי היום בהוספנות.

יום רביעי

קליית מלאכי פגישת תברים ועדת קליטה בשעה 11.00 לפנה"צ בסניף הפועהמ"ז רח' המ"ג.

תל אביב

בבית הכנסת הגדול אלנבי 110

יעבור לפני התיבה החזן הרב חיים אדלר, בליווי אדירון, בניצוח מנשה לברן. לפני קבלת השבת, השעור ברמב"ם, מפי נשיא בית הכנסת מר אברהם תצורי שליט"א, בהלכות חובל ומזיק ה', ב' בנושא: "ציוני דרך לבשורת הגאולה". מנחה 5.05 שחרית 8:00". אחרי התפילה, קידוש לכבודו של יקיר בית הכנסת השופט חיים ליטוינסקי להבחרו לנשיא הבו־נים בלשכתו.

עונג שבת אוהל שם

השבת בשעה 16.15 ירצה הפרופ' מר גרשון גרמן — בעניין שליחות משה. הרב ש. זלמן הכהן ידרוש בבשורת הגאולה, פרקי חזנות ישמיע החזן מר משה ציטרין.

בבילו בשעה 10.30 תתקיים הרצ־אתה של הרבנית הסופרת נחמה רבי־נוביץ.

בבית הכנסת "קהל חסידים" יד־רוש הרב ש. זלמן הכהן בעניינים בפרשת שמות.

הרב ד"ר ש.ז. כהנא ירצה בירוש־לים בנושא הרמב"ם, בהיכל שלמה במוריה ובבני ברית.

אזכרה לקדושי בוקרשטי

במלאת 46 שנה לטבח ביהודי בוק־רשט ע"י הליגיונרים, יתקיים ב־ביהכנ"ס בית יעקב יוסף — הרב צבי גוטמן ברח' בזל 16 (פקיצין 12 א') אזכרה השנתית לזכרם.

ביום ראשון כ"ד בטבת תשמ"ז מרצים: הרב ד"ר כשה רוזן שליט"א (25.1.87) בשעה 5.30 אחה"צ. ה־— רבה הראשי של רומניה. הרב אפ־רים גוטמן. מר שלום זילברפרב. ח"כ יצחק ארצי. המנחה: מר מאור. מרצים: הרב ד"ר משה הזן שליט"א

חיפה

בבית הכנסת לנוער בבי"ס "יבנה — נצח ישראל"

התפילות בליל שבת לפי זמני הד־לקת נרות, ובשבת בבוקר ב־8.15 לפני התפילה ב"7.30 שעור בתלמוד ע"י הרב ישעיהו נגר, רבו של בית הכנסת. לפני הקריאה ליכוד משניות לזכרם של תלמידי ביה"ס שנפלו ב־מערכות ישראל.

בית הכנסת הפועל המזרחי (רח' ההלל 59)

בשבת ב־7.00 בבוקר יתקיימו 2 שיעורים בתנ"ך ובגמרא מפי החב' מנחם הפיר, ובשעה 10.30 שעור ב־חוג הרבנים מפי החב' יוסף קריי־צר.

למכירה ברמת־גן דירת 2 חדרים

יפה ומרשקעת

קומה ב' ברח' עלימים גבול תל־גנים. פונה לגינה הבושם

לטלפון: 052־570064
03־611941

שערי חליפין במט"ח

בנק המזרחי המאוחד בע"מ

שערי קניה ומכירה של בנקנוטים והעברות במטבע־חוץ ליום 22.1.87, עד למחרת בשעה 12.30, לעסקות בדולרים עד לסך 1,000 דולר וביתר המטבעות עד שווי 500 דולר, יהיו במפורש להלן:

בנוסף לשערים דלהלן יש לגבות עמלה בשיעור של 0.75%

המדינה	המטבע	יחי'	שער קניה (שקים העברות)	שער מכירה (שקים העברות)	שער קניה (בנקנוטים)	שער מכירה (בנקנוטים)
ארה"ב	דולר	1	1.6059	1.6260	1.58	1.66
בריטניה	לי"ש	1	2.4650	2.4959	2.42	2.55
גרמניה	מרק	1	0.8823	0.8934	0.86	0.91
צרפת	פרנק	1	0.2638	0.2671	0.25	0.27
הולנד	גולדן	1	0.7826	0.7924	0.76	0.81
שוויץ	פרנק	1	1.0533	1.0666	1.03	1.09
שוודיה	כתר	1	0.2463	0.2494	0.23	0.25
נורבגיה	כתר	1	0.2269	0.2298	* 0.22	* 0.23
דנמרק	כתר	1	0.2321	0.2351	* 0.22	* 0.24
פינלנד	מרק	1	0.3524	0.3569	0.34	0.36
קנדה	דולר	1	1.1808	1.1956	1.15	1.22
אוסטרליה	דולר	1	1.0598	1.0732	1.00	1.11
דרא"פ	רנד	1	0.7788	0.7886		
אוסטריה	שילינג	10	1.2546	1.2703	1.23	1.30
איטליה	לירה	1000	1.2429	1.2585	** 1.16	** 1.28
יפן	ין	100	1.0572	1.0704	1.04	1.09

* רק לגבי בנקנוטים בערכים של עד 100 כתר.
** רק לגבי בנקנוטים של עד 10,000 לירטות לגבי בנקנוטים בערכים גבוהים יותר יש לקבל את השער מהאגף לעסקות חוץ.

רדיו

קול המוסיקה

06.02 "צלילי בוקר"; 07.07 "מה נשמע"; 07.09 "בהאזנה נינוחה" 9.00 "קונצרט בוקר"; 12.00 "מן הסרטיה"; 13.05 "בהאזנה נינוחה"; 14.00 "מאו־לפי הקונצרטים שלנו": 06.02 "צלילי בוקר"; 07.07 "מה נשמע" 07.09, "האזנה נינוחה" 09.00 "קונצרט בו־קר".

מוצאי־שבת

19.05 הקונצרט שלי"; 20.30 "מ־אולמי הקונצרטים שלנו".

רשת א'

07.55 רגע של עברית; 08.05 "פע־מי המזרח"; 10.05 "השיר לא תם" — שירים עבריים; 11.10 השידור לוימי לבחירים; 11.30 "האר עינינו"; 12.05 "לחיות ביחד"; 15.00 "קבלת שבת".

מוצאי־שבת

17.40 "מוסיקה קלה למוצאי שבת" — בצריכת אדי הלפרן מגיש: רם הד־סר; 18.00 חדשות; 18.06 "מוסיקה קלה למוצאי שבת"; 22.05 "מוסף ד־ר לספרות; 23.05 "הבו זמרו".

רשת ב'

00.06 "שמע ישראל", "מה טובו אהליך יעקב" וסיכום המשנה היומית; 06.12 התעמלות בוקר, 06.22 להקלא־— שרות ידיעות יומי; 06.10 "מה נ־שמע"; 06.53 "אור יוזקי"; 07.00 "ה־בוקר הזה"; 08.05 "כל צבעי הקשת"; 12.05 חדשות מקומיות; 12.10 שירים עבריים; 13.00 "בחצי היום"; 14.06 "הזכמת והנחות בלוות"; 15.05 הר־דפה על זמני כניסת השבת.

מוצאי־שבת

20.05 "יומן השבוע"; 21.05 "המב־דיל"; 21.08 "פרח בגני"; 22.5 פרקי היום בתנ"ך; 22.10 "מלווה מלכה"; 01.06 ההדפה למאזיני רשת בחו"ל על חדרי השידור בגלים; 01.10 "ה־תקווה".

גלי צה"ל

05.45 פרקי אבות; 05.55 באוכן מיי לילך; 06.00 אות פתיחת השידורים; 06.05 צלילי בוקר — שירים עבריים; 06.30 "פוקחים עין"; 07.07 תוספת בוקר; 08.05 בוקר טוב ישראל; 09.05 בילוי נעים; 11.05 "קולה של אבא"; 12.05 "סנדלים"; 14.05 "עוד לא ש־בת".

מוצאי־שבת

20.05 "רחוק מן העין"; 21.05 "מ־פורח"; 22.05 "קול הג'אז הזה"; 00.05 ציפורי לילה מאוחר; 02.00 מבוק ידיי־עות; 02.05 לא רוצים לישון; 05.00 בבוק ידיעיה; 05.05 צלילי בוקר.

טלוויזיה

טלוויזיה חינוכית

08.00 טלטקסט — עד כאן; 08.03 שעה כושר; 08.15 קשת וענן; 08.40 בסך לספרות (יסודי); 09.00 מוסיקה ד'—ג'; 09.20 לשון ותקשורת ג'—ה'; 10.05 השבון ו'; 10.30 הגיל הרך; 11.00 מדעי הטבע (יסודי); 11.15 ח־ברה ותרבות (יסודי); 11.45 אזרחות — חטה"ב; 12.15 חברה והרבו־ת; 12.45 מוסיקה (ע"י העשרה).

טלוויזיה כללית

מוצאי־שבת

20.00 "משפחת קוס־בי"; 20.30 "צירופים"; 21.00 מבט ל־חדשות; 21.30 ספורט: משחק הש־בת; 22.30 "מישל עזרא ספרא ובניו". 23.30 "פסוקו של מקוב" — מבט אל צופיה הדתיים.

בתי חולים

ירושלים: הדסה עין כרם ויל־דים, פנימית, עיניים), ביקור חולים (נשים וא.א.ג.), שערי צדק (כירור־גיה). הדסה הר הצופים (אורטופ־דיה).

שבת — — —

ירושלים: ביקור חולים (ילדים, א.א.ג.), הדסה עין כרם (פנימית, נשים, עיניים), שערי צדק (כירור־גיה), הדסה הר הצופים (אורטופ־דיה), ביקור חולים (א.א.ג.).

נוגן דוד

טלפון חירום 101: ירושלים, בית־שמש, תל־אביב, חיפה, נהריה, עכו, חדרה, הרצליה, כפר־סבא, נתניה, קרית־שמונה, צפת, ראשון לציון, באר־שבע, אופקים, דימונה, ערד, אילת.

ירושלים — טל' 523133, בית שמש — 811288, תל־אביב — 460111, רמת־גן, גבעתיים, בני־ברק — 781111, פתח־תקוה — 9231112, קרית־אונו — 344442, חולון — 803133/4, בת־ים — 585555/6, חיפה — 512233/4, נהריה — 923333, 979333, עכו — 912333, קרית־טבעון — 931401, קרית־ביאליק — 721817, חדרה — 063-22333, הרצליה — 541333, כפר־סבא — 33222, טבריה — 067-90111, קרית־שמונה — 067-44334, בית־שאן — 065-8722, עפולה — 065-93333/4, חצור הגלילית, 067-36333, קצרין — 067-61333, נצרת עלית — 065-73333, מגדל־העמק — 065-4006, רחובות — 054-451333, אשדוד — 055-51332/3, אשקלון — 051-23323, לוד — 054-229133, רמלה — 054-221022, קרית־גת — 051-881333, קרית־מלאכי — 055-8233, ראשון־לציון — 942333, שדרות — 051-97074, באר־שבע — 057-78333, אופקים — 923022, נתיבות — 941033, דימונה — 59333, ערד — 957222, ירוחם — 80133, מצפה־רמון — 88333, אילת — 059-72333, צפת — 067-30333.

● משפט תכלה קטן גוטרל ביום ח־מישי בצהריים ליד תחנת אוטובוס בשערי תקוה. חבלני המשטרה פיצצו את המטען, בלי שנגרם כל נזק. איש לא נפגע.

מדור שידוכים

● לדתיים/ות לנישואין!!! ל־בנות 25—17. ההרשמה חינם!!! לבנים הגונות ובתשלומים!!! ל־פני 03־719042, 03־720032.

לוח הצופה

● בחורה מחפשת מגורים אצל משפחה עם ילדים תמורת תשלום — 03־792537 352427.

● למוסר בבני ברק דרוש עובד/ת סוציאלי/ת דתי/ת למשרה מלאה/חלקית 03־792153.

בתי מרקחת

ירושלים: אורה, המלך ג'ורג' 27, 241696.

תל־אביב: שור טבצ'ניק, המלך ג'ור ג', 280644; זיוה, אצ"ל 52, שכ' התקוה, 378403.

פתח־תקוה: קופ"ח הכללית, חיים עוזר 905271.

נתניה: קופ"ח כללית, רח' בורוכוב 31, 91123.

חולון: אסותא, סרוקובליד 41, 5058197.

חיפה: הנשיא, שד' הנשיא 33, 333312.

בית־ר"ע: רבת יצחק, שד' ירושלים 96, 777506.

יום שבת 24.1

ירושלים: קופ"ח של ההסתדרות, מרפאת רוממה רח' המ"ג 28, 523191.

מוצ"ש: ארמון הנציב, דב גרונר 23, מרכז מ. כורת תלפ', 710480.

תל־אביב: בס, פרישמן 66, 237326. זיוה, אצ"ל 52, שכ' התקוה, 378403.

מוצ"ש: בס' פרישמן 66, 237326. מוצ"ש: סופרפארם, אינשטיין 40, רמת אביב, 413730.

פתח־תקוה: קופ"ח הכללית, חיים עוזר, 905271.

נתניה: פורת, רח' פ"ת 76, 40967.

חולון: עין יהב, עין יהב 4, 884854.

חיפה: ק. אליעזר, ככר מאירהוף 6, 511707.

בית־ר"ע: רמה, ז'בוטינסקי 65, 7514483.

המשרד לעניני דתות

הלשכה הראשית
המחלקה לישיבות ומוסדות תורה

הודעה למנהלי הישיבות

במסגרת שיפור השירות הניתן ע"י המשרד לעניני דתות, הננו להביא לידיעת כב' ראשי הישיבות ומנהליהם, כי בימים אלו נשלחו דוחות רשימות התלמידים לכל הישיבות. הדוחות כוללים שינויים ועידכונים לחודשים ספטמבר עד דצמבר 86'.

הנכם מתבקשים להמציא למחלקה עותק אחד של הדוחות בצרוף השינויים ועידכונים עד ליום ד' שבט תשמ"ז (3.2.87).

על בירורים ושאלות נשמח להשיב בטל: 02/532234

הסתדרות הפועל־המזרחי בא"י / הועד הפועל

הנהלת קרן נחמיה ומרים עמינוח

הנהלת הקרן מזמינה את החברים והתלמידים שזכו בפרס "עמינוח" לתלמידי ישיבות ההסדר, ישיבות תיכוניות, בוגרי אוניברסיטת בר־אילן והמכון הגבוה לתורה בר־אילן, משפחת עמינוח, לידידים וקרובים **מוזמנים לטכס חלוקת הפרסים**, שיתקיים ביום הראשון, ט' שבט תשמ"ז (8.2.87) בשעה 11.00 לפני־הצהרים, באולם הישיבות קומה א' בבית "בנימין שחור", רח' אבן גבירול 166.

דברים:
הרה"ג ר' חיים גולדויכט שליט"א
— "ישיבות ההסדר ומהותם התורנית".
פרופ' שטיינפלד — המחלקה לתלמוד
— "שלוב תורה ומדע בלימודים".
מר דב קנוהל
— "בית עמינוח ופעלם התנועתי".
פרס למחקר — "ניתוח טקסים תלמודיים" (דיסרטציה לתואר שלישי) יוענק לתלמיד דוד הנשקה.

לימוד משניות לזכרם.
"פרסי לימוד מקרן עמינוח לתלמידים" — סיכום א. גואלמן.

תפילת מנחה
על מקבלי פרסי עמינוח — חובה להשתתף בטכס.

ההנהלה

אוניברסיטת בר־אילן

נפתחה ההרשמה למכון הגבוה לתורה לשנת הלימודים תשמ"ח.

המכון מיועד לבוגרי ישיבות גבוהות, ישיבות הסדר, לבוגרי ישיבות תיכוניות ולאחרים. בעלי ידע מוגבר בתלמוד. המכון מאפשר המשך למודים ישיבתיים, בד בבד עם הלמודים האקדמיים, בכל מחלקות האוניברסיטה.

הלמודים במכון מתקיימים בימים א'—ה' בשעות לפני־הצהרים.

תלמידי המכון זכאים למילגת שכר למוד באוניברסיטה, למילגות עזר ולפרסים מצטיינים.

כמו־כן פטורים מלמודי יסוד ביהדות, ומלמודים כלליים, בהתאם למס' שנות הלמוד במכון והפקולטה.

● פרטים וטופסי הרשמה — אפשר לקבל ע"י פניה בכתב או בטלפון למזכירות בבנין החדש של המכון הגבוה לתורה בימים א'—ה' בשעות 8.00 — 12.00, טלפון 03—718479.

הצופה

עיתון יומי
HATZOFE
DAILY

המו"ל: הצופה בע"מ. העורך: משה אישון. מערכת ומנהלה תל־אביב, רח' המסגר 66 טל' 336056. ת"ד 2045. חשבון בנק הדואר 441144. סניף ירושלים: רח' בן־יהודה 3, ת"ד 1148 טל: 02—234910. בערב טל: 02—639524. סניף חיפה: רח' ארלוזורוב 1, טל' 04—663628. דפוס העשור בע"מ ת"א

אין המערכת אחראית לתוכן המודעות ולסגנונן

صكرا من الأصل

هكذا عن الأصل

הממונה על הכנסות המדינה:

הרפורמה במס מיטיבה עם בעלי הכנסות גבוהות אך „נותנים" לאלה שמהם לוקחים הרבה

הבטיח למורה שהרוויח מיליון ד' בבורסה ועזב הארץ כי נאלץ לשלם מס — למצוא פשרה, אם ישוב ארצה

הרפורמה המבוצעת במס היא רפורמה אמיתית, על אף שלא בוצעו בה כל הצעות האוצר, ו־במספר פעמים במס נשארו על כנם — אמר אתמול הממונה על הכנסות המדינה, ישראל ברון בכינוס עם כתבים בתל־אביב.

ברון אמר, כי הסבות המס שביקש לבטל ואשר בלחץ ההסתדרות אינן מבוטלות בשלב זה, נוגעות בעיקרן לבעלי הכנסות הגבוהות דווקא.

לכן, אמר, הוא רואה ברפורמה זו שלב ראשון, והוא צופה לרפורמה נוספת וביטול פטורים נוספים בשנה הבאה, לאחר דיון ציבורי נרחב. „יש לקיים פגישות עם מומחים שונים, רואי חשבון, עורכי־דין, נציגי ההסתדרות, וכן לערוך ימי עיון בנושא זה. זוהי שעשה ועדת בן שחר", אמר.

ברון הורה, כי הרפורמה מטיבה יותר עם בעלי ההכנסות הגבוהות, אך הצדיק זאת בכך שנותנים „לאלה שמהם לוקחים הרבה".

הרפורמה מיועדת להפניית משאבים להשקעה והיסכון

הוא הדגיש, כי הרפורמה אינה מיועדת לחלק כסף לציבור ולהצלית את למת החייב, „אם כי אנו לא מוטלים זאת", היעוד של הרפורמה הוא להפנות משאבים כספיים להשקעה וחיסכון שיביאו לצמיחה.

דבר זה, אמר, יתבצע בשתי דרכים: א. הורדת המס השולי על חברות ל־45 אחוז, דבר שיצור חיסכון בהוצאות הייצור ויותר כספים להשקעה ולפיתוח. ב. הורדת מדרגת המס ליחיד, כך שכל הכנסה נוספת תביא ליותר הכנסה פנויה.

אין סיבה לא להטיל מס על בעלי רווחי הון בבורסה

ברון אמר בתשובה לשאלה, כי אין סיבה עקרונית שלא להטיל מס על רווחי הון בבורסה. „כאשר יבוטלו כל הפטורים גם הפטור הזה באורח בבצ' ישתלב", אמר.

הוא ציין, כי כיום המס אינו נותן להפעלה, כי השכירים אינם נדרשים להגיש דו"ח שנתי על הכנסותיהם. „המערכת בנויה כך שרק 17 אחוז מן הנישומים, עצמאיים ושכירים בעלי הכנסות גבוהות חייבים בדיווח שנתי", אמר.

המס על רווחי ההון — בשנה הבאה

רק כאשר יהיה דיווח כולל של כל הנישומים כפי שהדבר נעשה בארה"ב ובמערב אירופה ניתן יהיה לבטל גם את הפטור על רווחי הון, אמר. הוא צופה, כי ניתן יהיה להטיל מס על רווחי הון בשנה הבאה, עם השלכת הרפורמה בכם.

ברון קרא למורה התיכוני דוד לוי שהרוויח בבורסה מיליון דולר ועזב את הארץ לאחר שנדרש לשלם מס, לשוב לכאן עם משפחתו. הוא הבטיח ללוי פשרה הוגנת והביע צער על ההתפתחות, שהיתה בנדיך ההתדיינות ביניהם.

ברון הדגיש, כי אין לצפות לביטול כולל של הפטורים בציינו כי יש כמה פטורים שחייבים, לפי הבנתו, להשאירם, אם כי הוא אינו מוכן לפרט איזה בשלב זה.

להלן מסר הממונה על הכנסות המדינה את ההשוואה בין מדרגות המס הנהוגות כיום לבין אלה שבהצעת הרפורמה ויופעלו לפני התכנית החל מחודש אפריל השנה:

מצב נוכחי: עד הכנסה של 690 ש"ח משלמים מס של 20 אחוז, עד 1330 ש"ח — 30 אחוז, 1830 — 35, 2440 — 45, 3340 — 50, 3341 — 60 אחוז.

ואילו מדרגות המס המוצעות ברפורמה:

על הכנסה של 895 ש"ח — ישלמו 20 אחוז, 1475 — 30, 2000 — 35, 3560 — 45, 9000 — 48, 9001 — 52.8 אחוז.

משלחת מדענים מטעם המועצה למען יהודי בריה"מ – לכינוס בוינה

יביאו עימם תיק ובו 300 שמות של מדענים מסורבי עלייה

משלחת מדענים מטעם המועצה הציבורית למען יהודי ברית המועצות יוצאת אור ליום ו' לכנס מדענים בינלאומי בוינה, בו משתתפים 13 מדינות. הכינוס יתקיים בצמוד לוועידת וינה לבחינת אירופה ליישום ההחלטות לזכויות האדם, בהתאם לאמנת הלסינקי, עליה חתומים 35 מדינות אירופה, אמריקה, קנדה ובריה"מ.

המשלחת הישראלית מביאה תיק ובו שמות של 300 מדענים מסורבי עלייה המנותקים ממקצועותיהם בברית המועצות ובתוצה זה, ללא אפשרות לעסוק במחקר ולפירסום עבודותיהם. בראש המשלחת המדענים במשלחת עוליה: אסיר ציון הד"ר יוסף בגון, אסיר ציון ד"ר אריה וולודיסקי ד"ר אלכסנדר פריצקי, ד"ר ולדימיר קיסליק, פרופ' אלכסנדר לרנר ופרופ' אלכסנדר יפה, השובת רעב.

במשלחת הישראלית: פרופ' אלכסנדר וורונל מאוניברסיטת תל־אביב, המכהן כסגן יו"ר ועד המדענים הבינלאומי למען עמיתיהם מסורבי עליה בבריה"מ. פרופ' צבי ליפקין מהמחלקה לפיסיקה גרעינית במכון וייצמן, המכהן כיו"ר ועד המדענים ליד המועצה הציבורית למען יהודי בריה"מ בישראל, פרופ' אשר גוטסמן, ד"ר יוסף אירלין, מומחה לסרטן שעלה לפני חודש והחל לעבוד במכון וייצמן. הד"ר לאו לוברסקי חבר ויד ידו האישי של אסיר ציון ד"ר יוסף ביגון.

הארגון נוסד בדצמבר 83 בכנס בדפנים בשטוקהולם. ליו"ר הארגון נבחרה פרופ' אינגה פישר יילמרס, סגנית יו"ר האקדמיה למדעים בשודיה.

חגיגת סיום המחזור השלישי של הרמב"ם – בי' שבט

„בשלוש פעמים יש חזקה", אמרו חז"ל, ולאור זאת התייגנה השנה חגיגת הסיום של המחזור השלישי של לימוד היומי ברמב"ם גדולה מהרגיל, כך מסר ל„הצופה" דובר חב"ד בדקה זלת.

מסיבות הסיום הרבותיות הערוכה בכל עיר ברחבי העולם וחגיגה מרכזית תתקיים בניו־יורק בכ"ו שבט. בישראל תתקיים החגיגה המרכזית בירושלים בבנייני האומה בי' בשבט בשעה 6.00 אחר הצהריים. מצפים להשתתפות הבובית של ראשי גדולי התורה והחסידות.

שמחת סיום מחזור זה היא, כידוע, שמחה משולשת כיון היא בשותפה ללומדי כל שלשת המסלולים — בספר המצוות, פרק אחד ליום ושלושה פרקים ליום. לומדי שלושת הפרקים ליום בספר המצוות חוגגים את הסיום בפעם השלישית ולומדי פרק אחד ליום חוגגים את סיום המחזור הראשון.

את הרעיון של לימוד יומי בספר הרמב"ם הגה לפני מספר שנים האדמו"ר מלובביטש רבי מנחם מנדל שניאורסון ומאז החלו רבבות רבות של יהודים בכל השכבות ובכל החוגים ללמוד כל יום שעור יומי ברמב"ם בנוסף על השיעורים הקבועים.

„צריך, כי חסידי חב"ד מדגישים את העובדה כי ב„השגחה פרטית", חל השנה יום הסיום באותו יום שבו חלה הילולא של כבוד קדושת האדמו"ר הריי"צ, חותנו של הרבי מלובביטש שמסר את נפשו להרבצת תורה ויראה בכל שדרות עמנו.

הרב יוסף סאמין מגני־תקווה זוכה מאשמת גניבה

משתי עמותות ציבוריות אותן ניהל — „חזון אליהו" ו„צופיה"

הרב יוסף סאמין מגני תקווה שניהל שתי עמותות ציבוריות להפצת תורה בקרב בני נוער — זוכה אתמול בבית המשפט המחוזי בת"א מאשמת גניבת כספים מן האגודות האלה.

הרב סאמין הואשם, כי קיבל מן המועצה המקומית גני תקווה סכומים שונים בשביל האגודות שהוא הקים וניהל. חלק מן הכספים האלה מסר לאביו או הפקיד בחשבונו האישי.

בס"ה הואשם בגניבת 22,500 שקלים בשנים 1980—81 מכספי שתי האגודות הציבוריות, „חזון אליהו" ו„צופיה".

השופט אורי שטרוזמן קיבל את טענת הנאשם כי הוא מימן לא אחת ולא בכעם את פעולת האגודות האלה ואף נטל מכספי אביו לשם כך, לכן, כאשר רווח לאגודה, היינו כאשר נכנס כסף לקופתה, החזיר לעצמו ולאביו את הכספים שהם נתנו לאגודה, כמו כן הוא נטל מן האגודה לצרכי שכלו החזקת מכוניתו כיוון שהשקיע זמן רב בפעילות האגודה ובפעלה במספר יישובים. דבריו אלה של הרב לא נסתרו והם מתקבלים על הדעת, ציין השופט בהכרעת הדין.

להן מציין השופט כי חברי האגודה שלא גילו עניין בפעולותיה. הביעו בעת שנחקרו, הבנה מלאה לכך שהנאשם נטל לשכרו מכספי האגודה, שהרי הוא נאלץ לקיים עצמו, ביחוד שלא עבד עבודה סדירה בימנסה. הם לא התפלאו על כך שלא ראו בכך פגם. הם גילו כלפי הרב אימון מוחלט ולא עקבו אחר הנעשה באגודה אם כי שמעו מפעם לפעם על פעולותיה.

מכל הסיבות האלה זיכה השופט את הרב יוסף סאמין מכל אשמה.

עדת תביעה סירבה להעיד במשפטו של גזי חקק

שוטרת ש„הושתלה" כסוכנת תעיד שהופעלו עליה לחצים

משפטו של המפקד גזי חקק הנאשם בהפרעה [illegible] נפתח אתמול בבית המשפט המחוזי בתל־אביב, תוך סירוב של עדת תביעה מטעם התביעה [illegible] להעיד נגדו במשפט [illegible] עצמה.

[illegible]

בעקבות זאת, הודיעה התביעה כי [illegible] כי היא תעיד כי על העדה הופעלו לחץ כדי שתסרב למסור עדות.

במהלך הדיון, לאחר מכן, הוצגו בבית המשפט שלוש שקיות מלאות הרואין ועל מיצג זה נסבה העדות הראשית, עדותו של איש המשטרה דן דקל.

בתום חקירה נגדית ארוכה של העד על ידי הסניגור עו"ד שבתאי צאנג, הודה העד כי אין הוא מסוגל לומר בוודאות שהשקיות האלה שהוצגו בבית המשפט הן השקיות שנתפסו בזמן התפיסה.

המשפט יימשך ביום ראשון.

אין חסינות לרכבי אלופים

[illegible]

הנהג נעצר, נשפט, ונשלח לתקופת ביצוריב על איל ההנדסה, במסגרת הרקי התצבירה החדשים שהונהגו לאחרונה בפיקוד צפון.

בחודש האחרון נשפטו בפיקוד צפון 97 חיילי חובה, 35 נגדים, 28 קצינים עד דרגת רס"ן בגין עבירות תנועה, 9 רכבים של אנשי קבע וקצינים נעצרו לתקופה של 7—21 יום. פרטים אלה [illegible].

מחר – הערעור על גז"ד מוות נגד יוסף טחן

בית המשפט המצרי לערעורים בקהיר יחזה אתמול את החלטתו בערעור על גזר דין המוות של התייר הישראלי יוסף טחן.

כזכור, נידון טחן למוות. לאחר שהורשע בנסיון הברחת הרואין.

סניגור מצרי ועוה"ד הישראלי, צבי לידסקי, הגישו ערעור על גזר הדין, אשר אמור היה להתנהל אתמול.

בית המשפט החליט, כי ההחלטה תנתן רק בשבת.

בן 34 נדקר על־ידי ערבי

יצחק שבתי בן 34 מתל־אביב נדקר במהלך הגרה ביום ד' על ידי ערבי בשוק הכרמל בת"א.

המתלונן מסר, כי נתקל באקראי בחשוד, בשעה שהלך אחרי הצהריים לקניות בשוק.

התוקף דרש משבתי להתנצל, והחלו חילופי מילים בין השניים. לפתע, הגיע חברו של האלמוני ודקר את שבתי בזרועו הימנית. המתלונן אמר, כי התוקף וחברו היו ערבים.

הנדקר הועבר לקבלת טיפול רפואי בבית החולים „הדסה" ושוחרר. המשטרה פתחה בחקירה.

שכר עובדי „המשקם" עלה ב־80% בלבד

מאת סופרנו בתל־אביב

מזכיר חטיבת עובדי „המשקם", שליד איגוד הפועלים והחקלאיים המכירים בהסתדרות דוד ציצובין, טוען כי מנכ"ל „המשקם" בדק את עובדיו ב„פרסומי שוא על עליית שכרם".

בעוד שלפי הפרסום בעיתונים יעמוד שכר העובדים בחודש הקרוב על 1.82 שקלים חדשים לשעת עבודה, והשכר מיולי עלה ב־130%. במשכולה לדצמבר ההברד כי השכר עבוד בעת העבודה הוא 1.61 שקל, כלומר השכר בתקופה הנדונה עלה ב־80.2 אחוזים בלבד.

פעוט נמחץ על ידי טרקטור

פעוט בן שנתיים וחצי, מכפר משהה, נמחץ אתמול אחה"צ למוות לאחר שטרקטור שנסע לאחור פגע בו ורוצץ את גולגלתו.

כתב עת"מ מוסר, כי הטרקטור הושאר לפני יומיים בחצר שאינה מגודרת בכפר. זאת, לאחר שבעליו הפסיק את עבודתו לרגל אבל מות קרוב משפחתו לפני יומיים. בשלב זה לא ידוע מי נהג בטרקטור וכיצד אירע האסון.

בא כוח חברי הכנסת בדיון בפרשת נקש:

לשר המשפטים התגלו שיקולים חדשים המצדיקים הסגרת נקש

ולכן חזרו בהם החכ"ם מהבקשה להסגיר את נקש ובקשו שבהמ"ש יעביר זאת חזרה לשר המשפטים

בית המשפט הגבוה לצדק סיים אתמול לשמוע את טיעוני הצדדים בפרשת הסגרתו של וויליאם נקש לצרפת, והחזה את מתן ההחלטה למועד אחר.

בפתיחת הדיון הגיש בא כוח חברי הכנסת עו"ד אבירם גל תצהיר בו הוא מודיע, כי מרשיו חוזרים בהם מדרישתם להורות על הסגרתו של נקש לצרפת, ובמקום זאת הם מבקשים שבית המשפט יורה להחזיר את הנושא להחלטה חוזרת של שר המשפטים. לדברי חברי הכנסת גם לשר המשפטים התגלו עתה שיקולים ועובדות רבים וכבדי משקל אשר לא היו קודם לכן לנגד עיניו, ואשר לדבריהם יביאו אותו להחלטה מחודשת להסגיר את נקש.

עוד נאמר בתצהיר, כי אם בית המשפט יחליט להחזיר את ההחלטה לשר המשפטים מציעים העותרים להנחות את שר המשפטים בשיקוליו בכמה קריטריונים, כך למשל, שהשיקולים ההומניטאריים ישמשו גורם ראי הסגרה אך ורק במקרים קיצוניים.

מרבית הדיון הוקדש לשמיעת טיעוניו של בא כוח 12 הפרופסורים, פרופ' שבתאי קיסריה. שטרית אמר בין היתר, כי כל ההודעות על מותם של אסירים בבתי כלא צרפתיים הם ללא ביסוס. לדבריו, שר המשפטים הפר את החובה המוטלת עליו לשקול את השיקולים להסגרה באור הנכון.

נשיא בית המשפט העליון מאיר שמגר התייחס לצו שניתן בבית הדין הרבני באומרו כי הצו שהוצא הוא נגד שר המשפטים, מקום שנקש עצמו אינו מעוניין לצאת מן הארץ. הוא הביע תמיהה האם יש לבית הדין הרבני סמכות לכך. הוסיף ושאל האם גם לאורח מוסלמי, אשר שר הבטחון הוציא נגדו צו גרוש, יש אפשרות לפנות לבית הדין השרעי ולבקש לעכב את יציאתו מסיבות אישיות.

בהקשר זה הוסיף פרופ' שטרית, כי הבקשה לבית הדין הרבני לא נזבקה, זאת בהנחה שבית הדין הרבני ידע כי עיכוב היציאה מיועד לבעשה לבטל את ההסגרה, במהלך הדיון גם תמה השופט מנחם אילון האם ל־12 הפרופסורים יש מעמד משפטי בבג"צ.

בהמשך הדיון השיבו בציגות פרקליטות המדינה עו"ד נילי ארד, פרקליטו של נקש עו"ד רולנד ריס וכן עו"ד דן פון־דייזל ועו"ד שמחה מירון.

פרקליטות המדינה: השר לא חלם בהקיץ אלא שקל על בסס עובדות

עו"ד נילי ארד שאלה האם ההחלטה של שר המשפטים היא כה בלתי סבירה, שיש צורך שבית המשפט יתערב בה, לדבריה השר לא חלם חלומות בהקיץ אלא שקל את שיקוליו על סבך עובדות.

בפני שופטי בג"צ עומדות כעת 3 אפשרויות עיקריות להחלטה: לדחות את העתירות, וכך ישוחרר נקש לאלתר. להורות על הסגרתו לצרפת, או להורות להחזיר את הנושא כולו לשיקול נוסף של שר המשפטים.

מכר בשר פיגולים כבשר כשר

סוחר בשר, החשוד כי מכר בשר אווז טרף כבשר כשר בצפון הארץ — שוחרר אתמול בערבות בבית־משפט השלום בתל אביב.

החשוד יעקב לב מתל אביב הוא סוחר בשר ובעל הסוכנות „כרמל ליד", קנה במשחטת „ארז הכספי" בבנימינה בשר אווז טרף ושיווקו בצפון הארץ כבשר כשר. לאחר שעל הארגזים, בהם נארז הבשר, הדביק תוויות הכשר בהשגחת הרב מי־דס מרבנות נהריה.

הסוחר גם חשוד בעבירה על חוק הונאה בכשרות בכך שלא הסיר את שלט ההכשר מעל חנותו, למרות שהתבקש לעשות זאת ע"י הרבנות בתל אביב.

בית החולים בקור חולים ירושלים

ברכות מזל־טוב

להולדת הבנים/הבנות

איתן יצחק	בת	ישראלי חיים ויפה	בן
אילוז יעקב וזהבה	בן	כהן וקסלר בועז וסוזנה	בת
אוחנה ראובן אליזבט	בת	כהן יוסף וחנה	בן
אספיר אבא ורחל	בת	כהן שלמה ואלישבע	בת
ארלנגר אליהו ואילנה	בת	כהן חיים ושושנה	בת
אמזלג זהה ואסתר	בן	כהנא פנחס ורחל	בן
אברהם אליהו ושושנה	בת	מויאל עמרם וליאורה	בת
איזנבך פיגל	בת	מנלי אהרון ואסתר	בן
בריזל יוחנן וטובה	בן	ניסן מרדכי ודורית	בת
בלומנטל דורון ויפה	בן	נזרוב שבתי וסוניה	בת
גרין אברהם ואסתר	בן	סבן יואל ומרים	בת
גולדשטיין אברהם ושפרה	בן	סירוטה אהרון ושפרה	בן
דרוק מנחם וטילה	בן	עירון דוד ולאה	בת
דהן יוסף וברוריה	בת	פלדמן מנחם ורוחמה	בת
דודין שלום ושרה	בן	פיטא יואל ויעל	בת
דויטש משולם ואלקה	בן	צובנר חיים ושושנה	בן
הרוש משה ומלכה	בן	צימרוט יהודה ומרים	בת
האגר ישכר ואילה	בת	קמינר חנוך וברויינדי	בת
הנהליס אליעזר ומרים	בן	קבר מריז ואורה	בן
הוד מרדכי ושרה	בן	קרוק ברוך ושרה	בת
וסרמן שלמה ומטילדה	בת	קריימר ישראל ורבקה	בת
וולף מרדכי וליאורה	בן	שוטלנר מיכאל ואסתר	בת
חוסר יואל ואביגיל	בן	שי שלמה וכרמלה	בן
טבק משה ומלכה	בת	שושן יוסף ופנינה	בן
טורק דב וטובה	בת	שטינברג אפרים וחנה	בן
יולנו ששון ונוגה	בן	שרון יאיר ונורית	בת

יזכו ההורים לגדלם לתורה, לחופה ולמעשים טובים

ההנהלה

קצין נאשם בגרימת מוות של חייל שנהרג ברכב שנחשב למכונית תופת

הקצין הורה לפיקודו להיכנס למכונית, שיירה של צה"ל סברה כי מדובר במכונית תופת, ירתה לעבר הרכב והחייל נהרג

בעקבות מותו של חייל שנורה ע"י חיילי צה"ל, בשעה שישב ברכב אזרחי שנחשב בטעות למכונית תופת, הועמד אתמול לדין צבאי קצין צה"ל סרן רמי צור. הכב הואשם בבית הדין הצבאי ביפו בגרימת מוות מתוך התרשלות.

באפריל 1985, בעת שהנאשם שרת בדרום לבנון, באזור נבטיה, הוא הורה לפיקודו טוראי נגר מפה ז"ל, להיכנס למכונית אזרחית. שיירה של צה"ל שעברה במקום, סברה כי זוהי מכונית „תופת". אחד החיילים בשיירה פתח ביריות לעבר הרכב וכתוצאה מכך נהרג נגר מפה.

סרן חכם עצמו ישב ליד ההגה בעת היריות, ובדרך נס הספיק לזנק החוצה וכך לא נפגע.

התובעת הצבאית, סגן אילנה שלומוביץ, מאשימה את סרן חכם, כי גרם למותו של אדם כתוצר הזירות או כתוצאה ממעשה פזיז או לא איכפתי. לטענתה, הוא הרג ברשלנות בכך שלא נקט כל אמצעי זהירות בעת שהורה לפיקודו להיכנס למכונית האזרחית.

הפרקליט הצבאי מרב החליט אם להעמיד החייל לדין

עם פתיחת המשפט, הובאו מספר עדי תביעה בתשובה לשאלת השופט, אמרה נציגת התביעה, כי החייל שירה — לא יוזמן כעד מטעמה, מכיוון שהפרקליט הצבאי מרב החליט אם להעמידו לדין.

אב בית הדין, סא"ל שמואל גרוס הודיע, כי החייל שירה חייב לבוא ולהעיד, שכן הוא למעשה צד הנפתח בכל הפרשה. לדעתו, לא ניתן להחליט מה היו העובדות לאשורן, מבלי לשמוע את עדותו של החייל שירה.

הוא ציין שידאג להבאתו להעיד, „ואם יפליל את עצמו — אז שיפליל את עצמו", אמר השופט.

הסניגורית, רס"ן רחל דולב, אמרה בהקשר זה, כי על ספסל הנאשמים יושב האדם הלא נכון.

המשך המשפט נקבע ל־4 בפבר', מכיוון שאחד מעדי התביעה שהה כעת בהשתלמות בחו"ל.

עולה חדש מארה"ב, בן 32 שהתגורר במרכז הקליטה ברחוב הנשיא בצפת, נמצא אתמול ללא רוח חיים.

בני משפחתו מחו"ל התקשרו למרכז הקליטה כשהם מבוהלים, ואמרו כי כזה כשבוע נותק הקשר עם בנם והם לא מצליחים לאתר אותו. המשטרה הוכנסה בסוד הפרשה והחליטה לפרוץ את חדרו במעון. שם מצאה את גופתו במצב של רקבון מתקדם, בשערים, כי נפטר לפני יותר כשבוע.

ערב הוקרה ליצירות ברוחו של הרב קוק זצ"ל נערך ב„בית הרב" בירושלים

ערב הוקרה ליצירה ההגדית ברוחו ומחזונו של הרב קוק זצ"ל נערך ב„בית הרב" בירושלים.

הרב יהושע הוסנר, מנהל „האינצקלופדיה התלמודית" אמר: האנציקלופדיה הפכה להיות „מוקד תלמודי" הרב מאיר בר־אילן, הרב ש"י זלמן וצורכית דהיום הפכה ליצירה מופלאה ומלאת הוכן ולמדנות", אמר הרב היסנר.

הרב ברוך רקובר והרב יעקב פילבו דיברו על הפירוש לביאור הגר"א המאחד הלכה ומקירותה.

עד היום פוענחו שולחן ערוך אבן העזר, אורח חיים, וחלקים גדולים של חושן משפט, אמרו הדוברים.

הרב אריה שטרן, סיפר על מפעל „הלכה ברורה ובירור הלכה" באומרו כי דרך הרעיון והביצוע המיוחד של חזון הרב קוק זצ"ל הגדולים וגדולים, גם תלמידי חכמים וגם היצירות התורניות.

זבולון אורלב מנכ"ל משרד הדתות בירך בשם המשרד, ומר זוראל ציון מנהל המחלקה לתרבות של עיריית ירושלים בירך בשם העירייה והעניק למכון „הלכה ברורה ובירור הלכה" — מענק מיוחד לכבוד פרס הרב קוק של ירושלים.

תיכון תורני טכנולוגי „במעלה" פתח־תקווה

למנהל בית ספרנו היקר!

מר **ישראל ברטפלד**

קבל נא את ברכותינו הלבביות

לרגל קבלת פרס חינוך

אנו מחזקים את ידך ומאחלים לך הצלחה בהמשך הדרך התעוקה לתפארת החינוך הישיבתי־טכנולוגי לילדי העיר פתח־תקווה.

השותפים איתך לפעילות החינוכית,

צוות המורים, ההורים ועובדי בית־הספר

למר **אליעזר שויבור**

גזבר ההתאחדות

ברכת מזל טוב חמה

להולדת הנכדה

יה"ר שתזכה לרוות הרבה נחת וכל טוב

התאחדות יוצאי צ'כוסלובקיה בישראל

בס"ד

אוניברסיטת בר־אילן

הפקולטה למדעי החברה

בית הספר לחינוך

הקתדרא לחקר דרכי ההוראה של לימודי הקודש ע"ש הרב ד"ר דוד אוקס זצ"ל בשיתוף עם קרן אוהרן ירדן ז"ל

משרד החינוך והתרבות החינוך הדתי הפיקוח על הוראת תורה־שבעל־פה

מתכבדים להזמינך ליום עיון בנושא:

„שבת־הארץ - היבטים הילכתיים כלכליים וחינוכיים"

אשר יתקיים אי"ה ביום שלישי, כ"ו בטבת תשמ"ז (27.1.87), בבית־הספר לחינוך, באולם המכון הפדגוגי בין השעות 15:00—18:30.

תוכנית:

15:00—16:45 מושב ראשון: יו"ר — ד"ר אברהם זלקין.

הרצאות:

1. הרב יעקב אריאל — ראש ישיבת ימית ורבו של כפר מימון — היבטים הלכתיים.
2. מר ירחמיאל גולדין — סמנכ"ל משרד החקלאות — היבטים ממלכתיים של כלכלת שנת השמיטה.

16:45—17:00 . הפסקה וכיבוד

17:00—18:30 מושב שני: רב שיח:

יו"ר — הרב יצחק כהן — ראש המדרשה לבנות, אוניברסיטת בר־אילן

פותחים:

1. הרב מאיר שלזינגר — ראש ישיבת שעלבים — הלכה ומעשה.
2. הרב שמעון לוי — מפקח על הוראת תושב"ע — היבטים חינוכיים.

הערה: שקפים, שיקופיות והערכה בנושא השמיטה יוצגו [illegible] בשעה 14:00 עד לפתיחת [illegible] באולם המכון הפדגוגי.

התנועה הדתית לאומית

לשכת הציבור הכללי

לקראת המושב הבא של ועידת התנועה, שיוקדש לבירור רעיוני־אידיאולוגי, מתקיימים ברחבי הארץ כנסים־אזוריים לליבון דעות ועמדות התנועה בנושאים שונים.

לתושבי טבריה והסביבה

כנס בהשתתפות המזכ"ל הרב **יצחק לוי** ובחסות **יגאל ביבי**, ראש עיריית טבריה.

נושא הדיון: חברה וכלכלה

פותחי הדיון: ח"כ הרב **חיים דרוקמן**

הח' **אברהם מלמד** — חבר לשכת התנועה.

ברכות: **יגאל ביבי** — ראש העיר.

הכינוס יתקיים אי"ה ביום רביעי, כ"ז טבת תשמ"ז (28.1.87) בשעה 17.30 במלון נהר הירדן, רח' הבנים — טבריה.

לתושבי ירושלים והסביבה

כנס בהשתתפות המזכ"ל הרב **יצחק לוי** בנושא: החינוך הדתי.

פותחי הדיון:

שר הדתות ח"כ **זבולון המר**,

הרב **עוזי קלכהיים** — ראש מכון אריאל ויו"ר מועצת הסניף.

ברכות בשם הסניף המארח — **יוסף ימיני** — מזכיר הסניף.

מנחה:

ד"ר **גדליהו גבירצמן** — חבר מרכז התנועה ומועצת הסניף.

הכנס יתקיים בע"ה ביום שני, ג' בשבט תשמ"ז (2.2.87) בשעה 19.00 בסניף הפועהמ"ז, רח' חזנוביץ 1 ירושלים.

בס"ד

תורה ומדע שמושי

בית־ספר גבוה לטכנולוגיה ירושלים

משלב

לימודי קודש במתכונת ישיבתית עם לימודים במדע שמושי לתואר אקדמי (בוגר)

(B. Tech. & Appl.Sc.)

לימודי קודש ★ גמרא וראשונים ★ הלכה ★ תנ"ך ומחשבת ישראל

לימודי מדע שמושי ★ פיסיקה/אלקטרו־אופטיקה ★ אלקטרוניקה ★ מדעי המחשב

תעודת הוראה ★ לימודים לקראת תעודת הוראה תיכונית בשילוב עם לימודי התואר.

פרטים וטפסי הרשמה לשנה"ל הבאה — במזכירות האקדמית, הועד הלאומי 21, ת.ד. 16031, ירושלים 91160, טלפון 02-423131

בימים [illegible] 12.00 - [illegible]

בימים א', ג', ד', בין השעות 15.00 - 18.00

ב"ה

מרכז לחינוך הדתי בישראל

קרן מלגות לתלמידי מוסדות החינוך הדתיים ע"ש ר' יוסף [illegible] ז"ל בשיתוף עם ארגון עולי ארצות המערב [illegible]

טקס חלוקת מלגות לתלמידי מוסדות חינוך דתיים, יתקיים בעז"ה ביום ראשון — כ"ד בטבת תשמ"ז (25.1.87) — בשעה 4.00 אחר־הצהרים, ב„היכל־שלמה" — רח' המלך ג'ורג' 58 ירושלים.

בתכנית:

יו"ר הטקס: מר **שמשון קרופניק** — יו"ר הקרן למלגות.

דברי ברכה: הרב **דוד טלזנר** — נשיא ארגון עולי ארצות המערב.

אורחי הכבוד: ח"כ פרופ' **אבנר חי שאקי**.

הנדבנית הגב' **גוונדלין שטראוס**, ניו־יורק ארה"ב

דברים למקבלי המלגות והפרסים:

מר **אלימלך לנדנר** — מנהל המרכז לחינוך הדתי בישראל.

בתוכנית האומנותית:

מקהלת „פרחי בית־אל", בניצוחו של המלחין עקיבא מרגליות.

חלוקת מלגות.

הציבור מוזמן.

ב"ה

הבטיחו מקומותיכם

במעמד הארצי של

סיום לימוד הרמב"ם היומי והתחלת המחזורים החדשים

שתתקיים בבניני האומה, ירושלים, ביום שני, י' בשבט התשמ"ז (9.2.87) בשעה 6.00 אחה"צ, במעמד מרנן ורבנן, גדולי התורה והחסידות ואישי ציבור נכבדים שליט"א.

את החגיגה תנעים תזמורתו של

משה־מונה רוזנבלום

בהופעה מיוחדת של החזן־זמר מניו־יורק

שנאור זלמן בוימגרטן

הזדרזו להשיג את הכרטיסים, שיבטיחו את מקומותיכם במעמד הגדול.

כרטיסים ניתן להשיג בכל סניפי בתי חב"ד ברחבי הארץ.

הועדה לחגיגות סיום הלימוד בספר הרמב"ם התשמ"ז

הצופה
מוסף של שבת

שלום בצל מלחמה

מאת משה אישון

„שלום עושים עם אויבים ולא עם ידידים" — אמר השבוע אחד השרים הבכירים בממשלת האחדות הלאומית. אמירתו זו כוונה כלפי המשיגים על המגעים החשאיים שגורמים ממלכתיים מקיימים עם אחד האויבים המושבעים של מדינת ישראל — משטר איאטולה חומייני באיראן. תשובות דומות מופנות כלפי אלה המתרעמים על הממשלה המשליכה את יהבה על המלך חוסיין כאילו בידיו המפתחות לשלום. פה ושם תפגשו רוטנים גם על המדיניות הליבראלית הנקוטה בידי הממשל הצבאי כלפי האוכלוסיה הערבית ביהודה, שומרון וברצועת עזה כדי להסביר פנים למלך הקטן בעל השאיפות הגדולות. הם רואים בזה את האיתותים הראשונים לוויתורים מפליגים על חלקים של ארץ ישראל. ראיה לדבר, אומרים, ראש הממשלה בשיחה עם כתב סוכנות החדשות „רויטר" רמז שהתנגדותו לוויתורים על שטחים אינה בחזקת המלה האחרונה. במלים אחרות, כך פירש הכתב, יש על מה לדבר...

ראש הממשלה אמנם מנסה עתה להכחיש את הדברים המיוחסים לו. אולם, אין להכחשות אותה תהודה שהיתה לידיעה שהופצה על ידי סוכנות החדשות הבינלאומית. בכלל, מי שם לב להכחשות. לרוב מתייחסים להכחשה כאל אישור אמיתותה של הידיעה המוכחשת. אין זה משנה כלל וכלל במה עוסקת ההכחשה — בוויתורים, או באי ויתורים על חלקים מארץ ישראל. די שהנושא עולה על הפרק, כדי שהציבור יאמין באמיתותו.

במקביל להכחשה שהופצה על ידי ראש הממשלה באמצעות דוברו בנוסח הידוע: להד"ם — לא היו דברים מעולם, יהיינו עדים להכחשה מפי ממלא־מקום ראש הממשלה ושר החוץ. דובריו הכחיש בתוקף את הידיעות, לפיהן, לפני כשבוע נפגש השר שמעון פרס עם המלך חוסיין אי־שם בערבות הנגב.

אם נבדוק את הציבור אליו הופנו שתי ההכחשות נמצא שמדובר באותו ציבור עצמו המזוהה כנאמני ארץ־ישראל. הסיבה פשוטה: הרמזים של שמיר שהופנו לירדן והפגישה של פרס עם מלך ירדן — קשורים בנושא אחד והוא: ויתורים טריטוריאליים, בהבדל אחד: בעוד שר החוץ אומר בגלוי, כי למען השלום הוא נכון לוותר על שטחים, הרי ראש הממשלה מסתתר מאחורי מלות דו־משמעויות שכל אחד יכול לפרשן כלבבו. הפעם, זה לא הלך. הפירוש של דברי שמיר היה חד־חולק, לא נותרה לו איפוא ברירה אלא להכחיש את אמרת פיו, כפי שהבין אותה הכתב המראיין.

מרוב דברים על מגעים עם ירדן ועל שיחות שבדרך נוצר הרושם, כאילו משהו מתבשל בקדרה המזרח־תיכונית. אופטימיסטים מוכנים לתקוע כף, שבעוד חודשים — שלושה נהיה עדים לפריצת דרך ממשית לשלום. הריאליסטים, לעומת זאת, בדעה, כי לא חל שינוי במצב.

מהי האמת?

לפי תורת הנגלה: אותות השלום אינם נראים לעין אפילו בקצה המנהרה. לא כן לפי תורת הנסתר המודלפת על ידי גורמים אינטרסנטיים. הם מציגים תמונה שונה במקצת. הם מוכנים לתקוע בשופר גדול, הנה בא השלום...

מי צודק?

מצד אחד ניתן לומר: אשרי המאמין. ומי אם לא עמך ישראל, גוי אחד בארץ, נושא עיניו לשלום. מצד אחר ראוי להזהיר מפני שקיעה באופוריית השלום, פן זו תסיח את הדעת מסכנות המלחמה שטרם חלפו.

הסכנות מרובות. הן אורבות בפתחה של ישראל: בצפון, במזרח וגם בדרום. בימים האחרונים בלבד הקדישה העיתונות העולמית תשומת לב מרובה לצחצוח חרבות המלחמה בסוריה. היומון בעל המוניטין העולמי „הרולד טריביון" פירסם, לפני כשבוע, מאמר הצופה בקרוב התפרצות מלחמתית בין סוריה לישראל. לדברי הפרשן של העתון, מלחמה זו עלולה להתמקד בלוחמה כימית וסכנר־לוגית באחד, על־ידי שימוש בכלים הדישים ביותר בתחום זה.

צבא סוריה נחשב כיום לאחד הצבאות המאומנים והחזקים ביותר בזירה הערבית. נשיא סוריה, חאפז אל־אסאד, אינו מפסיק לדבר על הצורך בהכרעה בשדה הקרב. הוא אינו מאמין ביעילותו של משא־ומתן לשלום.

המלך חוסיין מוסיף לשחק את משחקו הכפול. מתחת לשולחן הוא משלח איתותים של שלום. מעל לשולחן הוא שותף לאיומים ולדברי הגנאי החריפים ביותר המופצים נגד מדינת ישראל.

משחק זה אינו חדש. זה נמשך כמספר שנות שבתו של חוסיין על כסא מלכותו. קשה איפוא לצפות, כי דווקא עתה תבוא התמורה. כל עוד מלך ירדן דבק בפורמולה המצדדת בכינוס ועידה בינלאומית לא נראה שחל שינוי משמעותי בעמדתו המתנה כל הסדר עם ישראל בנסיגה כוללת מהשטחים שנכבשו בימי מלחמת ששת הימים.

קשיחותו מתבטאה בין היתר בסירובו להיענות להצעת נשיא מצרים, חוסני מובארק — לכונן ועדה מכינה את הוועידה המתוכננת למצרים, ירדן וישראל. הוא נשאר תקיף בדעתו, כי את כינוס הוועידה יש להגיש בידי חמש החברות הקבועות במועצת הביטחון. במקרה זה השושבינים המרכזיים בה יהיו ארצות־הברית וברית־המועצות, כך שכשלונה מובטח מראש.

ישראל הרי לא תוכל להסכים לביצוע החלטות מועצת הביטחון 242 ו־338 על פי הפירוש הנפוץ בעולם הערבי והנתמך על־ידי חלק מהמעצמות הגדולות, האומר ששתיהן מדברות על נסיגה ישראלית מהשטחים. יתר על כן, מדינות ערב מתנות את כינוס הוועידה הבינלאומית בהשתתפותו של אש"ף כנציגו הלגיטימי של העם הפלשתינאי. דרישתן זו נתמכת על־ידי חברות מועצת הביטחון פרט לארצות־הברית, ואנגליה, בינתיים, הבנה לעמדה הישראלית השוללת את שיתופו של אש"ף בשיחות שלום. הלכך, מי שמוסיף להשליך את יהבו על ועידה בינלאומית אינו אלא מהדק את חגורת הלחצים של מדינת ישראל, אשר יילכו ויגברו אם אמנם תכונס ועידה מסוג זה.

מה האלטרנטיבה? — נוהגים לשאול מחייבי הוועידה הבינלאומית.

גם אם האלטרנטיבה אינה בהישג יד אין זה אומר שבדלית ברירה צריכים להסכים לוועידה. כנ"ל.

„ועידת אין ברירה" לעיתים גרועה ואף קשה יותר מ„מלחמת אין ברירה". על אחת כמה וכמה כשתוצאות „ועידת אין ברירה" מוכתבות מראש על פי הרכב משתתפיה, שכל אחד מהם בינתיים הספיק להביע את דעתו בזכות אש"ף, בזכותה של מדינה פלשתינאית עצמאית בארץ־ישראל שתוקם בגבולות השטחים שנכבשו על־ידי ישראל ביוני 1967. ממילא אין לראות בה פתיחות

„מסעות השלום" של ראש הממשלה וממלא מקומו בצל של סכנת מלחמה ✶ שמיר ופרס מאותתים לירדן על נכונותם לוויתורים טריטוריאליים ✶ האם המלך חוסיין יעשה שלום נפרד עם ישראל? ✶

אשגב לשלום, אלא מתקפה מדינית מקדמה למלחמה חדשה. מפליא איפוא שבמקום לראות את הדברים כהוויתם ולהפריכם, באור הנבון גורמים ממלכתיים בכירים נוהגים להציג את המלך חוסיין כ„מלאך השלום" ואת ממלכתו כשותף סביר להבטחת חיים תקינים לאוכלוסיה הפלשתינאית ביהודה ושומרון וברצועת עזה.

הצגת חוסיין כ„מלך השלום" מעלה את קרנו — מזה, ומורידה את יוקרתה של ישראל — מזה, כל אימת שזו נאלצת לדחות את ההצעות לנסיגה ישראלית כוללת והעברת השלטון ביו"ש וברצועת עזה תחת פיקוח ירדני עד אשר יוכרע גורל השטחים הללו.

ברגע ששמו של חוסיין נמחק מהרשימת אויבי ישראל הוא הופך ל„ידיד", ועל ידידים מסוג זה ניתן להמשיל את הפתגם הידוע: הצילני נא מידידי, עם אויבי אסתדר בעצמי...

*

ירדן לא חדלה להימנות עם אויבת של מדינת ישראל. התקרבותה לסוריה הרדיקלית, עוד יותר את סיכויי ההידברות בינה לבין ישראל. מירוץ החימוש שהיא שקועה בו אינו מעיד על כוונות שלום.

לאחרונה ביקשה ירדן לרכוש בארצות־הברית ציוד מלחמתי מתוחכם ביותר כגון טילים מונחים על ידי קרני לייזר. עיסקה זו מסכנת את בטחונה של ישראל. לא נותר איפוא לישראל אלא להפעיל את מלוא השפעתה בוואשינגטון, כדי לסכל אותה. ברם, בשלב זה לא ברור אם הלחץ הישראלי ימנע את אספקת הנשק החדיש לירדן, בפרט שראשי ה„סטייט דיפרטמנט" וה„פנטגון" טוענים, כי ירדן הנוקטת עמדה לשלום, אינה מסכנת את ישראל.

גם עיראק, למרות שהיא נתונה במלחמה קשה עם איראן, מוסיפה להוות איום רציני על ישראל. זאת אף הסביר השבוע מפקד חיל האוויר. הוא אמר בין היתר: המלחמה עם איראן הישלה את חיל האוויר העיראקי והעלתה את יכולתו המבצעית, דבר שבבוא יום עלול להתבטא בגיחות ישירות של מטוסי קרב מעיראק לישראל בלא שיצטרכו להסתייע בשדות תעופה בירדן. אמנם בשלב זה, כל עוד מלחמת איראן—עיראק נמשכת, אין להניח שעיראק תרצה להסתבך בהרפתקה מלחמתית נגד ישראל. אולם עצם העובדה שצבא עיראק עלול ביום מן הימים להשתחרר מהמלחמה עם איראן ולהעביר את שדה הקרב בכיוון ישראל, מצווה על ישראל להצטייד כראוי, כדי להקדים רפואה למכה.

ראוי להזכיר, כי עיראק לא חתמה עד היום על הסכם שביתת נשק עם ישראל. במלחמת ששת הימים ובמלחמת יום הכיפורים נטל הצבא העיראקי חלק פעיל בקרבות ביבשה וגם באוויר.

יתר על כן, עיראק היוותה מאז ומתמיד גורם חשוב במה שמכנים „החזית המזרחית". הלכך ברגע שעיראק רק יוכל להשתחרר מהמלחמה עם איראן — „החזית המזרחית" עלולה לקום לתחיה ואף ביתר שאת.

התפתחויות הללו שבאופק מחייבות קריאה נכונה של המפה המלחמתית המזרח־תיכונית שלא להיות מופתעים, כפי שזה קרה במלחמת יום הכיפורים. מלחמה זו, כידוע, פרצה בתקופה שבה הרבו לדבר ולהציג בתקשורת יוזמות ותכניות שלום שהחלו להתגבש בוואשינגטון, בקאהיר, ברבת עמון, בדמשק ובירושלים. לא זו בלבד, אלא שר החוץ בימים ההם, אבא אבן, יצא לוואשינגטון כדי לקדם את השלום עם מצרים והמלחמה מצאה אותו שם...

אל הגורם העיראקי הנראה לעין יש להוסיף את מדינות הסירוב הערביות השוללות הידברות עם מדינת היהודים. גם אין להסיח את הדעת מהוועידה האיסלאמית האמורה להתכנס בשבוע הבא בכווית. ועידה זו, בה ישתתפו ארבעים ושש מדינות איסלאמיות הפזורות על פני ארבע כנפות תבל, לא תתרום ליצירת אקלים נוח לקידום השלום. להיפך. חלק ניכר מהמדינות האיסלאמיות ידועות בקו הקיצוני האנטי־ישראלי שהן מייצגות.

למעשה, פורום זה שהוקם לפני כשמונה עשרה שנה (1969), ביוזמת ערב הסעודית, מטרתו המוצהרת היתה — ג'יהאד לשחרור האדמות הערביות בכלל והמקומות הקדושים לאיסלאם בפרט.

פייצל, מלך ערב הסעודית, שיזם את כינוס הוועידה האיסלאמית הראשונה, עשה זאת בין השאר כדי למחות כביכול על נסיונות הפיגוע במסגד אל אקצה בירושלים, הוא ניצל את הוועידה למסע הסתה נגד מדינת היהודים. במעמד זה נשבע לצעוד בבוא יום לירושלים כדי להתפלל במסגד שעל הר הבית — משוחרר מידי הציונים. המלך פייצל בינתיים מת. הוא לא פתח במצעד על ירושלים. אך בוועידה האיסלאמית שלפנינו שוב תתפוס בעיית ירושלים מקום נכבד. זו תהווה כר נרחב שהמוסלמים יכולים להתגדר בו חרף חילוקי הדעות המהותיים הקיימים בין שליטי ערב בכל הקשור במדיניות המזרח־תיכונית, ויחסם לשני הגושים העולמיים — ארצות־הברית וברית־המועצות המתחרים על ההשפעה באיזור זה.

לכן, אפילו אם בוועידה זו יבלטו חילוקי דעות בין ראשי מדינות ערב המתונות והקיצוניות במיוחד, וכתוצאה מכך לא יצליחו להגיע לנוסחה מוסכמת לגבי ההחלטות שיוצעו בפני באי הוועידה, הרי שבכל מה שנוגע לישראל צפויה מקהלה כמעט מאוחדת שתרים את קולה נגד הציונות ומדינת היהודים. לא נופתע כלל אם נמצא בין המנצחים על המקהלה גם את אותן המדינות שמנסים לכלול אותן ברשימת ה„ידידים" של מדינת ישראל.

אין פלא שכה רבים מבין שליטי ערב נושאים עיניהם לוועידה זו כשהם נזהרים בדבריהם בל יתפרשו חלילה כמתונים ביחס למלחמה האיסלאמית נגד ישראל.

זהירות זו, מנסים להסביר, גרמה לכך שגם חוסיין מעדיף להופיע כלפי חוץ כתקיף, כלוחם את מלחמתם של הפלשתינאים, אחרת הוא עלול למצוא את עצמו תחת אש צולבת בוועידה האיסלאמית בכווית. לאמיתו של דבר, אין זה אלא תירוץ. מלך ירדן כמי שרואה עצמו כממלא מקומו של מוחמד עלי אדמות, אינו יכול לדבר אחרת ברגע שעל הפרק עניין ירושלים או עתיד „השטחים".

בינתיים דווח שגורמים קיצוניים בעולם האיסלאמי, השוללים את כינוס הוועידה, הרימו ראש. הם מאיימים „להעלות באש את הוועידה ומשתתפיה". כדי להוכיח את אמינותם כבר העלו באש שלושה מצבורי דלק מרכזיים בכווית שמהם הפיצוצים הזדעזעו אמות הסיפים שלה. הפיצוצים הללו עלולים לזעזע גם את הוועידה כולה בטרם הספיקה להתכנס ולפתוח את דיוניה במעמד מלכותי. מכל מקום, גילויים קיצוניים אלה ישפיעו ללא ספק על קו קיצוני בדיוני הוועידה האיסלאמית.

*

האחראים על מדיניות־החוץ הישראלית לא תמיד פועלים כמתחייב מראיית הנולד. חלק מהם מתעלמים לחלוטין מהבעיות, שהזמן גרמן. הם מצפצפים לשקוע ב„הכנון השלום" ובהתוויית „מדיניות של שלום". כאילו לא קרה דבר. הפרפל היוצא הוא שמסיחים את הדעת מסכנות המלחמה. כתוצאה מזה אינם נרתעים מקיצוצים בתקציב הביטחון, ואף מתעלמים מהחולשה הקשה הפוקדת את צבא הקבע וכיו"ב.

במקביל הולכת ונשחקת ההתנחלות היהודית בארץ־ישראל, המשמשת חגורת ביטחון של המדינה, על־ידי בלימת תבנית פיתוח ועיכוב היישובים הקיימים.

הקולות בנבות נסיגה מיהודה ושומרון נופלים על אוזניים כרויות של דורשי רעתה של מדינת ישראל. הם מרימים ראש. המחבלים שבתוכם משחיזים סכינים וממשיכים לתקוע אותם בלב לבם של יהודים.

וכדי לשמור על ה„מומנטום" של הידברות, בלא שיש עם מי לדבר, מוותרים על נקיטת אמצעים תקיפים נגד הסכינאים האלה שמעניקים להם מחסה בבתיהם. הכל כמובן מכוון למען השלום. ושלום אין.

סכנת המלחמה לא סרה מפתחה ביתה של מדינת ישראל. חובה איפוא לקום ולהתריע ולחזור ולהתריע, כדי לפקוח עיני עיוורים שאינם רואים את הנולד ובעת ובעונה אחת מסנוורים עיני פיקחים על־ידי „בשורות השלום" של ברים ומגלילים שאינם מתכוונים למלחמה כדי לבשר לעם על הצלחותיהם לקדם את השלום...

מובן, שאין לזלזל בכל מאמץ הנעשה לקידום השלום — בתנאי שזה מונחה על פי הגיון מדיני, תוך התחשבות בצרכיה הבטחוניים האמיתיים של מדינת ישראל, משוחררים מדעות קדומות ומדוקטרינות מפלגתיות נוקשות.

בינתיים, יד הדוקטרינרים המפלגתיים על העליונה. הם מטים את הכף שמאלה, ובמקרים מסויימים שמאלה מן השמאל הניצב במרכז. תהליך זה אף גבר מאז ביצוע הסבב הרוטאציה בראשות הממשלה. את קולו של ראש הממשלה במצב ואין שומעים. לעומת זאת נשמע ברמה קולם של פקידים בכירים במשרד החוץ. הם מפיצים בקול רעש גדול את התיזות שלהם על מלחמה ושלום המתעלמות מהמציאות הפוליטית והבטחונית שמדינת ישראל ניצבת בפניה בשנת 1987, השונה לחלוטין מהצהרותיהם של שמעון פרס וחוסני מובארק בעת פגישתם באלכסנדריה כשהכריזו על שנה זו כשנת קידום השלום.

למרבה הכאב, ההכנות לקראת מלחמה חדשה מתקדמות בקצב מהיר יותר. שנת 1987 רשומה במחלקות המחקר במשרדי החוץ של המעצמות הגדולות כשנה של מלחמה אפשרית בין ישראל לסוריה שעלולה להתפתח לעימות חריף באיזור כולו.

מובן, שאין להיבהל מצחצוח חרבות בארצות ערב, אבל כל איכות שהם עוסקים בהכנות למלחמה, בנין הרבנו — חרב ישראל — תהיה שלופה ויעמוד לנו הכח להבחין בין יוזמות שלום אמיתיות לבין יוזמות שבמסווה של שלום מובילות למלחמה חדשה בין ארצות־ערב לישראל.

דרוש בדק־בית יסודי במדיניות החוץ הישראלית, במיוחד עתה כאשר ראש הממשלה וממלא מקומו יוצאים למספר מדינות באירופה ובארצות־הברית. זה הזמן שישראל תחשוף את ההכנות למלחמה בארצות־ערב העצרכות בכסות של יוזמה לקידום השלום.

יש להבהיר את הדברים באומץ גם כלפי פנים, למען ידע הציבור, כי ארוכה הדרך לשלום, כל עוד מדינות ערב מרכזות כוחות ונוטות לדגול באופציה של מלחמה.

סוף דבר: צדק אותו שר בכיר שאמר כי „שלום עושים עם אויבים ולא עם ידידים", אך עם זאת יש להיזהר מהפיכת אויבים ל„ידידים" כל עוד הם לא נטשו את האופציה של מלחמה.

עיסקה שבזאת...

אין ביטחון ברצועת הביטחון

מאת יעקב אדלשטיין

את המצב השורר כיום בדרום לבנון, ואולי בלבנון כולה, אפשר למצות בסיפור אחד, שאותו שמעתי השבוע כאשר ביקרתי ברצועת הביטחון. חיילי צבא לבנון השתתפו באחת ההתקפות שנערכו לאחרונה על מוצב של צד"ל, בדרום לבנון. אך בעיירה ג'זין ברצועת הבטחון פועלת יחידה של צבא לבנון, הנמצאת תחת פיקודו של גנראל אנטואן לחאד, מפקד צד"ל. התשובה לסתירה זו היא במלה אחת: כסף. חיילי צבא לבנון שהשתתפו בהתקפה זו עשו זאת תמורת סכום כסף משמעותי.

באיזור הביטחון חיים כיום 200 אלף תושבים, ואפשר להרגיש בתנופת בנייה גדולה. באיזור זה נקלטו גם תושבים חדשים אחרי הקרבות בדרום בין המיליציות. חלק מן התושבים עובדים יום־יום בישראל ביישובי הצפון. כדי לקבל רשיון לעבודה בישראל הם צריכים להביא אישור שאחד מקרובי משפחתם משרת בצד"ל, וזאת

✶ אי־בטחון ברצועת הבטחון ✶ המשבר הפוקד את צד"ל והשפעתו על סדרי הבטחון באזור ✶ גנראל אנטוני לאחד: השכר הנמוך — מקור המשבר ✶ „הגדר הטובה" פתח להבנה בין תושבי לבנון וישראל ✶

כדי לעודד את הגיוס לצד"ל. נשים העובדות בישראל מביאות מדי חודש משכורת כפולה מזו שמקבלים בעליהן או בניהן המשרתים בצד"ל. כ־900 אנשים מאיזור הבטחון עובדים בישראל. תושבים אלה מכירים בכך שהם קשורים כיום לישראל יותר מאשר קשורים ללבנון: מבחינתם הם היו מוכנים להסתפח לישראל. אך אין נכונות לכך.

צד"ל מונה כיום 2300 איש. הגנראל אנטואן לחאד, מפקד צד"ל, מכחיש שקיימת עריקה מצבאו עקב ההתקפות האחרונות שהיו על מוצבי צד"ל. מעולם לא היה מצבנו כה איתן כפי שהוא כיום — הוא אומר. זאת בניגוד לדברי הרמטכ"ל שאמר השבוע בפומבי, כי מצבו של צד"ל קשה עקב עזיבות של חייליו. לחאד טוען, שרק השבוע החלו 180 טירונים חדשים את אימוניהם בצד"ל. את המספר הזה לא מכחישים בצה"ל.

● **אין עם מי לדבר**

הצהרתו של בנימין נתניהו, שגריר ישראל באו"ם, להכריז על הפסקה אש למשך חצי שנה כדי לנהל מו"מ, אומרים אנשי צה"ל שצד"ל יהיה בעזרת גיחוך. היא טובה לתעמולה, אך אינה מעשית. אין היום בצד השני שום גורם שאפשר לנהל עמו מו"מ. זה כשמונה שנים שאין שלטון בלבנון. התושבים לא משלמים מסים. ואינם זקוקים גם לרשיונות. בכביש ביירות עד גבול רצועת הבטחון עומדים משמרות של כל המיליציות. כ־38 מחסומים, וגובים מס נסיעה. כך שאין גם טעם ליבא או לייצא סחורות. מיסים מהכסים שגובים תמורתם במחסומים הופכים את העיסקה לבלתי כדאית. כדי להימנע ממחסומים אלה נפתח קו ימי של ספינה המעבירה סחורה מנבל נקורה אל ביירות.

באין שלטון אחר, מחזיקה ישראל את רצועת הבטחון. הציוד בבית החולים בעיירה הראשית מרג' עיון, שנפתח על ידי שלטונות ישראל, הבא בן הארץ. הרופאים הם מקומיים, בהם גם רופאים שלמדו רפואה בברית המועצות. בעיירה הסמוכה בינת ג'מאיל נפתח סניף של בית החולים. קצין רפואה של איזור הבטחון מפקח על בית החולים, והוא משלם את המשכורות לעובדים.

לאחר 14 נסיונות של חדירת מכוניות תופת לאזור הבטחון עברו כוונות המחבלים למיניהם לשיטה אחרת: התקפות על מוצבי צד"ל, תוך ריכוך מוקדם. המוצבים של צד"ל מאורגנים לעמוד מול התקפות מבחוץ, אך לא תמיד פועל הכוננות כהלכה. כאשר מוצב פועל לפי הכללים, הוא מצליח להדוף את ההתקפה. אך למרות כוחו של צד"ל הוא אינו יכול לעמוד מול התקפות האלה בלי גיבוי של צה"ל. תקציבו של צד"ל הוא כשני מיליון דולר לחודש.

הפגיעה של כוח צה"ל בחייל האירי מיוניפי"ל בנצה ממערכת של טעויות. העמדות של המחבלים ושל יוניפי"ל הן לפעמים סמוכות זו לזו. המחבלים נמלטים לעתים לעמדות של האו"ם, שם מפרקים מהם את נשקם, אך לא עוצרים אותם. חיילי יוניפי"ל לפעמים מהווים גורם מרגיע. ולפעמים מפריע לפעילות הבצאי נגד המחבלים.

● **האם אזור הבטחון יעיל?**

ארגוני המחבלים למיניהם הפכו את הסידור לעניין מסחרי. את הכסף והנשק הם מקבלים ממעצמות מקורות. ישנם ארגונים הפועלים רק למען הכסף, וגם זאת לא לפני שקיבלו אותו מראש. לפעמים עוברים המחבלים מארגון לארגון כדי לקבל משכורת גבוהה יותר. ברצועת הבטחון קיים גם בית כלא למחבלים בעיירה „אל חיים".

האם איזור הבטחון הוכיח את עצמו? מפקדי צה"ל בטוחים אומרים, שבשלב זה ברור שהקמתו של איזור הבטחון היא הדרך היחידה לשמור על שלום הגליל, ולהבטיח ליישובי הצפון חיים שקטים. התקפות המחבלים נשברים לפני המוצבים של צד"ל.

יישובי הצפון מתלבטים כיום בבעיות תעסוקה, כלכלה, חקלאות אבל בעיית הבטחון אינה עומדת כיום בראש דאגותיהם. אך בלבנון, אומרים לך, הנתונים משתנים כל פעם. מי שבן בריתך היום, יכול להפוך מחר לאויבך. אלי חובייקה, שהיה מפקד הפלגות הנוצריות ושיתף פעולה עם ישראל, הוא היום בן בריתה של סוריה. גם התנאים השתנו. הפלגות שלחמו בעבר נגד הפלשתינאים הם היום בני בריתם נגד הנוצרים. ארגון „אמל" השיעי שלט בדרום לבנון אינו כיום השליט היחיד. ארגון ה„חיזבאללה" תפס מקום לידו. ארגון „אמל" ניהל מו"מ עם ישראל על הסדר באזור, אך לא היה מסוגל לקבל על עצמו ביצוע הסכם כלשהו. כיום ברור שאין הוא יכול להיות כתובת למו"מ. מפקדו, נביה ברי, יושב בדמשק והוא נתון לשליטת סוריה.

מדינת לבנון אינה קיימת. הפלשתינאים מנצלים את ניגודי האינטרסים בין המיליציות בלבנון כדי להתבסס מחדש במקומותיהם. ארגון „אמל" נכשל במלחמת המחנות בביירות נגד אש"ף. 600 מאנשיו נפלו בקרבות אלה.

למעשה נוצר כיום בלבנון מצב של קנטונים. כל עדה כבשה איזור שליטה בו היא מקיימת את הממשל שלה. לשלטון המרכזי אין מה לומר באיזורים אלה, מלבד לשלם משכורות לפקידים הרשומים כפקידי הממשלה, גם אם לא עובדים יותר בתפקידים.

● **צה"ל והסיוע לצד"ל**

מאז נסיגת צה"ל מדרום לבנון, נפלו לצד"ל כמאה הרוגים, בהתקפות על מוצביו. המפקדים בטוחים טוענים, שצד"ל אינו נמצא במצב של התפוררות. היו מקרים של עזיבות, השלד של צד"ל לא התפורר. צד"ל יושב בנסיבות קריטיות ברצועת הבטחון. כל יום שיש שעובר בצפון הוא רווח נטו לישראל — אומרים האחראים בטוחה על צה"ל לקרוא את הנתונים בשטח מדי יום ביומו ולהחליט על הצעדים הבאים.

ברצועת הבטחון רואים חיילי צה"ל את המשימה להגן על יישובי הצפון. אין בעיות של מוטיבציה, שכן המשימה ברורה.

היחסים עם כוח יוניפי"ל תקינים. אבל המדיניות היא שישראל יכולה גם בלעדיו כדי להגן על בטחונה. אך ביניהם נמצאים שם יש לשתף עמם פעולה. ישראל היא בעל הבית ברצועת הבטחון ובתור שכזו עליה לדאוג גם לרווחת התושבים, לכן היא פועלת גם בבטחה ההומניטרי.

בעיית מיהו יהודי ופתרונה

מאת ד"ר יצחק רפאל

גדמה שכל שר חדש בהכנסו למשרדו בבואו לטפל בבעיות אין הוא מוצא לנכון לבדוק ולבחון שמא כבר טיפלו בהן מי שקדם לו בתפקיד ואחרים וביצד נהגו בהן. כך כנראה קרה גם לחברנו השר החדש לענייני דתות מר זבולון המר. כבר בחודש הראשון לכהונתו הוא נתקל במהדורה החדשה של שאלת „מיהו יהודי", המסעירה את הציבור שלנו לעתים מזומנות, במעין מחזוריות קבועה, זה קרוב לדור שלם — דור המדינה.

מאז התקנה הנודעת של שר הפנים ישראל בר־יהודה, כי כיהודי יירשם „כל מי שמצהיר בתום לב כי הוא יהודי", שגרמה כזכור למשבר קואליציוני ולעזיבת הנציגות הדתית את הממשלה דרך אישור ההגדרה של „מיהו יהודי" בחוק השבות ע"י הכנסת כי „יהודי הוא מי שנולד לאם יהודיה או שנתגייר ואינו בן דת אחרת" עבר נושא זה גלגולים רבים, מלווים דרישה בלתי פוסקת מצד היהדות הדתית לגווניה השונים, כי ההגדרה תושלם ע"י תוספת מילה אחת, „כהלכה" כלומר „או שנתגייר כהלכה" — תיקון שנדחה עד היום ע"י הרוב בכנסת.

הוויכוח האחרון שנגרם ע"י הוראת הבג"ץ לרשום כיהודיה עוזה הדסה גיורת ע"י רב ריפורמי, שאינו מכיר בהלכה ואינו נוהג על פיה גם כהודאת עצמו, שהביאה לידי התפטרותו של שר הפנים הרב פרץ, העלה השר המר הצעה למנות בארצות־הברית בית־דין מוסמך לגיור, שרק גיוריו יוכרו בארצנו. לדעת השר יהא בכך כיום פתרון לבעיה ונאחזו בה כל הדואגים ללכידות הקואליציה הקיימת, לרבות ראש הממשלה, הרואים בכך מכל מקום אפשרות לדחיית הסכסוך ולריווח זמן נוסף. בינתיים התכיר העניין ע"י הודעתו של סגן השר רוני מילוא בשם הממשלה, כי פסיקת הבג"ץ התווה תקדים המחייב לרישום גיורים ריפורמיים כיהודים גם בעתיד — ורבה המבוכה במחנה הדתי.

סתם השר המר ולא פירש אם כוונתו היא לבית־דין אורטודוכסי, הצעה שהיא ספק תדחה על הסף ע"י יתר הזרמים, או לבית־דין מורכב מרבנים של כל שלושת הזרמים ביהדות ארה"ב.

נחוץ לכן להודיע ולהבהיר, כי גם הצעה כעין זו כבר הועלתה לפני כ־14 שנה ואף היא נדחתה ונקברה בארכיונים של אותה פרשה.

מעשה שהיה כך היה: כאשר ניסתה הגברת גולדה מאיר להרכיב את ממשלתה אחרי הבחירות שלאחר מלחמת יום־הכיפורים ע"י צירוף סיעת המפד"ל, שמנתה אז 12 ח"כים, שבלעדיה לא הצליחה להקים קואליציה בעלת רוב יציב — היא נתקלה בדרישה תקיפה מצד המפד"ל לתקן את ההגדרה ב„חוק השבות". אחר מו"מ ממושך הושגה פשרה וב־הסכם הקואליציוני הוכנסו בנדון שני סעיפים:

א. הממשלה מכירה, כי הגיור הוא מושג הלכתי;

ב. תקום ועדת שרים בראשות שר הדתות שתחפש מוצא מוסכם כיצד לתקן את נוסח החוק בהתאם.

עם הקמת הממשלה ומינויי כשר הדתות התחלתי לטפל בנושא. ביקשתי דרך להשגת הסכמתם של הזרמים הקונסרבטיבי והריפורמי לתיקון החוק ע"י הכללת התוספת „כהלכה". לפני צאתי לארה"ב בשליחות זו הצטיידתי בהצהרה של שני הרבנים הראשיים דאז, כי אין הם פוסלים גיור (וכן גם) בשל הקפדיות הרב המגייר לזרם כלשהו, כי אם בשל אי ההכרה, אי ידיעתו או חוסר כוונתו בנדון, וכי יש מקרים כי גם גיור הנעשה ע"י רב השייך לכהונה האורטודוקסי נפסל בסיבות אלה. הצהרה זו מצד הרבנים הראשיים היה בה כדי הסרת החרבות פגיעה בזרם כל שהוא והאשמה כי היא פותחת פתח להסדר.

בשיחותי הרבות שניהלתי עם נציגים בוס־טים של שלושת הזרמים הובררו:

א. הריפורמים שוללים את התיקון, תוך כד־נה, גלויה וכנה מצדם, כי בשום קיום בעצם על אי הכרה בהלכה;

ב. הקונסרבטיביים הסכימו לתיקון בתנאי, שגם רבניהם הכתאינים, יוכרו כמגיירים אפשריים.

בקיבל זה העליתי בעידודו של הרב פרופ' שאול ליברמן ז"ל את ההצעה, כי בארה"ב יוקם בית־דין או בתי־דין לגיור, שבהרכבם ייכללו רבנים מתאימים של כל הזרמים העומדים בקריטריונים של הרבנים הראשיים. הצעה זו נדחתה בתוקף ע"י ההנהגה האורטודוכסית, כולל האורטודוכסיה המתונה, עפ"י הכרעתו של הגאון רבי יוסף דוב סולוביצ'יק שליט"א, שהוא הסמכות ההלכתית של הסתדרות הרבנים.

כך נסתם הגולל גם על הצעה זו.

בינתיים הסיכוי לפתרון בדרך זו פחות עוד יותר. ברבות השנים גדלו הפער והמרחק בין הזרמים. האורטודוקסיה בארה"ב הקצינה ולא הסכים לכל וויתור. גם הקונסרבטיביים הקצינו בכיוון ההפוך. ע"י החלטתם להכיר במינוי נשים ל„רבנים" — הריפורמים אף הרחיקו לכת בהחלטתם להכיר כיהודים גם מי שנולד לאב יהודי בלבד.

בתנאים הנתונים, עם עליית ההשפעה של שני הזרמים ביהדות ארה"ב וגידול בעוצמתם בתנועה הציונית איני רואה סיכוי, שהרוב בכנסת יחליט בקרוב על התיקון הרצוי והמבוקש. אין גם סיכוי שהרוב ישכים להחקיק הסעיף „לאום" ברישום.

לשם מניעת הרחבת המחלוקת ניתן לדעתי לפתור שיבהיים את השאלה ע"י חוק או תקנה ממשלתית מחייבת, כי כל גר פולה, ללא הבדל ע"י מי נתגייר, נזקק לאישור גיורו ע"י הרבנות הראשית. לצורך טיפול בזורה במקרים אלה יש להקים ליד הרבנות בית־דין מיוחד, שדייניו פתוחים לבעיה זו ואף יתפעלו בהדר וכראוי את האולפנות לגיור.

כל הדיבורים על הנהגת „ספר יוחסין" שהוצעו כאן, או בארצות־הברית, בהצעה שהועלתה לדיון לקראת ועידת הסתדרות הרבנים, הנפתחה בימים אלה באורלאנדו שבפלורידה, יש בהם רק כדי להגדיל את המבוכה והרחבת הקרע.

صورة عن الاصل

صورة عن الأصل

בצילום: חיה קוכינה, אמה של סופיה לנדוור. חולת סרטן ומסורבת עליה; הזוג קוז'ובייסקי מנובוסיבירסק, תשע שנים מחכים לעלייה, שני בניהם בארץ; הזוג אורלוב, מסורבי עלייה מוסקוואים מזה עשר שנים. בתם היחידה מרים אינבינדר — תושבת גבעון; אמו האלמנה של יולי ליברמן מבאר-שבע, מסורב העלייה ממוסקווה.

בנים ישראלים של מסורבי עליה לשליטי בריה"מ:

„שלח את הורי"

מאת נ. גולן

ביום ראשון הקרוב, בשתיים עשרה בצהריים, בבית סוקולוב בת"א יופיעו בפני נציגי התקשורת חברי ועד הפעולה החדש שהוקם זה עתה — הוועד של בנים למען הוריהם.

בעקבות הצלחתו הגדולה של ועד קודם שהקימה המועצה הציבורית למען יהדות בריה"מ, ועד האמהות, ועד שמצא מסילות אל כל רשתות הטלוויזיה בעולם ואל לבותיהם של נשיאים וראשי ממשלה — ינסו עתה צעירים ישראליים, עולים חדשים וילידי רוסיה לחלץ את הוריהם הקשישים מבדידותם הנוראה מאחורי מסך הברזל, ולהביאם ארצה.

חיים צ'סלר, מזכ"ל המועצה הציבורית, הוא ההוגה והמלהיב ביותר של ההתארגנות הזו.

לפעילות משותפת, הוא משוכנע, כוח להשיג תוצאות פי כמה יותר מאשר למאבקים אינדיבידואליים.

הנושא המשפחתי (ועד האמהות, ועד הבנים), עלה על הפרק לפני כשנה בעיקר כאשר צעקות קשישות אבולות וגעגועים החיות בישראל היו מזילות דמעה על שולחנה של ריסה סולי, ראש המחלקה למידע במועצה הציבורית למען יהודי בריה"מ ואחראית על הקשר השוטף עם מסורבי העלייה. „ריסה עזרי לנו. אנחנו רוצים לראות את הבן ואת הבת", היו מפלמלות האמהות בקול חנוק ומראות את תצלום הבן ואשתו או הבת והנכדים התקועים שנים ארוכות במוסקווה או בלנינגרד, במינסק או בסיביר.

את הכאב הזה היתה ריסה מעלה דרך קבע בדיוני המועצה ויום אחד הציע צ'סלר: כל האמהות — התאחדו! האם הושפע מן האמהות הארגנטינאיות האמיצות שהפגינו ברחובות בואנוס־איירס נגד משטר הצבא בארצן בדרישה שיגלו להן את גורל בניהם הנעדרים?

יתכן.

על כל פנים, המועצה יצרה קשר עם מאתיים אמהות ישראליות והציעה להן להצטרף לועד „אמהות בשביל החופש". לעלה ממחציתן — נבהלה, הן לא רצו „להתחיל עם הרוסים". שמונים ושתיים — נענו לקריאה. ספר באנגלית ובו תצלומי בניהן ותקציר תולדותיהם — הופק ע"י המועצה. כל אישיות חשובה (ג'ורג' בוש, אלי ויזל, כדי קנדי) שהגיעה בשנה החולפת לישראל — פגשה בהן. כמה אמהות נסעו לניו־יורק ושם בהשתתפות שגריר ישראל באו"ם בנימין נתניהו — תבעו את שחרור בניהם באוזני שמונים עתונאים ואנשי טלוויזיה.

קבוצה אחרת, בהנהגתו של חיים צ'סלר, נסעה לוינה.

שתי אמהות, ד"ר ונדה אוסנים המחכה לבנה יהודה כבר חמש עשרה שנים ויפרידה לברגר הורו לפני שלושה ימים מבריטניה. שם, למראה כאבן האמהי בכתה מרגרט תאצ'ר, ראש הממשלה והבטיחה להתגייס לעזרתן.

בקרוב עומדות כמה פעילות אח"ה מבין האמהות לבקש את עזרתו של ראש ממשלת אוסטרליה. מדענים בכירים ועולים חדשים (חוקר האטום פרופ' ליפקין במכון ויצמן, האימונולוג חוקר הסרטן ד"ר יוסף אירלין שהיה עשר שנים מסורב עלייה ועכשיו גם כן במכון ויצמן, פרופ' אלכסנדר וורונל ואחרים) נוסעים היום לקונגרס מדעי באירופה בו יעלו את זעקת האמהות בפני נציגים [illegible].

מרגריט טאצ'ר — הזילה דמעות

מסתבר שלצוותה והוריה המכוער שההדרדר להתרגשות גופנית הכבית מכנסת בין באריתהם של אורחים בבריה"מ לבין מי שרצו להפגין לצוותם למען מסורבי העלייה — בקרב יוצאי בריה"מ אין שום ויכוח — רובם כולם משוכנעים שכל כיום בעולם החופשי בו מופיע נציג סובייטי רשמי —

הייפים למען לקוממו מפגינים שוקקים: שחררו את יהודי רוסיה.

גם הספר „שלח את הורי" בשפה האנגלית, מקבילו של הספר הראשון „אמהות למען החופש" — הולך ונידפס בימים אלה וכאשר יופץ ברחבי תבל — יעשה ודאי את פעולתו.

האם באמת אתם מאמינים שבעזרת הפגנות, ספרים, מסיבות עתונאים ועדי פעולה נצליח להזיז את המעצמה הסובייטית ממדיניותה כלפי היהודים, אני שואלת בפסימיות. צ'סלר מגיב מיידית: אני מאמין ויש לי הוכחות.

שתי „הוכחות" כאלה חיות היום בישראל. אלכסנדר קוזנייר בנה של האם הפעילה רחל קוזנייר ואברהם מרקמן בנה של גברת מרקמן — עלו בשבועות האחרונים לארץ ואילו אהרון מונבלים, בנה של רוזה גורנשטיין צילצל לאמו בטלפון והודיע: אמא, קבלתי רשיון הגירה!

ההצלחות הראשונות הללו מדליקות ניצוץ של אופטימיות בעיניהם של „הבנים" ו„הבנות" עצם שמחתי השבוע, כה גם שבמקרה, בעת שיזהגו שלום במשרדי המועצה הציבורית — הגיע לביקור מרקמן הצעיר, שכאמור חולץ מרוסיה כנראה רק הודות להפגנותיה העיקשות של אמו.

אבל לא כולם יכולים לגייס אופטימיות או שמחת חיים אפילו לנוכח הסיכוי שיראו סוף סוף את יקיריהם.

אמא אלמנה במוסקווה. הליכתה של משפחת ליברמן לארץ־ישראל נמשכת... ששים ושתיים שנה.

„בשנת 1925 ביקש אבא בפעם הראשונה רשות לעלות לישראל, יחד עם אחותו. האחות קבלה רשות אבל לאבי אמרו: אתה בגיל גיוס, הישאר כאן".

בתקופה הסטליניסטית — מסוכן היה אפילו לחשוב על ארץ־ישראל. ליברמן האב למד כלכלה ויצר, נשא אשה, נעשה בעל משפחה ורק בגיל אחד עשרה גילה לבנו יולי בסודי סודות שיש דבר כזה ששמו: מדינה יהודית.

יולי: „הייתי ילד רעב. קודם מלחמה ואחר־כך שנים של צנע. אבל למרות שלא היה מה לאכול בבית ראיתי את הורי קונים רדיו ביחד ומסתירים אותו בתוך ארון. יום אחד ראיתי את אבא נכנס לארון ומקשיב לרדיו. כך גיליתי שהורי הקריבו את כספם הבודד לכדי רכישת מקלט שאפשר לשמוע בו את קול ישראל".

בשנות ה־70 שוב אזר ליברמן האב אומץ וביקש רשיון עלייה. הסובייטים טענו: עבדת אצלנו במפעל בטחוני. יש לך ידע סודי. אותה הנמקה לשלילת הבקשה נתנו גם לאחיו של יולי. בינתיים חלה האב בסרטן דם. המשיך להתרוצץ בין משרדי הממשלה שנים ובשנת 1977 נפטר מבלי שזכה להגשים את חלום נעוריו ולראות את מדינתם של היהודים.

יולי ליברמן שולח מישראל בקשות „לאיחוד קרובים" באופן קבוע כל שנתיים מאז עלייתו — ולא נענה. אמו ביקשה לנסוע לישראל לביקור של חודש בלבד כדי לראות את בנה — וצחקו לה בפניה. בקשה שכזו כשאין יחסים דיפלומטיים בין שתי המדינות?

מרים אינבינדר ואלכס קוז'ובייסקי. אלכס, חבר הועד החדש „בנים למען הורים" מחזיק בתצלום אביו פליקס (צילם דן מאיר); אברהם מרקמן, אחד „הבנים" שזכו לעלות לארץ הודות לפעילותה של אמו בועד „אמהות למען החופש" ולצידו אשתו צילה. הזוג הגיע לישראל לפני חודשיים ושוהה במרכז קליטה קרית-ים. צילם: דן מאיר

אם ובתה — חולות סרטן ומסורבות עליה

סופיה לנדוור, קלינאית תקשורת, תושבת אשדוד — מספרת בקול נכאים על אמה הקשישה חולת הסרטן המתגוררת במינסק ועל אחותה הגרושה, אם לבניים, חולת סרטן אף היא, המתגוררת בווילנא.

כיצד קרה ששתי הנשים המדוכאות האומללות הללו לא היות אפילו באותה העיר כדי לסעוד נפשית זו את זו? הנה טרגדיה סובייטית אופיינית: לאחותה של סופיה נודע שיהודים מווילנא מקבלים ביתר קלות רשיון הגירה מאשר יהודים במינסק. היא עברה איפוא ברצונה לווילנא בתקוה שכעת תתקצר דרכה לישראל. חיכתה וחיכתה — ואין תוזה. החלה לכתוב מכתבי מחאה לגורבצ'וב ולצ'יפה של ליטא ואז התרגזו השלטונות המקומיים ופיטרו אותה מעבודתה.

לחזור למינסק — אינה יכולה. בבריה"מ אי אפשר לעקור ממקום למקום ללא אישור השלטונות. וכך היא נותרה לבדה בווילנא עם שני פעוטותיה וללא פרנסה מובטחת, האם — לאחר ניתוח, מחכה במינסק וסופיה נקרעת בדאגתה ובגעגועיה — באשדוד.

כיצד החמירו הסובייטים כל כך עם משפחה זו דווקא?

סופיה מתאמצת לחפש סיבות והסברים כמו כל אדם שהכה בו גורלו והוא מחפש את הפשר. יתכן ש„האשמה" בדרגתו הצבאית של אבי המשפחה, אלוף משנה בצבא האדום (!) „אבל אבא נפטר בשנת 79', חצי שנה לפני שעליתי ואמא כבר אלמנה שמונה שנים אז למה הם לא מניחים לה?".

ואחרי עוד הירהור „אולי האשמה בכך שאבא היה קומוניסט-מאמין וחבר במפלגה שהתנגד לעלייתי ורק אחרי מותו הגשתי בקשה? מי יודע?".

אגב, איך בבית שכזה מגיעים לציונות?

סופיה בצעתה: הדרך לבעלי שגדל במשפחה מסורתית במינסק. פגשתי אותו באוניברסיטה והוא העביר לי קורס ביהדות. ציונות ממש — נעשיתי רק בישראל...".

גם ליולי ליברמן, איש אוניברסיטת בן־גוריון שבבאר־שבע, „עולה חדש" ותיק בארץ (עלה במרץ 74')

„איני יודע מה עוד יש לי לעשות בכוחות עצמי. אולי ועד הבנים שהקמנו יחד — יעזור...".

„אמא, מה זה ז'ידובקה?"

כמו סופיה לנדוור גם מרים אינבינדר, בתו יחידתו של פנסיונר מזה שש עשרה שנה (שהרוסים טוענים כי הוא עדיין בעל ידע חסוי) גדלה בבית של קומוניסטים וחברי מפלגה שאפילו לא גילו לבתם שהיא יהודיה.

אבל הרחוב השכונה לא הרשו לה להשאר בבורות. כשהיתה בת שש חזרה יום אחד הביתה ושאלה את אמה: מה זה, ז'ידובקה? למה הילדים קוראים לי ז'ידובקה?

שנתיים אחרי צאת אביה לגימלאות, ולמרות מחאותיו, עלתה מרים לישראל עם בעלה ותינוקה בן השנתיים. אם להיות ז'ידובקה, חשבה לעצמה, אז בין יהודים ובארצם של יהודים.

עד ליום העליה — נעשתה ציונית פעלה, במאמץ עצום קראה כל פיסת מידע על ישראל ועל יהדות. כשנודע לה שתיאטרון ביידיש מווילנא הגיע לעיר שבה היתה נוסעת שתיים ושלוש פעמים כדי לקנות כרטיסים להצגות שלא הבינה מילה ביידיש: „התחממתי כמצם הישיבה במחיצת קהל יהודי מול שחקנים המדברים בשפתם של היהודים. שמחתי להרגיש למשך שעה קלה לגיטימציה לקיומי, הרי הרוסים זרקו בפני שוב ושוב: אתם קוסמופוליטיים, אתם חסרי שורשים, אתם לא משלנו. הייתי מוחאת כפיים להצגה שלא הבנתי רק כדי להפגין שהנה אני כן שייכת למישהו, שאני משלהם, משל היהודים...".

אחרי שעלתה לישראל בתם יחידתם ועוד ילדה כאן שני בנים נוספים — אחד הנעצרים בהירייה והם הגישו בקשה לעלייה. הבקשה נדחתה. ההורים הכורעים החזירו את שני פנקסי החבר שלהם למשרדי המפלגה הקומוניסטית — דבר לא עזר. וכך הם מחכים עשר שנים, נכדם הבכור שהיה תינוק כשנפרדו ממנו היום עלם בן שש עשרה, בתם — אחראית על החינוך בגיל הרך במועצה האזורית מטה־בנימין ושני נכדיהם הצברים גדלים בישראל ללא סבא וסבתא.

„מי הם הפיסיפים האלה שתוקפים את יהודיי היהודים במזרח־התיכון" שאל אלכס הצעיר את אביו יום אחד בשנת 1967 בעיר נובוסיבירסק שבמרכז סיביר אחרי שהאזין לחדשות ממוסקווה. היתה זו לי הפגישה הראשונה, המהממת, עם יהדותי שלי...

פגישה שניה, חוללה אצלו מהפך נפשי. ארצה כאשר קיבל בסתר חוברת שמנה של דפי נייר אורז דקיקים המודפסים במכונת כתיבה על צד אחד בלבד. הכותרת של החוברת אמרה: אקסודוס.

„הספר הזה הפך אותי ליהודי ולציוני" אומר אלכס קוז'ובייסקי בפשטות וללא כל פאתוס.

להוריו אמר: „מה אתם מתביישים ביהדותכם? למה הסתרתם אותה? שנים חייתי בהרגשה של בן-בלי־תרבות, בן־בלי־מסורת והנה מתברר שיש לי שורשים עמוקים יותר, עתיקים יותר ומפוארים יותר מאשר של הרוסים...".

דיילים ל„עלות" לקנדה — עייה תשובה ביבנה

היא היה אז כבר סטודנט השנה השלישית בטכניון של נובוסיבירסק ודיבר בבית על אפשרות העלייה לישראל. אחיו צחק: ישראל? אם כבר לצאת מן הארץ הזאת אז רק לקנדה! (האח הזה היום גר ביבנה שבישראל, חזר בתשובה ומתפרנס יפה ממקצועו כמהנדס אלקטרוניקה...).

אלכס היא אדם בעל כושר שכנוע. ההורים וגם היה מאותו לנסות ללכת בעקבותיו. שלוש בקשות עלייה הגישו ושלוש שלילות מיידיות קיבלו.

„התחלנו במאבק משפטי. אבא לקח את ההוכחה המשפטית על פרטי פרטיה ושיבש לנו בעיר־לדין כאשר הגשנו תביעה לבית המשפט העירוני נגד מנהל הפנים הסובייטי על שהוא מחזיק בני ברוסיה נגד רצוננו. כשהפסדנו במשפט — הגשנו מייד ערעור לבית המשפט המחוזי. הרוסים כנראה החליטו שדי להם, בכאב הראש שגרמנו ושלחו אותי ואת אחי לישראל אבל אבי יושב שם עד היום. הוא נעשה פעיל עלייה, ועד שולוסוב, שר הפנים הרוסי לשעבר הגיע. ב־82' אסרו אותו באשמת הפצת מידע כוזב

(סוף בעמוד 11)

הבחור המזוקן במרכז הוא גנדי-חנוך פלדמן, חוזר בתשובה ממינסק, יחד עם פעילי עלייה שהחלו לקיים מצוות השפעתו. מסורב עלייה ותיק.

המדען הדתי המתמודד עם נסתרות הבריאה

מאת חיים פיקרש

בבוקר, בבוקר בטרם עלה המאור הגדול המבשר תחילתו של יום חדש, היה מאיר וולציק, תלמיד בית ספר התיכון הדתי ברחובות, עוזב בחשאי את צריף מגוריו ופונה, עם ילקוט ספריו, אל השביל הסמוך המוביל אל בית העלמין. שם, בשעת דמדומי השחר, על ספסל קטן בצל הברוש, באווירה השקטה והדוממת, היה משנן את תלמודו. שעה אחרת לא היתה לו, כי בתום מסכת הלימוד היה פונה להתקין רעפים על גגות בתים — למימון שכר הלימוד...

כיום, פרופ' מאיר וילצ'יק, מבכירי מדעני מכון ויצמן, אמור לקבל בחודש מאי הקרוב בטקס חגיגי שייערך במשכן הכנסת את „פרס וולף ברפואה לשנת 1987". החלום בדרג הבכיר להעניק לו את הפרס על המצאה ופיתוח של טכניקה רבת עוצמה הנקראת „כרומטוגרפיה זיקתית". טכניקה זו, שעליה שקד יחד עם עמיתו פרופ' פדרו קואטרקאזס, מחברת „גלסקו" בארצות־הברית מאפשרת לבודד ולטהר מרכיבים ביולוגיים חשובים, ביניהם מולקולות מפתח הנדרשות לתפקודם של תאים חיים.

אנשי מדע העוקבים אחר מהלכי המצאתו ומחקריו של פרופ' וילצ'יק, המדען שומר המסורת חובש כיפה סרוגה, נלהבים אל מול התגליות המבשרות, על פי הערכתם. גילויים נוספים — עד כדי אפשרות של מציאת תרופות לתחלואי הסרטן.

„הנסתרות לה' אלוקינו והנגלות לנו ולבנינו עד עולם" — מפרשת „ניצבים" היה המוטו במסכת חייו, אורחותיו ואמונתו של פרופ' וילצ'יק, ואכן, אומר איש שיחנו, תוך שהיינו מסובים בלשכתו בבית אולמן שבמכון ויצמן, כחוקר טבע אני חש תמיד עד כמה הנסתרות חופפות „עולם ומלואו", וכל שנגלה, עדיין יוותר עוד הרבה להשלמת ה„נסתר לשם אלוקינו".

הנסתרות, כמדומה, משתלבות גם בסיפור חייו שכן, אם היה, למשל, מנהל סניף הדואר ברחובות נכון לקבל את הנער הצעיר לעבודה בדואר, „לבטח לא הייתי כיום מדען" — מצטחק פרופ' וילצ'יק, ואילמלא התערבותו של הנשיא לשעבר פרופ' אפרים קציר, היה לבטח ממשיך לעבוד במכון ויצמן כ„סתם טכנאי". כי כבוגר המחזור הראשון של אוניברסיטת בר אילן שלא הוכרה עדיין ע"י המועצה להשכלה גבוהה כמוסד אקדמאי, לא הוכר תואר הב.א. שלו.

הנסתרות „שיחקו תפקיד" בתקופת השואה. אחותו שרה ואימם רחל, רעייתו של הרב אליעזר וילצ'יק, שהו מחוץ לעיר מגוריהם ורשה כשפרצה מלחמת העולם השניה. הם ברחו מפני הגרמנים אל עבר הגבול הרוסי. משבקשו לחזור לורשה להתאחד עם אבי המשפחה, חשדו בהם הרוסים שהם בוגדים ושלחו אותם, נגד רצונם, לסיביר. אחר־כך התברר להם, כי זה מה שהציל אותם מגזירת השמד האיומה...

בשנת 1945, כשבערה אירופה מפני האודים המוצלים מאש חזרו השלושה לפולין. ההרס היה מוחלט. גם המשפחה המסועפת, בת מאות הנפשות הוכחדה. השלושה נותרו לבדם. כשפרץ שנה אחר כך הפוגרום בעיר קלץ שבפולין, הבינו שרידיה של משפחת וילצ'יק שאין להם מה לחפש בפולין וברחו לגרמניה. אולם ישיבתם שם היתה ארעית, וכל חפצם היה — „להגיע כמה שיותר מהר לארץ ישראל".

כשבאו ארצה עם גלי העליה הראשונים שוכנו במעברת רחובות, ובאמצעים הדלים שהיו ברשותם דאגה האם ל„חינוך טוב" לילדיה. כשסיים מאיר את לימודיו בבית הספר „תחכמוני" וביקש להתקבל לבית הספר התיכון הכללי, התברר לו ש„רק בשיעורי התנ"ך יוכל לשבת עם כיפה על הראש". יחד עם חברו מיכאל כהן התגבשה אז בלבו החלטה ליזום הקמת בית ספר תיכון דתי.

ובית הספר התיכון הדתי ברחובות קם. בתחילה פעלה הכיתה הראשונה ב...מטבח בית הספר תחכמוני. כשסיים מאיר את שירותו הצבאי בחיל האוויר לא הצליח לגייס לעצמו מלגה כדי לקנות דעת באחד ממוסדות ההשכלה הגבוהה, וכמו בלית ברירה פנה לבר אילן, שעשתה אז את צעדיה הראשונים כאוניברסיטה. תודה הוא חב לפרופ' פנחס חורגין המנוח, ותבל"ח הגב' דינה מגיד־ברניקר, שעודדו את הצעיר חסר האמצעים לשקוד על תלמודו בתחום הכימיה, שכבר אז קצר בו תהילה וכולם ראו בו ובצדק „סטודנט מבטיח".

כדי לממן את לימודיו היה קם באשמורת האחרונה של הלילה כדי לחלק עיתונים ברחובות רמת גן. כשסיים את לימודיו התקבל לעבודה במכון ויצמן בתור טכנאי. אך תוך כדי עבודה, במחלקתו של פרופ' קציר, הוא משך את תשומת לבו של קציר וזה החליט לקדמו. כשעבד מאיר וילצ'יק כאחד מן המניין במחלקתו של פרופ' קציר, היתה כבר הדרך פתוחה לפניו להשלמת עבודת הדוקטורט שלו, ומאז החל סולל לו נתיב בטוח בעולם המדע. הוא נסע להשתלמות לשנתיים בארצות־הברית, ושם ב„גלות" הנוחה, למצ־זה, אבן היסוד לעבודת המחקר שלו שהיום קיבלה תהודה עולמית!

על התגלית שקד למעשה עד תוך כדי עבודתו במכון ויצמן. אז עדיין מדען אלמוני. ביקש לפנות אל גורמי תעשייה לגבי ה„פטנט" שלו, אך כמו במקרים רבים אחרים דחו את הרעיון על הסף... בארצות הברית לעומת זה, היו מחויין ועבודתי המדעית לשם דבר, ויש היום מי שגורף מהם הרבה דולרים... את העבודה עשה יחד עם עמיתו פרופ' קואטרקאזס, שעל פי הערכתו של פרופ' וילצ'יק הוא אחד מגאוני המדע. מכאן כינוי משפחתו „ארבע בתים" ורמז לכך —

לבתי התפילין... את עבודותיהם הציגו השניים בפני משרד הבריאות האמריקני, ופרופ' קרוס אנפונסן, בעל פרס נובל לרפואה (שהתגייר במרוצת השנים) הבין מיד את גודל השיבותה. עם התגלית הזו חזר פרופ' וילצ'יק לישראל, ה„מבינים" הישראליים שוב לא הבינו את הפוטנציאל האדיר הטמון במחקר זה, וכך במקום ש„ישאו אותו על כפיים" — כפי שאומרים עמיתיו, הוא חזר אל המכון, והמשיך בשקידה האופיינית לו במחקריו. עד שבבוקרו של יום, מבלי שידע גם מי המליץ עליו, הוא נתבשר שזכה ב„פרס וולף לרפואה"...

פרופ' מאיר וילצ'יק, נעים השיחה, ה„מוטבע" במכונו בים של ספרי מחקר ומכשירי מעבדה, מנסה להסביר לנו פשרו של אותו מחקר, שלהערכתו יש יישומים הן בשטח הרפואה המונעת והן בריפוי מחלות. המחקר כשלעצמו מבוסס בעיקר על ה„הכרה הביולוגית", זה מזכיר לו את הנסיון ל...תפוס את הקוף שברח. וכיצד עושים זאת. קושרים בננה אל ראש העץ, והקוף שמבקש לתפוס אותה נשאר תלוי עליה. כך גם בגוף האדם, תאים בעלי זיקה ל„הכרה הביולוגית" מתחברים. עבודתו מתמקדת על הכרה אותם תאים ה„מכירים האחד את השני", וכך מבקשים להבין למשל, איך האינזימים בקיבה מצליחים לחסל את האוכל שבקיבה ולא את הקיבה עצמה.

וכך, ב„הכרה ביולוגית" כזו ניתן, לדברי פרופ' וילצ'יק, להשתמש גם לריפוי סרטן. גופו של אדם חולה מפתח נוגדנים הפועלים נגד התאים הנגועים. אך כשמופיע סרטן, למשל, אין בכוחם של נוגדנים אלה לחסל את הנגע בגלל מספרם הקטן מדי. המדענים מנסים להשתמש בנוגדנים אלה כתרופה לתאים הסרטניים, וכך גם למנוע פגיעה בתאים הבריאים.

כך או כך, עולם המחקר של פרופ' וילצ'יק והמצאתו מתבססים על שיטת ה„הכרה הביולוגית" עוד בטרם ידוע איך עובדת בכלל הכרה ביולוגית זו. כשהעלה לא מכבר את עבודתו על הכתב ופרסמה בעיתון מדעי בעל שם עולמי, ציין פרופ' וילצ'יק כי „זוהי מתנת הקדוש ברוך הוא". אלא שהעורך, „גוי גמור", מחק פסוק זה וציין כי „זו מתנת הטבע"...

„לא מחיתי בפניו על מחיקה משמעותית זו, כי לא רציתי להיכנס עמו לויכוח בנושא שאינו מדעי טהור" — אומר לנו פרופ' וילצ'יק, „אלא שהוא ממשיך לראות בכל עבודותיו ומחקריו את מעורבות הבורא, בבחינת „הנסתרות לשם אלוקינו"!

פרופ' וילצ'יק נשוי לאסתר לבית אודלים, ואב לשלושה ילדים. הבן אליעזר, על שם אביו הרב, שנרצח על ידי הנאצים, העושה את שנת התמחותו במשפטים; הבת יעל שסיימה תואר ב.א. בקרימינולוגיה בבר אילן; והבת הצעירה חגית, תלמידת תיכון. פרופ' וילצ'יק צמח משורות התנועה הדתית לאומית. בתקופת היותו סטודנט, היה גם פעיל בשורות המשמרת הצעירה של המפד"ל. הוא מציין, כי עד היום הוא עוקב אחר המערכה המפלגתית ודואב את מצבה. „דומני כי איבדנו את הביטחון העצמי שלנו" — הוא מעיר, ומוסיף, כי התנועה הדתית לאומית תמיד השכילה להוות את הגשר המלכד בעם, אלא שלאחרונה כמו נעלם משהו יעוד היסטורי זה. הוא סבור, שלא מאוחר „להחזיר לעצמנו את כבודנו".

ארגונית משייך עצמו פרופ' וילצ'יק, בן הישב, אל הפלג הקשור ל„נאמני תורה ועבודה", אך בכינוסים של אלה הוא מופיע „על תקן של חבר אלמוני", יושב בצד ומקשיב". כמדען דתי דואב לבו על כך, שמיטב הבחורים הדתיים, מבוגרי הישיבות התיכוניות וישיבות ההסדר ממשיכים ברובם בהיכלי הישיבה ואינם נמשכים אל היכלי המדע.

בשנות ה־70, הוא מספר, בלט עדיין מספרם של מדענים חובשי כיפות סרוגות שסבבו במכון ויצמן, אך משנה לשנה הולך מספרם ומתמעט. המעניין, הוא אומר, שתופעה כעין זו קיימת גם בעולם היהודי. המוסד התורני־אקדמי „נר ישראל" בבלטימור השכיל במשך שנים רבות להעמיד דורות של רבנים־מדענים, אולם גם שם, מסתבר, הולך ופוחת מספרם של הפונים לשלב מדע עם דעת תורה. וכי לא חשוב לטפח דור של משכילים דתיים בהיכלי מדע, והכיצד ניכול לממש את רעיון תורה עם דרך ארץ, אם הכל פונים רק לישיבות? — שואל פרופ' וילצ'יק.

לפרופ' וילצ'יק אין מענה לתופעה. אך הוא מצידו עושה הכל כדי לספח שוב את הנהירה של צעירים דתיים לתחום המדע. גם מספרים של צעירים דתיים הלומדים באוניברסיטאות, הולך ופוחת, אומר איש שיחנו, והוא סבור כי על ההנהגה הדתית לאומית החדשה לתת דעתה לתופעה.

וב... בירקרים ההשיב שזכה בזו שמחתו רבה. גם שמחת עמיתיו במכון ויצמן בולטת. אנשי מדע מובהקים מטפחים לו על השכם, מברכים ומעודדים אותו. פרס זה — הוא אומר — מלמד שישראל יכולה לתרום לצילה הגדול גם בתחום המדע התורה.

גאה על אורחותיו הדתיים

פרופ' מאיר וילצ'יק, ראש המחלקה לביופיזיקה במכון ויצמן למדע ברחובות, יו"ר האחראי על המדיניות המדעית שם אינו מסתיר אף פעם את עובדת היותו אדם מאמין ושומר מצוות.

כך כשהיה לפני מספר שנים אורח ב„חברה המלכותית לביולוגיה", הפועלת בחסות מלכת אנגליה, הוא הסביר למארחיו שהוא מקפיד על מאכלים כשרים בלבד.

גיסו, תושב לונדון, שלא האמין כי במסגרת מלכותית כזו יהיה מי שידאג להבטיח אוכל כשר למדען הישראלי, פנה במהלך הביקור לממונים בנדון ומה גדולה היתה הפתעתו כשהבטיחו לו שהמאכלים המוגשים הם על טהרת הכשרות.

בתמונה: פרופ' מאיר וילצ'יק, חובש הכיפה הסרוגה, לצידו של פרופ' קרוס אנפונסן, בעל פרס נובל לרפואה, מראשי משרד הבריאות האמריקאי, העוקב אחר עבודת מחקרו של המדען הישראלי הדתי.

מחמיצים שעתם הנאה

מאת יצחק דויטש

עדיין לא נפתחו שערי ברית המועצות לרווחה בפני יציאת יהודים משם. אבל פה ושם יש סימני ליבראליזציה. בכל זאת מאפשרים קילוח דק של יהודים אל מעבר למסך הברזל. יש סיכויים שהמאבק יבשיל פירות טובים יותר לעתיד, אולי הקרוב.

אך מה קורה ליהודים היוצאים מברית המועצות? מתברר, כי יותר מ־70 אחוז פונים לארצות הברית. ישנן הערכות, שהובאו בפני ועדת הכנסת העוסקת בנושא, כי אם ייפתחו השערים, אזי יותר מ־90 אחוז יהגרו לארצות הברית ולא לישראל. יש לצפות, כי הערכה זו תתבדה.

מדינת היהודים צריכה להוסיף ולעשות הכל לכפן פתיחת השערים. זהו מבצע הצלה מדיכוי ומטמיעה. אבל צריך להסביר היטב ליהודים בברית המועצות וליוצאי ברית המועצות הנמצאים עמנו כי הם מחמיצים את שעתם הנאה. שבם זה יכול לבנות את עצמו בארץ טוב יותר מאשר בכל מקום אחר בעולם. ההישגים של יוצאי ברית המועצות בישראל ויחס האוכלוסיה אליהם טוב מזה שהם זוכים לו בניו־יורק ובערים אחרות בעולם. הם יכולים להרים תרומה היסטורית לבנייתה של מדינת ישראל.

אם יבחרו בדרך של הליכה מגולה אל גולה — הם יחטאו כלפי עצמם ועתידם. הם ימיכו את קומתם של היהודים בברית המועצות אשר גילו עוז ותעצומות נפש במאבק למען ציון ועיקרון העלייה. גישה כזו בהכרח גם תרפה ידיים במאבק למען חופש היציאה מברית־המועצות. ישראל כמדינת היהודים תוסיף להיאבק לזכותם בכל מקרה, אבל כאשר מוציאים לה את הרוח מהמפרשים ונושרים בדרך, עוצמת המאבק נפגעת. גם תוכנו נפגם.

יש בקרב יוצאי ברית־המועצות אישים גדולים, בעלי מאור רוח; אנשים שהוכיחו עצמם במאבק למען ציון האנושות כולה. תהיה זו שעתם הגדולה אם ידעו להתייצב בהנהגה גדולה שתוביל את יוצאי ברית־המועצות ותנהם בדרך אל המולדת האחת. אישים כאלה עתידים גם להשתלב בסופו של דבר בהנהגה במדינת ישראל.

● ■ ●

„חמש דקות מכפר סבא"

המתנגדים להתיישבות היהודית בכל חלקי ארץ ישראל מתקוממים נגד התנאים הכלכליים הניתנים למשתכנים ולמשקיעים המקימים מפעלים ביישובים החדשים ביהודה ובשומרון ובחבל עזה. טענה פופולארית: נותנים את ההטבות הללו גם ביישובים הנמצאים בסך הכל במרחק חמש דקות מכפר־סבא.

אלא שבעלי טענה זו אינם מודעים לאבסורד שבדבריהם. כל חלל ריק מתמלא במשהו. אפשר להיווכח בבנייה פראית של תושבים ערביים התופסים קרקעות פנויות. אם במרחק זה לא תהיה התיישבות יהודית, תהיה זו התיישבות אחרת. קודם כל צריך להבטיח כי במרחק של חמש דקות מכפר־סבא לא תהיה סכנה להקמת כפרים אחרים, ועוד יותר צריך למנוע את האפשרות לכונן שם ממשל אחר. הרי הסיכון הגדול הוא שבמרחק חמש דקות מכפר סבא תהיינה עמדות אוייב.

מה לעשות? רוחבה של הארץ הזו הוא צר מאוד. מהים עד הירדן בסך הכל שבעים ק"מ. מרחק של חמש דקות משמעו עשרה אחוזים בעומק. בוודאי שאי־אפשר להשאיר מרחק זה פרוץ.

מי שעוקב אחרי מפעל ההתיישבות בארץ ישראל והקמת היישובים ביהודה ושומרון, יוכל לאשר את העובדה שאנו מגיעים למצב בלתי הפיך. ההתיישבות שינתה את מפת ארץ ישראל. נכון, עדיין לא מספיק, אבל הישובים היהודיים מטביעים את חותמם על יהודה ושומרון. גם אם מספר התושבים הוא קטן יחסית, הרי גם בתנועה בדרכים היא מורגשת היטב. זה מתחיל חמש דקות מכפר סבא ומגיע עד לעומק השטח בשומרון וביהודה.

יקטרגו ככל שיקטרגו. העובדות בשטח הולכות ונוצרות. בין אם קוראים לזה הקמת יישובים חדשים, עיבוי יישובים קיימים, ובין אם משתמשים בכל שם אחר, העובדות קובעות.

● ■ ●

מלאו את הארץ — וכבשוה

הבעיה היא כמובן — יהודים. לצערנו הצער מאזן ההגירה של היהודים בארץ ישראל איננו מוסיף יהודים נטו בשנים האחרונות. הדבר משפיע גם על הפוטנציאל של המתיישבים ביהודה ובשומרון ובחבל עזה.

יש חשיבות לכך שביישובים היהודיים החדשים מוקמות דירות רווחה המתאימות פוטנציאל למשפחות גדולות. ואכן שיעור הילודה ביישובים הללו הוא הגבוה בארץ. הנשים הצעירות הנשאלות לתכנון המשפחתי גאות להשיב: בעגלא ובזמן קריב. גם ילד בעגלה וגם לידה בזמן הקרוב.

הריבוי הטבעי הגדול בעצמו לא יענה על צרכי ההתיישבות בארץ ישראל. אבל יש בו בהחלט משום השוב. מדובר במשפחות גדולות אשר יש בהן כדי לעצב דמותם של היישובים החדשים ולהוסיף לביסוסם בשנים הבאות.

אכן מקיימים את המאמר: מלאו את הארץ וכבשוה.

● ■ ●

מיסוד הפוליטיזציה

הפוליטיזציה בשירות הממלכתי היא רעה חולה. אך דומה היה כי מתביישים בה ומשתדלים להצניע אותה, או להסביר אותה.

יש מימד חדש בהסכם בין „המערך" ו„יחד" של עזר ויצמן, אשר עוגן במסגרת תכנית המיזוג שלהם. לגיטימי לקבוע שאם „המערך" יקים ממשלה צרה, יהיה עזר ויצמן שר החוץ בה. לא היינו מייחסים לרגע הזה. אבל — וכותם. מה שפחות סביר היא חלוקת ההלל בנכסים: מינוי דירקטורים, שגריר ו־2 קונסולים מאנשי „יחד". כך קובעים מראש את הפוליטיזציה של שירות המדינה ומחלקים את הנכסים בחברות ממשלתיות וציבוריות.

כל זה נעשה בשם הממלכתיות בישראל.

● ■ ●

מי הרוויחו מהפיחות?

על פי סיכומים שונים היו שוב רווחים ספקולטיביים בפיחות השקל. המרוויחים לא היו אלה שהחזיקו נכסים במטבע חוץ זמן ממושך, אלא גורמים ספקולטיביים אשר הריחו את הפיחות ימים אחדים לפני ביצועו, רכשו מטבע חוץ, הקדימו פרעונות ותשלומים אחרים, ובדרך זו הם יצאו נשכרים בקרוב לשיעור הפיחות (פחות עמלות וכדו'). יש הערכות, כי את בעלי העסקות יש להשפט בחלק משיים בבעיבקה הבנקאות.

השאלה המתעוררת היא, האם לא למדו לקחים מהעבר? הרי כבר נרכש ניסיון בתחום זה. פיחות אין מכינים בפומבי ואין מקיימים בהתייעצות עליו את כל בני דמי.

הבעייה היא לא רק כלכלית, אלא גם, ואולי בעיקר, מוסרית.